

ВІСНИК

Державного комітету архівів України

(жовтень–грудень 2008 року)

Випуск 4 (33)

КИЇВ

Видавець
Державний комітет архівів України

Редакційна колегія:
О. П. Гінзбург (*голова*), О. А. Удод,
І. Б. Матяш, К. Є. Новохатський, Г. В. Папакін, Т. П. Прись,
Ю. А. Прилепішева, С. В. Сельченкова
С. В. Романович (*секр. редкол.*)

Підготувала до публікації:
Світлана Романович

Вісник Державного комітету архівів України
on-line: <http://www.archives.gov.ua/Publicat/Visnyk/>

ЗМІСТ

ОФІЦІЙНІ АКТИ ВИЩИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ

У К А З И ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про відзначення державними нагородами України від 21 листопада 2008 р. № 1061/2008	5
Про відзначення 60-річчя Національного музею Тараса Шевченка від 27 листопада 2008 р. № 1104/2008	15
Про відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років від 10 грудня 2008 р. № 1152/2008	16
Про відзначення 90-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки від 12 грудня 2008 р. № 1158/2008	18
Про вшанування подвигу Героїв Крут від 22 грудня 2008 р. № 1188/2008.....	20
Про нагородження працівників архівної справи від 22 грудня 2008 р. № 1193/2008	21

РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про внесення Змін до Порядку проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду від 1 жовтня 2008 р. № 870	23
Про затвердження Положення про Комісію з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій та її складу від 30 жовтня 2008 р. № 953	24
Про заходи щодо підготовки та відзначення 65-ї річниці визволення України від фашистських загарбників і Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років від 17 грудня 2008 р. № 1547	28

НАКАЗИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

Про затвердження Змін до Правил роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, затверджених наказом Державного комітету архівів України від 16.03.2001 № 16 від 19 вересня 2008 р. № 188	35
Про оголошення рішення колегії Держкомархіву від 23.09.2008 “Про стан підготовки, перепідготовки кадрів, підвищення кваліфікації працівників архівних установ та заходи щодо поліпшення цієї роботи” від 6 жовтня 2008 р. № 200	46
Щодо участі державних архівних установ у виконанні пп. 6, 13 розділу 2 Плану заходів на жовтень–листопад 2008 р. до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні та Дня пам'яті жертв голодоморів від 31 жовтня 2008 р. № 208	50
Про внесення змін до складу Конкурсної комісії Державного комітету архівів України від 3 листопада 2008 р. № 211	52
Про оголошення рішення колегії Держкомархіву від 21.10.2008 “Про підготовку до відзначення професійного свята – Дня працівників архівних установ” від 3 листопада 2008 р. № 212	52
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 21.10.2008 “Про стан архівної справи у Сумській області” від 4 листопада 2008 р. № 214	54
Про передачу Федеральним архівом Німеччини (Бундесархів) 246 позитивів з фондів ЦДКФФА України, вивезених під час Другої світової війни від 10 листопада 2008 р. № 216	73

Про участь державів установ у проєкті “Постать С. Бандери в архівних документах” від 10 листопада 2008 р. № 217	74
Про участь Топішко Н. О. у заходах з нагоди 45-річчя діяльності Латвійського державного архіву кіно-, фото- та аудіодокументів, 19–22 листопада 2008 року, м. Рига, Латвійська Республіка від 10 листопада 2008 р. № 218	75
Про підготовку фотодокументальної експозиції, присвяченої річниці Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року від 13 листопада 2008 р. № 226	76
Про проведення перевірки діяльності Держархіву м. Києва від 17 листопада 2008 р. № 230	76
Про участь державних архівних установ у підготовці фотодокументальної експозиції, присвяченої річниці Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року від 21 листопада 2008 р. № 233	77
Про затвердження Змін до Методики віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних від 25 листопада 2008 р. № 237	77
Про затвердження Положення про невідкладну реставрацію, ремонт або консервацію унікальних документів від 25 листопада 2008 р. № 238	84
Про внесення змін до наказу Державного комітету архівів України від 08.11.2005 № 135 від 25 листопада 2008 р. № 239	86
Про внесення змін до наказу Державного комітету архівів України від 21.11.2005 № 138 від 25 листопада 2008 р. № 240	87
Про внесення змін до Положення про Центральний державний архів зарубіжної україніки від 26 листопада 2008 р. № 241	88
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 26.11.2008 “Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву від 20.11.2007 “Про заходи щодо подолання проблем в архівній справі Харківської області” від 26 листопада 2008 р. № 242	91
Про затвердження складу робочої групи з підготовки та проведення форуму меценатів “Зберемо. Збережемо. Надамо” від 15 грудня 2008 р. № 246	92
Про внесення змін до наказу Держкомархіву від 01.12.2008 № 244 від 17 грудня 2008 р. № 251	93
Про підготовку та відкриття фотодокументальних експозицій, присвячених 90-річчю подій Української революції 1917–1921 років та вшануванню пам'яті її учасників від 22 грудня 2008 р. № 252	94
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 23.12.2008 “Про стан архівної справи у Державному архіві м. Києва” від 24 грудня 2008 р. № 254	111
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 23.12.2008 “Про стан роботи з джерелами формування НАФ Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України від 26 грудня 2008 р. № 256	118
Про участь державних архівів у вшануванні подвигу Героїв Крут у 2009 році від 30 грудня 2008 р. № 260	120
Про участь державних архівів у вшануванні подвигу Героїв Крут у 2009 році від 30 грудня 2008 р. № 260	131

ХРОНІКА АРХІВНОГО ЖИТТЯ

Виконання державними архівними установами Указу Президента України та Розпорядження Кабінету Міністрів України про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору в Україні (IV квартал 2008 року)	120
У ДЕРЖКОМАРХІВІ УКРАЇНИ	131
У ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ.....	135
МІЖНАРОДНІ КОНТАКТИ	170
ЮВІЛЕЙНІ ТА ПАМ'ЯТНІ ДАТИ	175

ОФІЦІЙНІ АКТИ ВИЩИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ

У К А З И ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про відзначення державними нагородами України від 21 листопада 2008 року № 1061/2008

За вагомий особистий внесок у вшанування пам'яті жертв геноциду Українського народу у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні, подвижницьку діяльність, спрямовану на висвітлення правди про Голодомор, **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

Нагородити орденом “За заслуги” III ступеня

БЛЄДНОВА Станіслава Федосійовича	– секретаря (на громадських засадах) редакційної колегії з підготовки видання публіцистично- документальної книги “Голодомор у Донбасі (1932–1933)”
БОЙКА Михайла Івановича	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, с. Шкилі, Полтавська область
БОРОВОГО Василя Івановича	– письменника, дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Харків
ВОЛОШЕНКА Івана Івановича	– співробітника Монастирищенського районного краєзнавчого музею, Черкаська область
ГАЙ Галину Семенівну	– головного редактора Київського обласного тому Книги національної пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років
ДИЧКО Лесю	– композитора, м. Київ (Людмилу) Василівну

- ЄЛІНОВА
Івана Михайловича – завідувача лабораторії кафедри історії та політичної теорії Національного гірничого університету, м. Дніпропетровськ
- ЖИВ'ЮКА
Андрія Анатолійовича – керівника науково-редакційної групи книги “Реабілітовані історією, Рівненська область”
- ЗАХАРЧЕНКА
Василя Івановича – керівника редакційно-видавничої групи “Реабілітовані історією. Черкаська область”
- ІГНАТУШУ
Олександра Миколайовича – професора державного вищого навчального закладу “Запорізький національний університет”, члена науково-редакційної ради з підготовки Мартиролога жертв Голодомору 1932–1933 років на Запоріжжі
- КАЛИТУ
Петра Сергійовича – дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Київ
- КАЛІНІЧЕНКА
Володимира Вікторовича – завідувача кафедри історії України Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
- КИРИЛЕНКА
Степана Миколайовича – дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Київ
- КІЧКА
Анастаса Георгійовича – дослідника Голодомору 1932–1933 років, смт Миронівський, Донецька область
- КЛИМОВА
Анатолія Олексійовича – завідувача кафедри Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
- КОБЕЛІНСЬКОГО
Миколу Лук'яновича – дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Київ
- КОРОВАЯ
Олександра Миколайовича – свідка Голодомору 1932–1933 років, художника-живописця, м. Івано-Франківськ
- КОСАРЕВСЬКОГО
Костянтина Івановича – художника, м. Київ

- КУЧЕРЕПУ
Миколу Михайловича – керівника редакційно-видавничої групи “Науковий центр історичних студій Волині”, м. Луцьк
- ЛАКТИОНОВА-СТЕЗЕНКА
Миколу Полікарповича – кінорежисера, автора фільму “33-й... Свідчення очевидців”, м. Київ
- ЛЯШЕНКА
Геннадія Івановича – композитора, м. Київ
- МАРОЧКА
Василя Івановича – провідного наукового співробітника Інституту історії України НАН України, м. Київ
- МЕЛЬНИКА
Олександра Івановича – художника, м. Київ
- НИКОЛАЄВА
Ігоря Євгеновича – заступника директора Інституту історії та права Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського
- ПЛИСКУ
Миколу Дмитровича – дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Глобине, Полтавська область
- ПРОКОПЧУКА
Віктора Івановича – голову Донецького обласного відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів
- РЕП'ЯХА
Станіслава Панасовича – письменника, м. Чернігів
- РІДНОГО
Олександра Миколайовича – скульптора, м. Харків
- РІЗУНЕНКА
Петра Петровича – активного учасника спорудження меморіалу “Голодомор – 33” у с. Мгар, Полтавська область
- СМОВЖА
Павла Яковича – члена редакційно-видавничої групи Київського обласного тому Книги національної пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років
- ТЕРЕЩЕНКА
Юрія Михайловича – професора Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

ТИМОФЄЄВА Валерія Михайлович	– наукового співробітника Мелітопольського міського краєзнавчого музею, Запорізька область
ЧЕРНОМОРА Василя Григоровича	– директора Дніпропетровського обласного благодійного фонду “Пам'ять”
ФРАНЧУКА Валерія Олександровича	– художника, м. Київ
ШКВАРЦЯ Валентина Павловича	– професора кафедри українознавства Миколаївського навчально-наукового інституту Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
ЩЕРБАКОВА Ігоря Вікторовича	– композитора, м. Київ
Нагородити орденом “За мужність” III ступеня	
ГОНЧАРЕНКО Ніну Гнатівну (по смертно)	– директора дитячого садка с. Плоске у 1932–1993 роках, Київська область
ЗЕМЛЯНСЬКОГО Івана Пантелійовича (по смертно)	– колишнього бригадира колгоспу імені Молотова, с. Стрільцівка, Луганська область
ЗЮРИНА Григорія Наумовича (по смертно)	– колишнього голову Свято-Троїцької сільської ради, Миколаївська область
КВІТКУ Андрія Івановича (по смертно)	– колишнього голову колгоспу “Заповіт Ілліча”, с. Богодухівка, Черкаська область
МИХАЙЛОВСЬКУ-МЯГКОВУ Марію Петрівну (по смертно)	– колишнього працівника Старобільського ЗАГСу, Луганська область
МОМОТА Якова Федоровича (по смертно)	– колишнього голову колгоспу імені Шевченка, с. Жовнине, Черкаська область

ПРАЗДНІКА Тимофія Івановича (помертно)	– колишнього голову колгоспу імені Сталіна, с. Новий Буг, Миколаївська область
ПРИТУЛУ Сергія Гнатовича (помертно)	– колишнього голову колгоспу “Спартак”, с. Пришиб, Миколаївська область
СІРИКА Семена Никоновича (помертно)	– колишнього бригадира колгоспу імені Комінтерну, с. Проїждже, Луганська область
Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня	
БОРИСЕНКО Валентину Кирилівну	– професора кафедри Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ВЕСЕЛОВУ Олександру Михайлівну	– старшого наукового співробітника Інституту історії України НАН України, м. Київ
ГРИГОРУК Лідію Сергіївну	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, с. Полянецьке, Одеська область
ДАВИДЮК Руслану Петрівну	– наукового редактора науково- редакційної групи книги “Реабілітовані історією. Рівненська область”
ДЕНИСЕНКО Софію Никифорівну	– професора Львівського національного університету імені Івана Франка
ДЕРЖАКОВУ Галину Іванівну	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Олександрія, Кіровоградська область
КАПУСТЯН Ганну Тимофіївну	– професора кафедри Кременчуцького державного політехнічного університету імені Михайла Остроградського, Полтавська область
МАСЛО Олександру Антонівну	– дослідницю Голодомору 1932–1933 років, с. Тарган Володарського району, Київська область

ОВДЮК Олександру Іванівну	– дослідницю Голодомору 1932–1933 років, с. Тарган Володарського району, Київська область
РУБЦОВУ Віру Григорівну	– завідувачу редакцією редакційно-видавничої групи “Реабілітовані історією. Черкаська область”
СКРИПНИК Тетяну Григорівну	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Київ
Нагородити орденом Данила Галицького	
ЛАЗАРЕНКА Володимира Івановича	– члена обласної редакційної колегії книг “Реабілітовані історією”, заступника начальника головного управління Вінницької обласної державної адміністрації
Нагородити медаллю “За працю і звитягу”	
ЄМЕЛЬЯНОВА Віктора Миколайовича	– голову Ніжинського відділення Асоціації дослідників Голодомору в Україні у 1932–1933 роках, Чернігівська область
ЄРЕМЕНКА Миколу Миколайовича	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, с. Владівка, Запорізька область
ЖИЛІНСЬКОГО Володимира Ілліча	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, м. Гуляйполе, Запорізька область
НІМЦЯ Омеяна Лукича	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, сmt. Кути, Івано-Франківська область
ПАНТОВА Федора Васильовича	– дослідника Голодомору 1932–1933 років, с. Дівнинське, Запорізька область
СЕМІНЬКО Галину Михайлівну	– учительку Липівської загальноосвітньої школи I–III ступенів, Чернігівська область

ФЕДОРЕНКО
Ірину Григорівну – старшого наукового редактора
редакційно-видавничої групи
“Реабілітовані історією” при
управлінні культури і туризму Сумської
обласної державної адміністрації

Присвоїти почесні звання:

“НАРОДНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ”

БУКОВСЬКОМ
Сергію Анатолійовичу – кінорежисерові товариства “Листопад
Фільм”, м. Київ

РОМАНЮКУ
Анатолію Івановичу – артистові Волинського академічного
обласного українського
музично-драматичного театру імені
Т. Г. Шевченка

“НАРОДНИЙ ХУДОЖНИК УКРАЇНИ”

ЧОРНОМУ
Михайлу Никифоровичу – художникові-живописцю, м. Вінниця

ШОСТІ
Віталію Костянтинівичу – художникові-графіку, завідувачеві
кафедри Національної академії
образотворчого мистецтва
і архітектури, м. Київ

“ЗАСЛУЖЕНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ”

ДАЦЕНКУ
Адаму Володимировичу – артистові Волинського академічного
обласного українського
музично-драматичного театру імені
Т. Г. Шевченка

“ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ”

БАРБИ
Ігорю Давидович – звукорежисерові товариства “Листопад
Фільм”, м. Київ

КОБРИНУ
Ігорю Дмитровичу – директорові товариства “Студія
“Телекон”, кінорежисерові, м. Київ

КУКОРЕНЧУКУ Володимиру Вікторовичу	– операторові-постановнику товариства “Листопад Фільм”, викладачеві Київського національного університету культури і мистецтв
ЛАНЮКУ Юрію Євгеновичу	– композиторові, професорові Львівської державної музичної академії імені М. В. Лисенка
ПАСІЧНИКУ Степану Володимировичу	– художньому керівникові Харківського державного академічного українського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка
ПЕЧУРКІНУ-ШУМЕЙКУ Вадиму Анатолійовичу	– художникові-постановнику, м. Київ
САВЧУКУ Андрію Євгеновичу	– хормейстерові Національної заслуженої академічної капели України “Думка”, м. Київ
САСЬКУ Геннадію Михайловичу	– композиторові, м. Київ
СТЕПУРКУ Віктору Івановичу	– композиторові, м. Київ
“ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ”	
БАТУРІ Людмилі Андріївні	– головному редакторові газети “Чигиринські вісті”, Черкаська область
БЕЗРОДНОМУ Володимиру Павловичу	– членові редакційної колегії з підготовки видання публіцистично-документальної книги “Голодомор у Донбасі (1932–1933)”
МОРЕНКО Людмилі Миколаївні	– головному редакторові Корсунь-Шевченківської районної газети “Надросся”, Черкаська область
ШЕКЕРЯК Ганні Михайлівні	– керівникові Івано-Франківського обласного відділу пошуково-видавничого агентства “Книга Пам'яті України”

“ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ”

- БАЖАН
Ользі Вікторівні – заступникові директора Центрального державного архіву громадських об'єднань України, м. Київ
- БАРАНЮК
Вірі Олександрівні – науковому співробітникові Державного архіву Херсонської області
- БУР'ЯН
Ларисі Миколаївні – завідувачеві відділу Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького
- ЛАПЧИНСЬКІЙ
Ніні Василівні – члену Харківської обласної редакційної колегії регіональної Книги Пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років
- ЛЕПЛКІНІЙ
Ользі Григорівні – директоріві Обласної бібліотеки для дітей Житомирської обласної ради
- МАРУЦЕНКУ
Віктору Григоровичу – зберігачеві фондів музею історії Долинського району, Кіровоградська область
- ПЕТРЕНКУ
Івану Даниловичу – завідувачеві наукової редакції Кіровоградського обласного відділення пошуково-видавничого агентства “Книга пам'яті України”
- РЕШЕТИЛОВУ
Вадиму Григоровичу – письменникові, м. Київ
- САЯНОМУ
Михайлу Івановичу – директоріві Зміївського краєзнавчого музею, Харківська область
- СЕЛЬЧЕНКОВІЙ
Світлані Вікторівні – начальникові управління Національного архівного фонду Державного комітету архівів України, м. Київ
- ФУРМАНЧУК
Галині Йосипівні – директоріві проекту експозиції Музею пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років у Державному історико-культурному заповіднику “Меджибіж”, Хмельницька область

ШЕМЧУК
Валентині Олександрівні – науковому співробітникові Полтавського державного літературно-меморіального музею Панаса Мирного

“ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ”

БЕЛЕБЕСІ
Івану Олексійовичу – професорові Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

КОВАЛІВУ
Юрію Івановичу – професорові кафедри Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРОСКУРОВІЙ
Світлані Володимирівні – доцентіві кафедри Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

П'ЯТАЧЕНКУ
Сергію Васильовичу – доцентіві кафедри Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

СВІТЛЕНКУ
Сергію Івановичу – деканові факультету Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, голові редакції “Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні. Дніпропетровська область”

“ЗАСЛУЖЕНИЙ ХУДОЖНИК УКРАЇНИ”

ОВРАХУ
Володимиру Михайловичу – художникові-монументалісту, авторові Пам'ятного знаку жертвам Голодомору 1932–1933 років у м. Вінниці.

Президент України **В. ЮЩЕНКО**

**Про відзначення 60-річчя Національного музею
Тараса Шевченка**

від 27 листопада 2008 року № 1104/2008

Ураховуючи вагомий внесок Національного музею Тараса Шевченка у справу збереження, вивчення і популяризації творчої спадщини Тараса Григоровича Шевченка, з метою створення належних умов для дальшого розвитку музею, на підтримку пропозицій Національної ради з питань культури і духовності та з нагоди відзначення у 2009 році 60-річчя від дня відкриття музею **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Кабінету Міністрів України:

1) утворити Організаційний комітет із підготовки та проведення заходів, присвячених 60-річчю Національного музею Тараса Шевченка;

2) розробити та затвердити у двомісячний строк план заходів з підготовки та відзначення 60-річчя Національного музею Тараса Шевченка, передбачивши, зокрема:

проведення урочистостей з нагоди пам'ятної дати;

організацію постійно діючої Всеукраїнської акції “Шевченківські читання” та щорічної науково-практичної конференції “Воскресну я!.. Воскресну нині...”;

забезпечення проведення науково-пошукової, експедиційної та екскурсійної роботи за маршрутами Шевченкових подорожей Україною 1843–1845, 1846, 1847 років;

виконання комплексу робіт із ремонту, реставрації та технічного оснащення приміщень Національного музею Тараса Шевченка, його філій у місті Києві, благоустрою прилеглих територій;

створення та транслявання серії відеосюжетів, тематичних теле- і радіопрограм про Національний музей Тараса Шевченка і його філії – Київський літературно-меморіальний будинок-музей Т. Г. Шевченка та Меморіальний музей Т. Шевченка;

карбування ювілейної монети, випуск в обіг поштової марки і конверта, присвячених 60-річчю Національного музею Тараса Шевченка, здійснення спецпогашення поштової марки;

3) вирішити питання щодо фінансування зазначеного плану заходів.

2. Київській міській державній адміністрації разом із Міністерством культури і туризму України вирішити в установленому порядку питання щодо закріплення в державній власності будинку разом із флігелем по бульвару Тараса Шевченка, 12 у місті Києві, де розміщено Національний музей Тараса Шевченка.

3. В абзаці четвертому статті 2 Указу Президента України від 16 червня 2006 року № 529 “Про створення науково-дослідного і культурно-інформаційного центру “Шевченківський дім” слова”, а також Національного музею Тараса Шевченка відповідно до вимог частини другої статті 14 Закону України “Про музеї та музейну справу” виключити.

Президент України **В. ЮЩЕНКО**

**Про відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній
війні 1941–1945 років**

від 10 грудня 2008 року № 1152/2008

З метою належної підготовки та відзначення у 2010 році 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 років, вшанування ветеранів війни, збереження пам'яті про захисників Вітчизни постановляю:

1. Кабінету Міністрів України:

утворити організаційний комітет з підготовки та відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 років, включивши до його складу представників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, всеукраїнських громадських організацій ветеранів;

забезпечити за участю організаційного комітету розроблення і затвердити план заходів з підготовки та відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років, передбачивши, зокрема, організацію та проведення 9 травня 2010 року загальнодержавних святкових заходів, здійснення заходів із поліпшення умов життєзабезпечення ветеранів війни, насамперед інвалідів війни, учасників бойових дій, вдів загиблих у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років;

вирішити в установленому порядку питання фінансування заходів з підготовки та відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років.

2. Міністерству закордонних справ України, Міністерству культури і туризму України, Державному комітету архівів України забезпечити висвітлення закордонними дипломатичними установами України подвигу Українського народу у Другій світовій війні.

3. Міністерству освіти і науки України, Міністерству України у справах сім'ї, молоді та спорту, Державному комітету України у справах ветеранів провести за участю громадських організацій ветеранів у 2009 та 2010 роках патріотичні заходи, спрямовані на виховання у молоді шанобливого ставлення та поваги до ветеранів війни, людей старшого покоління.

4. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

утворити організаційні комітети з підготовки та відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років;

затвердити за результатами обстежень матеріальних та соціально-побутових умов проживання ветеранів війни регіональні програми поліпшення їх соціального, медичного, санаторно-курортного, побутового, транспортного забезпечення на 2009–2010 роки;

передбачити у проектах місцевих бюджетів на 2009 та 2010 роки кошти для фінансування видатків на поліпшення соціального захисту та життєзабезпечення ветеранів війни, насамперед інвалідів війни, учасників бойових дій, вдів загиблих у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років;

забезпечити надання необхідної допомоги громадським організаціям ветеранів для здійснення ними заходів, пов'язаних із пам'ятними подіями Другої світової війни.

5. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити систематичне широке висвітлення заходів щодо підготовки та відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 років, організувати трансляцію тематичних радіо- та телепередач, демонстрування документальних та художніх фільмів із цієї тематики, виступів учасників бойових дій та представників громадських організацій ветеранів.

Президент України **В. ЮЩЕНКО**

**Про відзначення 90-ї річниці проголошення Акта злуки
Української Народної Республіки
і Західно-Української Народної Республіки
від 12 грудня 2008 року № 1158/2008**

З нагоди 90-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки та з метою належного відзначення у 2009 році Дня Соборності України **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Кабінету Міністрів України розробити та затвердити у десятиденний строк план заходів з відзначення у 2009 році 90-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки, передбачивши в ньому, зокрема:

проведення 22 січня, у День Соборності України, у місті Києві, обласних та районних центрах, інших населених пунктах урочистих зборів за участю народних депутатів України, представників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, міжнародних, громадських і релігійних організацій, політичних партій, діячів науки та культури, представників української діаспори, дипломатичного корпусу іноземних держав;

покладання квітів до пам'ятників видатним діячам Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки, борцям за свободу і незалежність України;

організацію і проведення тематичних науково-практичних конференцій, круглих столів, виставок, інших просвітницьких заходів, присвячених історії національно-визвольних змагань початку ХХ століття в Україні;

відкриття у місті Києві музею Української Народної Республіки, експозицій з історії створення та діяльності Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки в музеях та бібліотеках;

організацію у січні – квітні 2009 року Всеукраїнської молодіжної акції “Молодь єднає Україну” та проведення в її рамках, зокрема, всеукраїнського конкурсу музичної творчості, фотоконкурсу, конкурсу плаката, міжрегіональних культурних молодіжних обмінів;

проведення у навчальних закладах, військових частинах тематичних заходів, спрямованих на патріотичне виховання молоді;

звернення до релігійних організацій з пропозицією проведення молитви за Україну з нагоди Дня Соборності України.

2. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям затвердити плани заходів з підготовки та відзначення 90-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки, забезпечити їх виконання.

3. Міністерству закордонних справ України забезпечити проведення закордонними дипломатичними установами України в державах перебування заходів, пов'язаних із відзначенням у 2009 році Дня Соборності України, зокрема за участю представників української діаспори.

4. Кабінету Міністрів України забезпечити належне фінансування заходів, передбачених цим Указом.

5. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити широке висвітлення в засобах масової інформації заходів з відзначення Дня Соборності України та 90-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки.

Президент України **В. ЮЩЕНКО**

Про вшанування подвигу Героїв Крут
від 22 грудня 2008 року № 1188/2008

З метою вшанування подвигу юних захисників України у бою під Крутами у січні 1918 року та належного відзначення у 2009 році цієї історичної події

ПОСТАНОВЛЯЮ:

1. Кабінету Міністрів України:

1) розробити та затвердити у двотижневий строк план заходів із вшанування у 2009 році подвигу Героїв Крут, передбачивши, зокрема:

проведення урочистих заходів із вшанування подвигу Героїв Крут, покладення квітів до пам'ятників і пам'ятних знаків, пов'язаних із цією подією;

проведення у загальноосвітніх, вищих, у тому числі військових, навчальних закладах тематичних воєнно-історичних читань, інших освітньо-виховних заходів;

створення експозицій, у тому числі архівних матеріалів, присвячених подвигу Героїв Крут та пов'язаним із цим подіям;

2) вжити заходів, спрямованих на розвиток Меморіального комплексу “Пам'яті Героїв Крут”, зокрема, його музейної експозиції, а також на створення належних умов для відвідування цього Комплексу насамперед учнівською та студентською молоддю.

2. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям затвердити плани заходів з відзначення 91-ї річниці подвигу Героїв Крут та забезпечити їх виконання, вжити додаткових заходів щодо впорядкування пам'ятників та місць поховання осіб, які загинули у боротьбі за свободу і незалежність України.

3. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити висвітлення заходів із вшанування подвигу Героїв Крут, організувати цикли тематичних радіо- та телепередач, виступи у засобах масової інформації вчених, політичних та громадських діячів.

Президент України **В. ЮЩЕНКО**

Про нагородження працівників архівної справи

від 22 грудня 2008 року № 1193/2008

За значний особистий внесок у розвиток архівної справи, поширення правди про історичне минуле України, високий професіоналізм та з нагоди Дня працівників архівних установ **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

Нагородити орденом “За заслуги” III ступеня

НОВОХАТСЬКОГО – заступника Голови Державного комітету
Костянтина Євгеновича архівів України

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

БУЦЕНКО – директора Державного архіву Донецької
Надію Дмитрівну області

ЛЕВЧЕНКО – директора Державного архіву
Ларису Леонідівну Миколаївської області

ЛЕОНОВУ – начальника відділу Державного архіву
Людмилу Анатоліївну Рівненської області

Нагородити орденом Данила Галицького

НІТОЧКА – директора Державного архіву Одеської
Івана Івановича області

Нагородити медаллю “За працю і звитягу”

АНДРОСОВА – начальника відділу Державного архіву в
Сергія Олександровича Автономній Республіці Крим,
м. Сімферополь

КАСЬЯНОВА – заступника начальника відділу
Олега Валентиновича Державного архіву Дніпропетровської
області

ОДИНОКУ – старшого наукового співробітника
Лініну Павлівну Українського науково-дослідного
інституту архівної справи та
документознавства, м. Київ

РИМАРУК – головного спеціаліста Державного
Марію Василівну архіву Івано-Франківської області

ШИШОЛІК
Ірину Василівну

– начальника відділу Державного архіву
Донецької області

Присвоїти почесне звання

“ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ”

ЄРЬОМІНІЙ
Олені Юхимівні

– начальникові архівного відділу
Лисичанської міської ради, Луганська
область

КИСТРУСЬКІЙ
Ніні Володимирівні

– директорів Державного архіву
Дніпропетровської області

КЛИМОВІЙ
Людмилі Софронівні

– провідному науковому співробітникові
Державного архіву Миколаївської
області

МИЦАН
Катерині Петрівні

– директорів Державного архіву
Івано-Франківської області.

Президент України **В.ЮЩЕНКО**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про внесення змін до Порядку проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду від 1 жовтня 2008 року № 870

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Внести до Порядку проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2004 р. № 1649 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 50, ст. 3277), такі зміни:

абзац другий пункту 3 викласти у такій редакції:

“експертно-перевірні комісії центральних та галузевих державних архівів, Національної академії наук, державного архіву Автономної Республіки Крим, державних архівів областей, м. Києва і Севастополя, а також фондово-закупівельні комісії музеїв та експертно-оцінні комісії бібліотек, що перебувають у державній чи комунальній власності (далі – комісії);“;

пункт 6 викласти у такій редакції:

“6. Грошова оцінка комісією проводиться на підставі рішення, прийнятого керівником відповідного державного архіву, музею, бібліотеки, президією Національної академії наук.”.

Прем'єр-міністр України **Ю. ТИМОШЕНКО**

**Про затвердження Положення про Комісію
з питань забезпечення реалізації прав релігійних
організацій та її складу**
від 30 жовтня 2008 року № 953

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Затвердити такі, що додаються, Положення про Комісію з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій та її склад.

Прем'єр-міністр України **Ю. ТИМОШЕНКО**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 30 жовтня 2008 р. № 953

ПОЛОЖЕННЯ
про Комісію з питань забезпечення реалізації
прав релігійних організацій

1. Комісія з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій (далі – Комісія) є постійно діючим консультативно-дорадчим органом, утвореним при Кабінеті Міністрів України.

2. Комісія у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції і законів України, актами Кабінету Міністрів України та цим Положенням.

3. Основними завданнями Комісії є:

розгляд питань, що стосуються забезпечення реалізації прав релігійних організацій;

підготовка пропозицій щодо відновлення прав релігійних організацій, порушених внаслідок проведення тоталітарної політики колишнім Союзом РСР, та розроблення механізму подолання негативних наслідків такої політики;

підготовка рекомендацій щодо удосконалення механізму повернення релігійним організаціям культових будівель та іншого майна, що їм належало;

аналіз пропозицій органів виконавчої влади стосовно вивільнення будівель, що підлягають поверненню релігійним організаціям, і переміщення установ і організацій з таких будівель.

4. Комісія має право:

одержувати в установленому порядку від органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;

вносити Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо удосконалення законодавства з питань діяльності релігійних організацій;

залучати до своєї роботи спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій за погодженням з їх керівниками.

5. Склад Комісії затверджує Кабінет Міністрів України.

6. Головою Комісії є Віце-прем'єр-міністр України відповідно до розподілу функціональних повноважень.

Голова Комісії:

визначає персональний склад Комісії та вносить у разі потреби до нього зміни;

організовує роботу Комісії;

забезпечує скликання і проведення засідань Комісії;

підписує листи, звернення та інші документи, підготовлені Комісією за результатами її роботи.

У разі відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник голови Комісії.

7. Засідання Комісії проводяться не рідше ніж один раз на квартал.

Члени Комісії мають право ініціювати проведення позачергового засідання.

8. Засідання Комісії є правоможним, якщо на ньому присутні більш як половина її складу.

До участі в засіданні Комісії можуть залучатися представники державних органів, підприємств, установ, організацій і Всеукраїнської ради церков та релігійних організацій (за згодою).

9. На своїх засіданнях Комісія розробляє пропозиції і рекомендації з питань, що належать до її компетенції, та подає їх на розгляд Кабінету Міністрів України. Зазначені пропозиції і рекомендації фіксуються в протоколі засідання та вважаються схваленими, якщо за них проголосували більш як половина складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.

Протокол засідання Комісії підписують головуючий на засіданні та секретар.

10. Інформаційно-аналітичне забезпечення роботи Комісії здійснює робоча група, яка утворюється з представників заінтересованих центральних органів виконавчої влади, науковців та інших спеціалістів (за згодою).

11. Робоча група, яку очолює секретар Комісії:

збирає та узагальнює інформацію, необхідну для роботи Комісії;

формує порядок денний засідання Комісії, готує матеріали, що підлягають розгляду на її засіданні, і надсилає їх членам Комісії.

12. Склад робочої групи та положення про неї затверджує голова Комісії.

13. Комісія має бланк із своїм найменуванням.

14. Організаційно-технічне забезпечення діяльності Комісії здійснює Держкомнацрелігій.

СКЛАД
Комісії з питань забезпечення
реалізації прав релігійних організацій

- Віце-прем'єр-міністр України – голова Комісії
Голова Держкомнацрелігій – заступник голови Комісії
Заступник Міністра транспорту та зв'язку
Заступник Міністра культури і туризму
Заступник Міністра закордонних справ
Заступник Голови Фонду державного майна
Заступник Міністра оборони
Заступник Міністра з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
Заступник Міністра з питань житлово-комунального господарства
Заступник Міністра економіки
Заступник Міністра охорони здоров'я
Заступник Міністра юстиції
Заступник Міністра фінансів
Заступник Міністра регіонального розвитку та будівництва
Заступник Міністра праці та соціальної політики
Заступник Міністра промислової політики
Заступник Міністра освіти і науки
Заступник Міністра внутрішніх справ
Заступник Міністра у справах сім'ї, молоді та спорту
Заступник Міністра аграрної політики
Заступник Голови Держкомзему
Заступник Голови Держкомтелерадіо
Заступник Голови Держкомархіву
Заступник Голови ДПА
Заступник Голови Держмитслужби
Член НКРЕ
Заступник голови Київської облдержадміністрації
Представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (за згодою)
Представник Української православної церкви (за згодою)
Представник Української православної церкви Київського патріархату (за згодою)
Представник Української греко-католицької церкви (за згодою)
Представник Римсько-католицької церкви в Україні (за згодою)
Представник Української християнської євангельської церкви (за згодою)

Представник Всеукраїнського союзу об'єднань євангельських християн-баптистів (за згодою)

Представник Духовного управління мусульман України (за згодою)

Представник Об'єднання іудейських релігійних організацій України (за згодою)

Голова правління громадської організації “Інститут релігійної свободи” (за згодою)

Прем'єр-міністр України **Ю. ТИМОШЕНКО**

**Про заходи щодо підготовки та відзначення 65-ї річниці
визволення України від фашистських загарбників і Перемоги
у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років**
від 17 грудня 2008 року № 1547

1. Утворити Організаційний комітет з підготовки та відзначення 65-ї річниці визволення України від фашистських загарбників і Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років у складі згідно з додатком.

Дозволити голові Організаційного комітету вносити у разі потреби зміни до його складу.

2. Затвердити план заходів щодо підготовки та відзначення 65-ї річниці визволення України від фашистських загарбників і Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років, що додається.

3. Міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям забезпечити виконання затвердженого цим розпорядженням плану заходів у межах відповідних видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах.

4. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям розробити і затвердити регіональні плани заходів щодо підготовки та відзначення 65-ї річниці визволення України від фашистських загарбників і Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років.

Прем'єр-міністр України **Ю.ТИМОШЕНКО**

Додаток
до розпорядження Кабінету Міністрів України
від 17 грудня 2008 р. № 1547-р

СКЛАД
Організаційного комітету з підготовки
та відзначення 65-ї річниці визволення України
від фашистських загарбників
і Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років

ВАСЮНИК
Іван Васильович

– Віце-прем'єр-міністр України, голова
Оргкомітету

ПЛОСКОНОС
Ігор Миколайович

– Голова Держкомветеранів, заступник
голови Оргкомітету

АНАСТАСІЄВ Валентин Олексійович	– голова ради Організації ветеранів України (за згодою)
АРТЕМОВ Олександр Сергійович	– генеральний директор Меморіального комплексу “Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років”
БЕНЧ Ольга Григорівна	– заступник Міністра культури і туризму
БИЧКОВ Сергій Іванович	– заступник Міністра праці та соціальної політики
ВЕРБЕНСЬКИЙ Михайло Георгійович	– заступник Міністра – начальник Головного штабу МВС
ДРАПУШКО Ростислав Григорович	– заступник Міністра у справах сім’ї, молоді та спорту
ДІБРОВА Володимир Антонович	– заступник Міністра оборони
ЗАРУДНИЙ Олексій Борисович	– Голова правління Пенсійного фонду України
КОРНІЙЧУК Євген Володимирович	– перший заступник Міністра юстиції
КРАМАРЕНКО Руслан Михайлович	– заступник Міністра з питань житлово-комунального господарства
МАКСЮТА Анатолій Аркадійович	– перший заступник Міністра економіки
МАТВІЙЧУК Володимир Макарович	– заступник Міністра фінансів
МУРАХОВСЬКИЙ Анатолій Леонідович	– перший заступник Голови Держкомтелерадіо
ПОЛЯНСЬКИЙ Павло Броніславович	– заступник Міністра освіти і науки

РЯБЕКА Олександр Григорович	– народний депутат України (за згодою)
СУШКЕВИЧ Валерій Михайлович	– голова Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів (за згодою)
ТКАЧУК Анатолій Федорович	– заступник Міністра регіонального розвитку та будівництва
УРБАНСЬКИЙ Ігор Анатолійович	– заступник Міністра транспорту та зв'язку
УДОД Олександр Андрійович	– Голова Держкомархіву
ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ Леонід Михайлович	– голова Київської міськдержадміністрації
ЮРЧЕНКО Володимир Дмитрович	– заступник Міністра охорони здоров'я
ЮХНОВСЬКИЙ Ігор Рафаїлович	– виконуючий обов'язки Голови Українського інституту національної пам'яті

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 17 грудня 2008 р. № 1547-р

ПЛАН
заходів щодо підготовки та відзначення 65-ї річниці
визволення України від фашистських загарбників і
Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років

Посилення соціального захисту ветеранів війни

1. Аналізувати стан виконання плану дій щодо поліпшення життєзабезпечення ветеранів війни на 2007–2010 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2007 р. № 731, вживати дієвих заходів для його реалізації в повному обсязі.

Мінпраці, Міноборони, МВС,
Мінжитлокомунгосп, Мінрегіонбуд, МНС,
СБУ, Мінтрансзв'язку, МОЗ,
Держкомветеранів, Рада міністрів

Автономної Республіки Крим,
обласні, Київська та Севастопольська
міські держадміністрації.
Постійно.

2. Забезпечити поїздки учасників Великої Вітчизняної війни місцями бойової слави по території України та країн СНД згідно з досягнутими між країнами СНД домовленостями.

Мінтрансв'язку, Держкомветеранів,
Рада міністрів Автономної
Республіки Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації, громадські
організації ветеранів війни (за
згодою).
До 5 травня 2009 і 2010 років.

3. Забезпечити відповідно до законодавства проведення щорічного медичного обстеження і диспансеризації ветеранів війни та у разі потреби їх госпіталізацію в першочерговому порядку.

МОЗ, Рада міністрів Автономної
Республіки Крим, обласні,
Київська та Севастопольська міські
держадміністрації.
Постійно.

4. Розглянути під час формування місцевих бюджетів питання щодо збільшення видатків для забезпечення ветеранів війни медичними препаратами.

МОЗ, Рада міністрів Автономної
Республіки Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації.
Протягом 2009–2010 років.

5. Забезпечити відповідно до законодавства першочергове безоплатне зубопротезування для ветеранів війни та одержання ними ліків за рецептами.

МОЗ, Рада міністрів Автономної
Республіки Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації.
Протягом 2008–2010 років.

6. Вживати заходів для забезпечення житловою площею відповідно до законодавства ветеранів війни, які потребують поліпшення житлових умов,

проведення ремонту їх житлових будинків і квартир, виділення ветеранам війни твердого палива та скрапленого газу.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації, Мінжитлокомунгосп,
Мінрегіонбуд.
Постійно.

7. Надати ветеранам війни можливість безоплатно користуватися у день відзначення 65-ї річниці Перемоги послугами міжнародного та міжміського телефонного зв'язку.

Мінтрансзв'язку, Укртелеком
(за згодою)
9 травня 2010 року.

8. Організувати проведення міжнародного наукового симпозіуму з використанням архівних документів, що стосуються Другої світової війни.

Держкомархів, Національна академія
наук, МЗС.
До 9 травня 2010 року.
Організаційна робота

9. Забезпечити проведення урочистої ходи ветеранів війни, жертв нацистських переслідувань у м. Києві та урочистого мітингу на площі Меморіального комплексу “Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років”.

Київська міськдержадміністрація,
Держкомветеранів, Міноборони,
Мінпраці, Мінтрансзв'язку, Рада
міністрів Автономної Республіки Крим,
обласні та Севастопольська міська
держадміністрації.
9 травня 2010 року.

10. Організувати проведення урочистих зустрічей з Героями Радянського Союзу, повними кавалерами ордена Слави, особами, що нагороджені чотирма і більше медалями “За відвагу“, а також Героями Соціалістичної Праці, що удостоєні цього звання за працю в період Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років.

Держкомветеранів, Мінпраці,
Міноборони, Рада міністрів Автономної
Республіки Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації.
28 жовтня 2009 р.,
9 травня 2010 року.

11. Провести в Національному палаці мистецтв “Україна” урочисті збори, масові театралізовані дійства та святкові концерти за участю ветеранів війни та праці, представників Збройних Сил і громадськості м. Києва.

Київська міська та обласна
держадміністрації, МКТ, Мінпраці,
Міноборони, Держкомветеранів.
*28 жовтня 2009 р.,
9 травня 2010 року.*

12. Забезпечити підготовку та проведення в населених пунктах урочистих заходів, зокрема покладення квітів до меморіалів та пам'ятників, святкових концертів і зборів, зустрічей керівників органів виконавчої влади та посадових осіб місцевого самоврядування з ветеранами війни, членами сімей загиблих, жертвами нацистських переслідувань.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації.
*Вересень – жовтень 2009 р.,
квітень – травень 2010 року.*

13. Забезпечити несення почесної варти біля Вічного вогню у м. Києві, могил Невідомого солдата і Невідомого матроса в інших населених пунктах.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації, Міноборони, МОН.
*28 жовтня 2009 р.,
9 травня 2010 року.*

14. Організувати:

вручення ветеранам війни державних нагород, відзнак Кабінету Міністрів України, відомчих відзнак.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації, Держкомветеранів,
Міноборони, Адміністрація
Держприкордонслужби, МВС, МНС.
До 9 травня 2010 року;

відвідування ветеранів війни, що перебувають у госпіталях, лікарнях, інтернатних закладах системи соціального захисту.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та

Севастопольська міські
держадміністрації, МОЗ.
Постійно;

широке висвітлення в засобах масової інформації сторінок історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років, показ художніх та документальних творів, присвячених героїзму та самовідданості воїнів під час визволення України від фашистських загарбників.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації, МКТ,
Держкомтелерадіо, Міноборони,
Укрінформ.
*Вересень – жовтень 2009 р.,
квітень – травень 2010 року.*

15. Провести:

у військових навчальних закладах науково-практичні конференції та семінари із запрошенням ветеранів війни.

Міноборони, МОН, Рада міністрів
Автономної Республіки Крим, обласні,
Київська та Севастопольська міські
держадміністрації.
*Вересень – жовтень 2009 р.,
квітень – травень 2010 року;*

у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих та позашкільних навчальних закладах тематичні уроки, лекції, бесіди з історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років за участю ветеранів, екскурсії до музеїв, походи по місцях бойової слави.

МОН, МКТ, Мінсім'ямолодьспорт, Рада
міністрів Автономної Республіки Крим,
обласні, Київська та Севастопольська
міські держадміністрації.
*Вересень – жовтень 2009 р.,
квітень – травень 2010 року.*

16. Організувати виставки творів мистецтв, фотографій та плакатів воєнних років, документів та архівних матеріалів в музеях, мемуарної та історичної літератури в бібліотеках, проведення творчих зустрічей, концертних програм з виконанням пісень воєнних часів.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські

держадміністрації, МКТ, Міноборони,
МОН, Держкомархів.
*Жовтень 2009 р.,
травень 2010 року.*

17. Забезпечити упорядження меморіалів, пам'ятників, братських могил та інших місць поховання загиблих захисників Вітчизни, меморіальних дошок, музеїв, кімнат бойової слави.

Рада міністрів Автономної Республіки
Крим, обласні, Київська та
Севастопольська міські
держадміністрації, Мінжитлокомунгосп,
Міноборони, МКТ, МОН.
*Жовтень 2009 р.,
травень 2010 року.*

18. Організувати широке висвітлення заходів з відзначення 65-ї річниці визволення України від фашистських загарбників і Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років.

Держкомтелерадіо.
*Жовтень 2009 р.,
травень 2010 року.*

19. Провести естафету пам'яті “Слава визволителям України”.

Мінпраці, Держкомветеранів, Рада
міністрів Автономної Республіки Крим,
обласні, Київська та Севастопольська
міські держадміністрації, Рада
Організації ветеранів України,
громадські організації ветеранів
війни (за згодою).
Листопад 2009 року.

20. Забезпечити у місцях проведення заходів з відзначення 65-ї річниці визволення України від фашистських загарбників і Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років:

охорону громадського порядку та дотримання вимог з безпеки дорожнього руху.

МВС;

медичне супроводження та належний санітарно-епідемічний стан.

МОЗ.
*Жовтень 2009 р.,
травень 2010 року.*

НАКАЗИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

**Про затвердження Змін до Правил роботи архівних підрозділів
органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ
і організацій, затверджених наказом Державного комітету архівів України
від 16.03.2001 № 16
від 19 вересня 2008 р. № 188**

Відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, Порядку утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 року № 1004, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Зміни до Правил роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, затверджених наказом Державного комітету архівів України від 16.03.2001 № 16, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 08.05.2001 за № 407/5598 (із змінами), що додаються.

2. Відділу формування Національного архівного фонду та діловодства управління формування та зберігання Національного архівного фонду Державного комітету архівів України (Кузнєцова М. І.) подати цей наказ у встановленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

ПОГОДЖЕНО

Міністр культури і туризму
України **В. В. Вовкун**

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
Від 22.10.2008 р. № 1010/15701

ЗМІНИ
до Правил роботи архівних підрозділів
органів державної влади,
місцевого самоврядування, підприємств,
установ і організацій

1. У пункті 1.3:

слова “до державних архівів або інших архівних установ” замінити словами “до державних архівних установ, архівних відділів міських рад або інших архівних установ”;

додати абзац такого змісту:

“Посадові особи установ несуть відповідальність за порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи.”.

2. У пункті 1.4:

в абзаці третьому слова “державним архівам” замінити словами “на постійне зберігання”;

абзац п'ятий після слів “експертних комісій” доповнити словами “(далі – ЕК)”;

в абзаці тринадцятому пункту слова “здавання-приймання” замінити словами “приймання-передавання”.

3. В абзаці дванадцятому пункту 1.4, абзаці другому підпункту 7.2.5, прикладі 3 підпункту 7.2.6, підпунктах 7.2.7, 7.2.12, абзацах чотирнадцятому та двадцять першому підпункту 7.3.4, підпункті 8.8.1, абзаці п'ятому підпункту 8.8.9, абзаці п'ятому підпункту 8.8.10, у назві розділу 11, пунктах 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, абзаці третьому пункту 11.6, пункті 11.7, додатку 27 слова “державне зберігання” замінити словами “постійне зберігання”.

4. Пункт 1.5 виключити.

5. У зв'язку з цим пункти 1.6 та 1.7 вважати відповідно пунктами 1.5 та 1.6.

6. Пункт 2.1 доповнити абзацом такого змісту:

“Керівництво установи забезпечує архів необхідним приміщенням, обладнанням і кадрами.”.

7. Пункт 2.2 викласти у такій редакції:

“2.2. Архів є самостійною структурною частиною установи або входить до складу служби діловодства установи (управління справами, загального відділу, канцелярії тощо). Положення про архів, що є самостійним

структурним підрозділом або входить до складу служби діловодства, затверджується керівником установи.

Установи, у діяльності яких утворюються документи Національного архівного фонду, погоджують положення про архів з відповідною експертно-перевірною комісією (далі – ЕПК) (ЕК) державної архівної установи, архівного відділу міської ради, після чого положення затверджуються керівником установи.

У малочисельних установах відповідальність за роботу з архівними документами покладається на одного з працівників служби діловодства. У посадовій інструкції цього працівника зазначаються види робіт, обов'язки з виконання яких покладаються на нього, його права та відповідальність.”

8. В абзаці шостому пункту 2.4 слова “не віднесені” замінити словами “не внесені”, слова “експертної комісії (далі – ЕК)” замінити аббревіатурою “ЕК”.

9. В абзаці шостому пункту 2.8, слова “того державного архіву, до якого ці документи надходять на постійне зберігання.” замінити словами “державної архівної установи, архівного відділу міської ради, до яких ці документи надходять на постійне зберігання.”

10. Підпункт 3.1.5 після слова “установи” доповнити словами “(посадовою особою, відповідальною за архів)”.

11. Після підпункту 3.1.16 доповнити розділ новим підпунктом 3.1.17:

“3.1.17. Строки зберігання документів зазначаються в номенклатурі справ на підставі типового, відомчих (галузевих) переліків документів, типових і примірних номенклатур справ.

Для документів, не передбачених діючими переліками, строки зберігання визначаються на підставі їх вивчення ЕК установи, яка погоджує ці строки з ЕПК відповідного державного архіву. При цьому в номенклатурі справ робиться примітка “Строк зберігання встановлено” (назва ЕПК державного архіву, протокол №__ від __)”.

Для справ, сформованих із копій документів, встановлюється строк зберігання “доки не мине потреба” незалежно від строку зберігання оригіналів документів (у тому числі і для документів постійного строку зберігання).”

12. У зв'язку з цим підпункти 3.1.17 – 3.1.28 вважати відповідно підпунктами 3.1.18–3.1.29.

13. Підпункт 3.1.19 викласти у такій редакції:

“3.1.19. Номенклатура справ структурного підрозділу установи складається в двох примірниках, на кожному з яких проставляється гриф схвалення з ЕК. Один примірник номенклатури передається службі діловодства.”

14. Абзац перший підпункту 3.1.20 після слова “організацій” доповнити словами “, постійно діючих комітетів, комісій, рад”.

15. Підпункт 3.1.24 викласти в такій редакції:

“3.1.24. Зведена номенклатура справ схвалюється ЕК установи та погоджується ЕПК відповідного державного архіву, після чого затверджується керівником установи (додаток 3).

Установи, у діяльності яких не утворюються документи Національного архівного фонду, погоджують зведені номенклатури справ з ЕК органів вищого рівня. У разі відсутності установи вищого рівня номенклатура справ погоджується власною ЕК.

Новостворені установи незалежно від форми власності протягом року з дня реєстрації подають свою номенклатуру справ на розгляд ЕПК відповідного державного архіву.”.

16. Підпункт 3.1.28 викласти в такій редакції:

“3.1.28. Зведена номенклатура справ установи складається у чотирьох примірниках, кожен з яких повинен мати гриф погодження з відповідним державним архівом або органом вищого рівня, якщо в установі не утворюються документи Національного архівного фонду.

Перший (недоторканий) примірник зведеної номенклатури справ зберігається в службі діловодства установи.

Другий використовується службою діловодства як робочий.

Третій передається до архіву установи для контролю за формуванням справ у структурних підрозділах.

Четвертий надсилається до державної архівної установи, архівного відділу міської ради, в зоні комплектування яких перебуває установа, або органу вищого рівня, з яким погоджувалася зведена номенклатура справ.

Структурні підрозділи установи отримують витяги з відповідних розділів затвердженої зведеної номенклатури справ для використання у роботі.

Установи, у діяльності яких не утворюються документи Національного архівного фонду, можуть скласти зведену номенклатуру справ у трьох примірниках, якщо вони не мають органу вищого рівня, а якщо в них немає структурного поділу – у двох примірниках.”.

17. В абзаці другому підпункту 3.3.1 останнє речення викласти в такій редакції:

“У робочих кімнатах справи повинні зберігатися вертикально в шафах, що зачиняються.”.

18. Абзаци перший, другий та третій розділу 4 викласти в такій редакції:

“Експертиза цінності документів – всебічне вивчення документів з метою внесення їх до Національного архівного фонду або вилучення з нього, проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду, віднесення їх до категорії унікальних і встановлення строків зберігання документів, що не підлягають внесенню до Національного архівного фонду.

Заборонено:

знищувати документи без попереднього проведення експертизи їх цінності;

вилучати з Національного архівного фонду документи:

створені у період до 1946 року;

з мотивів конфіденційності чи таємності інформації, що містяться в них, з політичних чи ідеологічних міркувань.”.

19. Підпункт 4.1.1 викласти в такій редакції:

“4.1.1. Експертиза цінності документів проводиться за такими принципами:

об'єктивність – проведення оцінки документів на основі неупередженого підходу;

історизм – урахування особливості часу і місця створення документів, загальноісторичного контексту;

всебічність і комплексність – вивчення відповідних документів з урахуванням їх місця в комплексі інших документів.”.

20. Підпункт 4.1.2 викласти в такій редакції:

“4.1.2. Експертиза цінності документів проводиться за такими критеріями:

походження – функціонально-цільове призначення юридичної особи (фондоутворювача), значення фізичної особи (фондоутворювача) в житті суспільства, час і місце створення документа;

зміст – значущість інформації, що міститься в документі (унікальність і типовість), її повторення в інших документах, вид документа, оригінальність;

зовнішні ознаки – форма фіксації та передачі змісту, засвідчення і особливості оформлення документа, стан його збереженості.”.

21. У підпункті 4.2.1 слова “за місцем свого знаходження” замінити словами “, у зоні комплектування якого вони перебувають”.

22. Підпункт 4.2.3 викласти в такій редакції:

“4.2.3. Експертиза цінності документів установ, їх відбір для наступного зберігання здійснюються ЕК установ, що діють відповідно до положень про них, розроблених відповідно до Типового положення про експертну комісію державного органу, органу місцевого самоврядування, державного та комунального підприємства, установи та організації, затвердженого наказом Держкомархіву України від 17.12.2007 № 183, зареєстрованого в Мін'юсті України 11.01.2008 за № 13/14704, та Примірнього положення про експертну комісію об'єднання громадян, релігійної організації, а також підприємства, установи та організації, заснованої на приватній формі власності, затвердженого наказом Держкомархіву України від 06.05.2008 № 83.”.

23. Підпункт 4.3.1 викласти в такій редакції:

“4.3.1. Завданням ЕК є організація та проведення експертизи цінності документів, що утворилися в діловодстві установи.

ЕК установи приймає рішення про схвалення та подання до ЕПК (ЕК) державної архівної установи, архівного відділу міської ради проектів таких документів: описи справ постійного зберігання, внесених до Національного архівного фонду, описи справ з особового складу, номенклатури справ, інструкції з діловодства, положення про служби діловодства, архівні підрозділи та експертні комісії, анотовані переліки унікальних документів Національного архівного фонду, акти про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду, акти про вилучення документів з Національного архівного фонду.”.

24. Підпункт 4.4.1 викласти в такій редакції:

“4.4.1. До складу ЕК, який затверджується керівником установи, включаються керівники служби діловодства і архіву, працівники структурних підрозділів, а також представники ЕПК (ЕК) державної архівної установи, архівного відділу міської ради, у зоні комплектування яких перебуває відповідна установа. Голову ЕК, яким, як правило, є заступник керівника установи, призначає керівник установи.”.

25. У підпункті 4.4.3 слова “не менше двох третин складу комісії” замінити словами “не менш як дві третини складу членів комісії”.

26. Абзац перший підпункту 4.4.4 викласти в такій редакції:

“4.4.4. Рішення ЕК з проведення експертизи цінності документів приймається більшістю голосів, оформляється протоколом, який підписують голова (у разі його відсутності – заступник) і секретар комісії, та набирає чинності з моменту затвердження протоколу засідання комісії керівником, за рішенням якого була утворена комісія. У разі відмови керівника установи затвердити протокол засідання комісії з проведення експертизи цінності документів її голова може звернутися із скаргою до ЦЕПК Держкомархіву, рішення якої є остаточним.”.

27. В абзаці другому підпункту 4.5.2 слова “кожного документа” замінити словами “кожної справи”.

28. У підпункті 4.5.5 слова “строки зберігання яких закінчилися” замінити словами “не внесених до Національного архівного фонду”.

29. В абзаці другому підпункту 4.5.7 слова “Акт про виділення до знищення документів” замінити словами “Акт про вилучення документів для знищення”.

30. У підпункті 4.5.8 слова “ЕПК відповідного державного архіву” замінити словами “ЕПК (ЕК) державної архівної установи, архівного відділу міської ради”.

31. Підпункт 6.1.10 викласти в такій редакції:

“6.1.10. Установи, у діяльності яких утворюються документи Національного архівного фонду, складають річні розділи зведеного опису справ постійного зберігання у чотирьох примірниках, які подаються на розгляд ЕПК відповідного державного архіву.

Схвалені ЕПК описи справ затверджуються керівником установи. Один примірник направляється державній архівній установі, архівному відділу міської ради, в зоні комплектування яких перебуває установа. Другий – зберігається як недоторканий в архіві установи. Третій та четвертий примірники розділу опису використовуються архівом і службою діловодства для поточного пошуку справ і у разі їх передавання на постійне зберігання надходять до державної архівної установи, архівного відділу міської ради.”.

32. Підпункт 6.3.3 викласти в такій редакції:

“6.3.3. Установи, в діяльності яких утворюються документи Національного архівного фонду, складають річні розділи зведеного опису справ тривалого (понад 10 років) зберігання у двох примірниках, які схвалюються ЕК

установи та затверджуються її керівником. Перший примірник як недоторканий зберігається в архіві, а другий – є робочим.

Установи, у діяльності яких не створюються документи Національного архівного фонду, річні розділи зведеного опису справ тривалого (понад 10 років) зберігання складають у трьох примірниках. Після схвалення ЕК установи описи направляються для схвалення ЕК органу вищого рівня. Після повернення схвалені описи справ затверджуються керівником установи. Перший примірник річного розділу опису зберігається в архіві установи як недоторканий, а другий є робочим і використовується в практичній роботі. Третій може надсилатися для контролю органу вищого рівня.”.

33. Підпункт 6.4.3 викласти в такій редакції:

“6.4.3. Описи справ з особового складу установ, у діяльності яких утворюються документи Національного архівного фонду, складаються в трьох примірниках, підписуються укладачем, схвалюються ЕК установи, погоджуються з ЕПК відповідного державного архіву та затверджуються керівником установи.”.

34. Підпункт 6.4.4 викласти в такій редакції:

“6.4.4. Описи справ з особового складу установ, у діяльності яких не утворюються документи Національного архівного фонду, складаються в двох примірниках, підписуються укладачем, схвалюються ЕК установи, погоджуються з ЕПК (ЕК) державної архівної установи, архівного відділу міської ради та затверджуються керівником установи.”.

35. Підпункт 7.1.7 доповнити абзацами другим та третім такого змісту:

“Документи установи та профспілкової організації, що існує в ній з моменту її легалізації, можуть організовуватися або самостійно (окремими фондами), або разом – підфондами об’єднаного архівного фонду.

Справи, що велись послідовно в двох або більше установах, належать до фонду тієї установи, де вони були закінчені в діловодстві.”.

36. Абзац перший підпункту 7.1.10 після слів “архівною установою” доповнити словами “, архівним відділом міської ради.”.

37. У підпункті 7.2.5:

в абзаці другому слова “відповідним державним архівом” замінити словами “відповідною державною архівною установою, архівним відділом міської ради”;

в абзаці п’ятому слова “державного архіву” замінити словами “державної архівної установи, архівного відділу міської ради”, слова “виділення документів до знищення” замінити словами “вилучення документів для знищення”.

38. У підпункті 7.2.7 слова “передання документів державному архіву” замінити словами “передання документів на постійне зберігання”.

39. У підпункті 7.2.10 слова “до державного архіву” замінити словами “до державної архівної установи, архівного відділу міської ради”.

40. В абзаці другому підпункту 7.2.13, абзаці чотирнадцятому підпункту 7.3.4, пунктах 11.1, 11.3, абзаці першому підпункту 12.3.3 слова “відповідного

державного архіву” замінити словами “відповідної державної архівної установи, архівного відділу міської ради” у відповідних відмінках.

41. В абзаці п'ятому підпункту 8.8.9 слова “виділення документів” замінити словами “вилучення документів”.

42. В абзаці третьому підпункту 8.8.10 слова “акти про виділення їх до знищення” замінити словами “акти про вилучення їх до знищення”.

43. У пунктах 11.4, 11.8 слова “державного архіву” замінити словами “державної архівної установи, архівного відділу міської ради”.

44. У пункті 11.5 слова “у державний архів” замінити словами “на постійне зберігання”.

45. В абзаці другому підпункту 12.3.3 слова “відповідним державним або іншим архівом” замінити словами “відповідною державною архівною установою, архівним відділом міської ради або іншою архівною установою.”.

46. Підпункт 12.3.5 викласти в такій редакції:

“12.3.5. Якщо установа ліквідується, її архівні справи, внесені до Національного архівного фонду, передаються в упорядкованому стані відповідній державній архівній установі, архівному відділу міської ради, а архівні справи з основної діяльності, строки тимчасового зберігання котрих ще не закінчилися, та документи, не закінчені у діловодстві, а також документи з особового складу передаються її органу вищого рівня, якщо він існує на території Автономної Республіки Крим, відповідної області, м. Києва, Севастополя.

Якщо органів вищого рівня на території зазначених регіонів не існує, всі архівні справи і документи установи-фондоутворювача передаються до архівних установ, що утворюються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування для централізованого тимчасового зберігання архівних документів, нагромаджених у процесі документування службових, трудових або інших правовідносин юридичних і фізичних осіб на відповідній території (району, міста), та інших архівних документів, що не належать до Національного архівного фонду (трудові архіви).

Якщо трудові архіви на відповідній території не створені, то зазначені документи передаються до державних архівних установ, архівних відділів міських рад.”.

47. Додаток 7 викласти в такій редакції:

“Додаток 7
до підпунктів 4.5.6, 8.8.10
(у редакції наказу Держкомархіву

України від 19.09.2008 № 188)

Найменування установи

АКТ

№ _____

(місце складання)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Посада керівника установи

Підпис Ініціали, прізвище

Дата

Про вилучення для знищення
документів, не внесених до
Національного архівного фонду

Печатка установи із зазначенням
ідентифікаційного коду

На підставі _____

(назва і вихідні дані переліку документів із зазначенням строків їх

зберігання або типової (примірної) номенклатури справ)

відібрані для знищення як такі, що не мають науково-історичної цінності та
втратили практичне значення, документи фонду № _____

(найменування фонду)

№ з/п	Заголовок справи або груповий заголовок справ	Дата справи або крайні дати справ	Номери описів (номенклатур) за рік (роки)	Індекс справи (тому, частини) за номенклатурою або номер справи за описом	Кількість справ (томів, частин)	Строк зберігання справи (тому, частини) і номери статей за переліком	П р и м і т к а
1	2	3	4	5	6	7	8

Разом _____ справ за _____ роки
(цифрами і словами)

Посада особи,
яка проводила експертизу
цінності документів

Дата

Підпис

Розшифровка підпису

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання ЕПК (ЕК) державної архівної установи, архівного відділу міської ради

від _____ № _____

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК установи

від _____ № _____

Описи справ постійного (тривалого) зберігання за _____ роки схвалено, а з особового складу погоджено з ЕПК (ЕК) _____ (найменування

державної архівної установи, архівного відділу міської ради або органу вищого рівня)
(протокол від _____ № _____)

Документи в кількості _____ справ

(цифрами і словами)

вагою _____ кг. здано в _____ (найменування установи)

_____ на переробку за приймально-здавальною накладною від _____ № _____ або знищено шляхом спалення.

Посада особи,
яка здала (знищила) документи
Дата

Підпис

Розшифровка підпису

Формат А4 (210x297)

Форма акта про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду”.

48. У додатку 10 слова “Код держархіву” замінити словами “Код державної архівної установи, архівного відділу міської ради”, слова “(Найменування державного архіву)” замінити словами “(Найменування державної архівної установи, архівного відділу міськради)”.

49. У додатку 12 слова “державного архіву”, “державному архіві” замінити словами “державної архівної установи, архівного відділу міської ради” у відповідних відмінках.

50. У додатку 14:

слова: “Керівник кадрового органу”, “Підпис”, “Розшифровка підпису”, “Дата” виключити;

у грифі ПОГОДЖЕНО слова “ЕПК державного архіву” замінити словами “ЕПК (ЕК) державної архівної установи, архівного відділу міської ради”.

51. У додатках 15, 27 слова “державного архіву” замінити словами “державної архівної установи, архівного відділу міської ради”.

52. Список законодавчих, нормативних актів і методичних посібників з архівної справи та діловодства з цих Правил виключити.

Начальник управління формування
та зберігання Національного
архівного фонду **С. В. Сельченкова**

Про оголошення рішення колегії Держкомархіву від 23.09.2008 р.

“Про стан підготовки, перепідготовки кадрів, підвищення кваліфікації працівників архівних установ та заходи щодо поліпшення цієї роботи”

від 6 жовтня 2008 р. № 200

1. Оголошується до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 23 вересня 2008 року “Про стан підготовки, перепідготовки кадрів, підвищення кваліфікації працівників архівних установ та заходи щодо поліпшення цієї роботи Про стан підготовки, перепідготовки кадрів, підвищення кваліфікації працівників архівних установ та заходи щодо поліпшення цієї роботи” (додається).

2. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Р І Ш Е Н Н Я

КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

23 вересня 2008 року
м. Київ

Про стан підготовки, перепідготовки кадрів, підвищення кваліфікації працівників архівних установ та заходи щодо поліпшення цієї роботи

Заслухавши і обговоривши доповідь завідувача сектора кадрової роботи Держкомархіву Баранової О. В. про стан роботи щодо підготовки кадрів та підвищення кваліфікації працівників державних архівних установ та співдоповідь директора УНДІАСД Матяш І. Б. про створення Центру підвищення кваліфікації для підготовки фахівців архівної справи, колегія відзначає, що Держкомархівом здійснюються певні заходи щодо підготовки, перепідготовки та підвищення професійного рівня працівників системи.

З 1999 року запроваджено підвищення кваліфікації за професійними програмами керівників державних архівів та керівників структурних підрозділів в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України.

Державні службовці місцевих державних архівів підвищують свій фаховий рівень на семінарах з теорії і практики архівної справи, які проводяться державними архівами областей, та беруть участь у семінарах в регіональних центрах перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій.

Працівники архівних установ періодично беруть участь у семінарах Національної академії внутрішніх справ України, в Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників юстиції, в Інституті державного управління у сфері цивільного захисту, на базі Українського університету фінансів і права при Тендерній палаті України, зокрема за професійними програмами “Державне управління“, постійно діючих семінарах – “Сучасне українське ділове мовлення“, “Актуальні питання державного управління та державної служби”; тематичних семінарах – “Розвиток архівної справи в органах виконавчої влади”, “Системи забезпечення якості послуг в органах виконавчої влади”, “Сучасне діловодство та архівна справа”.

Переважає більшість керівників державних архівних установ приділяє увагу підготовці кадрів та підвищенню їх кваліфікації, збільшується загальна кількість заходів щодо підвищення кваліфікації працівників.

У Закарпатському обласному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації 18 осіб пройшли навчання за програмою короткотермінового семінару “Нормативно-правова база діяльності державних архівних установ”; у Чернівецькому регіональному центрі – за програмою “Румунська мова”; в Луганському обласному центрі організовано семінари для державних службовців, які працюють перший рік на державній службі, та інші.

Держархівом Чернівецької області для працівників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад проведено семінари – навчання за темами: “Виставка – одна з найдинамічніших форм інформаційної діяльності архівів”, “Порядок передавання документів НАФ на державне зберігання у випадку реорганізації або ліквідації установи”. Держархівом Волинської області спільно з Камінь-Каширською райдержадміністрацією проведено семінар з питань організації експертизи цінності документів.

Ведеться робота щодо підвищення кваліфікації працівників, які перебувають у кадровому резерві. Ці працівники направляються до навчальних закладів, які здійснюють підвищення кваліфікації, вони також проходять стажування на посадах, на яких перебувають у кадровому резерві, відповідно до індивідуальних планів стажування.

Свій професійний рівень підвищили у 2007 році 481 працівник архівних установ, що становить 15 % від загальної кількості працюючих. Протягом 8 місяців 2008 року кваліфікацію підвищили 194 працівники.

Зміцнення стосунків із вищими навчальними закладами – це один із основних шляхів вирішення питання комплектування архівів молодими спеціалістами. Щорічно в Україні випускається приблизно 60 спеціалістів-архівістів.

Зараз в архівних установах працюють 59 магістрів державного управління, що складає 3,2% від загальної чисельності держслужбовців в цих установах. З метою отримання післядипломної освіти у сфері державного управління на навчання до регіональних інститутів державного управління у цьому році поступило 6 працівників архівів, до інших вищих навчальних закладів – 3 працівника.

З метою організації роботи щодо перепідготовки і підвищення кваліфікації архівістів доцільно організувати цю роботу на базі УНДІАСД шляхом проведення тематичних семінарів для різних категорій співробітників державних архівів України та створення спеціального структурного підрозділу інституту зі збільшенням штату на 5 од. та перспективою організації на його основі Центру підвищення кваліфікації працівників архівної справи як окремої юридичної особи.

У 2008 році Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства здійснено аналіз діяльності галузевих центрів підвищення кваліфікації, вивчено досвід діяльності Галузевого центру підвищення кваліфікації з архівної справи та документаційного забезпечення управління Всеросійського НДІДАС, проведено консультації з Міністерством науки і освіти України, подано пропозиції та відповідні розрахунки до Державної програми розвитку архівної справи в Україні на 2006 – 2010 рр.

УНДІАСД розроблено План заходів щодо створення Центру підвищення кваліфікації працівників архівної справи (далі – Центр).

Проблемним питанням щодо організації Центру в системі Державного комітету архівів України є те, що згідно з чинним законодавством право надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації мають виключно вищі навчальні заклади. Тому, відповідно до Плану, на першому етапі здійснити виконання заходів для отримання ліцензії на надання освітніх послуг через Центр підвищення кваліфікації працівників архівної справи відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 № 1019 та Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 24.12.2003 № 847.

Організація перепідготовки та підвищення кваліфікації архівістів на місцях потребує більше уваги з боку Держкомархіву.

Держкомархівом не здійснюється аналіз програм підвищення кваліфікації архівістів у місцевих державних архівних установах, не даються рекомендації з цих питань.

Із загальної чисельності працівників вищу історико-архівну освіту мають лише 5 % працюючих, а історичну – 16 %.

Проведений Держкомархівом аналіз потреби у забезпеченні архівів фахівцями з архівної справи показав, що більшість випускників вищих навчальних закладів – фахівців з архівної справи, не працевлаштовуються до державних архівних установ. Так, до центральних державних архівів у 2006 році на роботу працевлаштувалось 17 осіб, у 2007 – 6 осіб, у 2008 – 4 особи. У зв'язку з відсутністю вакантних посад архівні установи на даний час не мають потреби у забезпеченні їх фахівцями – випускниками вищих навчальних закладів. Таким чином, з одного боку, дипломовані архівісти не йдуть працювати до архівів, а з іншого, вакантних посад для працевлаштування випускників немає.

Колегія вирішує:

1. Сектору кадрової роботи Держкомархіву (Баранова О. В.):

– підготувати рекомендації державним архівним установам про планування роботи з кадрами на 2009 рік та звітність з цих питань за 2008 рік – до 25 вересня 2008 року;

– узагальнити результати аналізу якісного складу різних категорій працівників архівних установ за освітою з метою визначення перспективних потреб у замовленні підготовки фахівців з відповідною освітою та підвищенні кваліфікації працюючих архівістів – до 1 грудня 2008 року.

2. Затвердити План заходів щодо створення Центру підвищення кваліфікації працівників архівної справи (додаток 1).

3. Управлінню організаційно-правового та аналітичного забезпечення (Прись Т. П.) внести обґрунтовані пропозиції щодо збільшення штатної чисельності УНДІАСД для організації Центру підвищення кваліфікації працівників – до 1 грудня 2008 року.

4. Керівникам державних архівних установ:

- здійснити аналіз якісного складу різних категорій працівників за освітою і результати надіслати Держкомархіву для узагальнення за встановленою формою – до 15 листопада 2008 року (додаток 2);
- скласти плани роботи з кадрами на 2009 рік, де передбачити всі можливі форми підвищення кваліфікації кадрів, у т.ч. самоосвіту фахівців;
- активізувати зв'язки з регіональними центрами підвищення кваліфікації державних службовців;
- забезпечити навчання працівників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, працівників архівних підрозділів та служб діловодства підприємств, установ та організацій з питань архівної справи і діловодства;
- надати пропозиції щодо організації та проведення галузевого конкурсу “Кращий у професії” – до 15 листопада 2008 року;
- передбачити в бюджетних запитах відповідні кошти на підвищення кваліфікації співробітників.

Голова колегії,
Голова Державного комітету
архівів України **О. А. Удод**
Секретар колегії **Т. В. Галицька**

**Щодо участі державних архівних установ у виконанні
пп. 6, 13, розділу 2 Плану заходів на жовтень–листопад 2008 р.
до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні
та Дня пам'яті жертв голодоморів
від 31 жовтня 2008 року № 208**

На виконання пп. 6, 13, розділу 2 Плану заходів на жовтень–листопад 2008 р. до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні та Дня пам'яті жертв голодоморів, затвердженого Кабінетом Міністрів України (доручення від 29 жовтня 2008 року № 47756/21/1-08) та на додаток до листа Держкомархіву України від 9 жовтня 2008 р. № 01-2079 і Плану підготовки міжвідомчого засідання “Внесок архівістів України у відродження історичної пам'яті (до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років): звіт державних архівів про стан виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору в Україні 1932–1933 років”,

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам державних архівних установ забезпечити:
участь у міжвідомчому засіданні “Внесок архівістів України у відродження історичної пам'яті (до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років)”, що відбудеться *18 листопада 2008 року* у приміщенні “Кобзарська світлиця” ДП ЦДКС “Український дім” (м. Київ), початок о 10.00;

підготовку до міжвідомчого засідання текстового звіту про стан виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні у вигляді брошури або буклету;

проведення упродовж *жовтня–листопада 2008 року* виставок архівних документів, фотоматеріалів, творів мистецтва, тематичних книжкових виставок та організацію ознайомлення учнів та військовослужбовців з матеріалами зазначених виставок; про результати інформувати Держкомархів у письмовій формі до *26 листопада 2008 року*.

2. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) забезпечити:

організацію та проведення міжвідомчого засідання “Внесок архівістів України у відродження історичної пам'яті (до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років): звіт державних архівів про стан виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору в Україні 1932–1933 років”;

спільно з ЦДАВО (Н. В. Маковська) художнє оформлення та розміщення 17 листопада 2008 року у приміщенні “Кобзарська світлиця” ДП ЦДКС “Український дім” виставок “Геноцид українського народу: Голодомор 1932–1933 рр.”, “Видання архівних установ”, “Звіт державних архівів про стан виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років”;

до *13 листопада 2008 року* спільно з відділом інформаційних технологій Держкомархіву (Ю. І. Забенько) та ЦДКФФА (Н. О. Топішко) підготовку хронікально-документального фільму, слайд-шоу та технічного забезпечення проведення міжвідомчого засідання.

3. Відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Ю. І. Забенько) до *13 листопада 2008 року* забезпечити розміщення на веб-порталі Держкомархіву он-лайнного варіанту виставки “Геноцид українського народу: Голодомор 1932–1933 рр.”, публікацію у рубриках “Реєстр меморіальних фондів” та “Електронний архів Голодомору: Зведений реєстр архівних документів”, реєстрів меморіальних фондів та друкованих видань, підготовлених державними архівними установами до 75-х роковин Голодомору в Україні.

4. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву (Н. К. Богунова) забезпечити розміщення в готелі та реєстрацію учасників міжвідомчого засідання.

5. Контроль за виконанням цього наказу лишається за Головою Державного комітету.

В. о. Голови Державного комітету **К. Є. Новохатський**

**Про внесення змін до складу Конкурсної комісії
Державного комітету архівів України
від 3 листопада 2008 року № 211**

У зв'язку із зміною у керівництві Держкомархіву та вакантною посадою першого заступника Голови Держкомархіву, який відповідно до розподілу функціональних обов'язків, є головою конкурсної комісії

НАКАЗУЮ:

унести зміни до складу Конкурсної комісії Державного комітету архівів України, затвердженого наказом Держкомархіву від 25.10.2006 № 137 “Про конкурсну комісію Державного комітету архівів України”, виклавши його у новій редакції.

Новохатський	– заступник Голови Держкомархіву (заступник
Костянтин Євгенович	голови комісії);
Музичук	– заступник Голови Держкомархіву;
Ольга Володимирівна	
Прись	– начальник управління організаційно-
Тетяна Петрівна	правового та аналітичного забезпечення;
Прилепішева	– начальник управління інформації та
Юлія Анатоліївна	міжнародного співробітництва;
Сельченкова	– начальник управління формування та
Світлана Вікторівна	зберігання Національного архівного фонду;
Забенько	– заступник начальника управління –
Юрій іванович	начальник відділу інформаційних
	технологій;
Баранова	– завідувач сектора кадрової роботи (секретар).
Олена Вячеславівна	

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**Про оголошення рішення колегії Держкомархіву
від 21.10.2008 “Про підготовку до відзначення професійного
свята – Дня працівників архівних установ”
від 3 листопада 2008 року № 212**

1. Оголошується до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 21 жовтня 2008 року “Про підготовку до відзначення професійного свята – Дня працівників архівних установ” (додається).

2. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

Р І Ш Е Н Н Я

КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

21 жовтня 2008 року

м. Київ

Про підготовку до відзначення професійного свята – Дня працівників архівних установ

Заслухавши і обговоривши інформацію завідувача сектора кадрової роботи Держкомархіву Баранової О. В. про підготовку до відзначення професійного свята – Дня працівників архівних установ, колегія відзначає, що Держкомархів та колективи державних архівних установ розпочали активну підготовку до відзначення Дня працівників архівних установ.

Урочисті збори для працівників державних архівних установ, розташованих у м. Києві, планується провести 24 грудня 2008 року.

Під час проведення свята, на яке передбачається запросити представників органів виконавчої влади, керівників і працівників комітету та державних архівних установ, архівних підрозділів органів державної влади, ветеранів архівної справи, Голова Держкомархіву Удод О. А. звернеться до гостей з вітальним словом.

В урочистій обстановці групі працівників архівних установ буде вручено державні нагороди та відзнаки Кабінету Міністрів України, Міністерства культури і туризму України, Головного управління державної служби України, Київського міського голови, Голови Солом'янської районної в м. Києві державної адміністрації, Державного комітету архівів України.

У другій частині урочистих зборів передбачається проведення святкового концерту.

Урочистості з нагоди професійного свята відбудуться в усіх колективах державних архівних установ.

Колегія вирішує:

1. Організаційно-аналітичному відділу (Богунова Н. К.) та сектору кадрової роботи Держкомархіву (Баранова О. В.) розробити план конкретних заходів щодо підготовки до Дня працівників архівних установ і сценарій урочистих зборів та подати на затвердження до 14 листопада 2008 року.

2. Сектору кадрової роботи Держкомархіву (Баранова О. В.) забезпечити узагальнення інформації щодо відзначення працівників архівних установ та подання до Секретаріату Президента України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Голодержслужби України, Мінкультури і туризму України, місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

3. Фінансово-економічному відділу Держкомархіву передбачити виділення необхідних коштів для проведення зазначених заходів.

4. Управлінню організаційно-правового та аналітичного забезпечення (Прись Т. П.), сектору кадрової роботи (Баранова О. В.) подати пропозиції щодо організації конкурсу “Кращий за професією” – до кінця 2008 року.

5. Керівникам державних архівних установ провести у трудових колективах урочисті збори з нагоди професійного свята.

Голова колегії,
Голова Державного комітету
архівів України **О. А. Удод**
Секретар колегії **Т. В. Галицька**

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 21.10.2008
“Про стан архівної справи у Сумській області”
від 4 листопада 2008 року № 214

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 21 жовтня 2008 року “Про стан архівної справи в сумській області” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

РІШЕННЯ
КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ
АРХІВІВ УКРАЇНИ

21 жовтня 2008 р.
м. Київ

Про стан архівної справи в Сумській області

Розглянувши результати комплексної перевірки діяльності Державного архіву Сумської області, колегія зазначає, що держархівом приділяється певна увага щодо організації діяльності архівних установ та виконання основних показників розвитку архівної справи в області.

Здійснюється робота з формування НАФ, у т. ч. з власниками приватних архівних зібрань. Архівними установами затверджено списки джерел формування НАФ. Архівні установи Сумської області мають кращі в Україні

показники з погодження ЕПК номенклатур справ, упорядкування документів постійного зберігання.

До держархіву прийнято від районних і міських відділів РАЦС 715 метричних книг та книг реєстрації актів цивільного стану за 1932–1933 роки.

Архівними відділами райдержадміністрацій та міськрад протягом останніх двох років здійснено понад 450 перевірянь архівних підрозділів та служб діловодства.

У держархіві області затверджено інструкцію з обліку документів та схему обліку документів. Усі справи, що надійшли до держархіву, взято на облік. Зміни у складі і обсязі фондів відображено в аркушах, картках, справах фондів, описах справ.

Архівосховища опечатуються, призначено зберігачів фондів, відповідальних за пожежну безпеку, а також осіб, що мають право доступу до архівосховищ.

Продовжується робота зі створення електронного фондового каталогу.

Ведеться централізований облік користувачів.

У 2006–2008 роках архівом видано збірник документів “Голодомор 1932–1933 років на Сумщині” (2006), збірник документів “ОУН-УПА на Сумщині” (2007), перший том анотованого покажчика позасудових кримінальних справ “Забуттю не підлягає” (2007), довідник документів з особового складу, які зберігаються в архівних установах Сумської області (2007), анотовані реєстри описів фондів установ, організацій та підприємств до та після 1917 року (2008).

Завершено роботу над реєстром фондів меморіального характеру та оцифруванням записів книг реєстрації актів цивільного стану про смерть за 1932–1933 роки.

Ціни на роботи (послуги), що виконуються Держархівом Сумської області на договірних засадах, затверджено та зареєстровано в установленому порядку.

Відбулися позитивні зрушення щодо зміцнення матеріально-технічної бази архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, зокрема протягом 2006–2008 років отримано 1 нове та 6 додаткових приміщень, проведено ремонт у 6 приміщеннях архівних установ.

Водночас в організації роботи держархіву та в архівній справі у Сумській області в цілому є невирішені проблеми та недоліки.

У сховищах архіву вичерпуються резерви площ для комплектування документами.

Відсутня позавідомча охорона архіву. Потребують заміни системи і прилади периметрової сигналізації, автономна система живлення приладів охоронної сигналізації, протипожежна сигналізація.

Температурно-вологісний режим у сховищах не відповідає нормативним вимогам. Зафіксовано значні коливання кліматичних параметрів у зимово-літній період, що згубно впливає на фізичну збереженість документів. Наявні системи опалення та кондиціювання повітря у сховищах застарілі, використовуються нерегулярно. Підлягають заміні контрольно-вимірвальні прилади. Ступінь

заповнення стелажного обладнання сягає 73%, площа сховищ держархіву використовується нераціонально.

Оправлення та підшивки потребують понад 34 000 справ.

Страховий фонд зберігається разом з документами на плівкових носіях. Контроль фізичного стану плівок та проведення профілактичних робіт не здійснюється. Через відсутність обладнання страхове копіювання документів припинено.

Пошкоджені шкідниками документи, дезінсекцію яких було проведено силами працівників держархіву, зберігаються разом з іншими документами.

При видаванні справ із сховищ не підкладаються карти-замінники.

13% описів дорадянського періоду є рукописними, більшість з них зберігається в одному примірнику.

У 2007 році не забезпечено приймання до держархіву документів особового походження.

Лише 9 архівних відділів є юридичними особами.

Списки джерел формування НАФ, укладені архівними відділами, потребують доопрацювання.

В архівних відділах не ведуться облікові картотеки юридичних осіб – джерел формування НАФ.

У ході перевірянь установ низової ланки потребують більш глибокого аналізу питання організації діловодства.

До складу ЕПК держархіву не включено представників наукових установ і творчої громадськості. Не ведеться облікова картотека схвалених та погоджених ЕПК описів справ.

У підконтрольних установах протягом 2006 – 2008 років було виявлено нестачу 847 архівних документів.

У вестибюлях корпусів держархіву відсутня інформація про графік роботи архіву, графік особистого прийому громадян керівниками архіву.

Через зберігання держархівом документів з особового складу значний бюджет робочого часу витрачається на виконання соціально-правових запитів громадян.

Трапляються випадки порушення терміну виконання звернень громадян, який в окремих випадках становить три місяці.

Кількість трудових архівів, створених при міських та районних радах, тільки на 24% забезпечує потреби із приймання соціально-значущих документів.

Розподіл функціональних обов'язків між структурними підрозділами в архіві здійснено нераціонально. Лише у 2008 році затверджено розподіл обов'язків між директором і заступником директора, у якому залишилися поза увагою, зокрема, питання створення страхового фонду, обліку документів, формування НАФ, віднесення документів до унікальних, здійснення грошової оцінки, організація роботи колегії тощо. Не визначено відповідального за інформаційне наповнення та оновлення веб-сайту.

Потребує удосконалення організація роботи колегії.

Мають місце порушення держархівом встановлених форм планово-звітної документації.

Знизився рівень методичної роботи в держархіві.

Штатна чисельність працівників держархіву не відповідає встановленим нормативам чисельності працівників архівних установ.

Атестація робочих місць не проводилася.

Справи, видані до читального залу архіву, зберігаються у шафах, які не замикаються на ключ.

Мають місце випадки порушення термінів повернення до архівосховищ справ.

Держархів не має діючих міжнародних угод.

Враховуючи зазначене, з метою усунення недоліків у діяльності архівних установ Сумської області,

Колегія вирішує:

1. Держкомархіву порушити перед Сумською обласною державною адміністрацією питання про:

– надбудову додаткового архівосховища над корпусом № 1 (вул. Садова, 49);

– ініціювання створення трудових архівів при органах місцевого самоврядування зі статусом юридичної особи;

– приведення штатної чисельності архівних установ області у відповідність до встановлених нормативів.

2. Керівництву Державного архіву Сумської області (Іванущенко Г. М.):

– до 1 грудня 2008 року розробити план заходів щодо усунення наявних недоліків у діяльності архіву, організувати розгляд його на засіданні колегії держархіву та виконання, визначивши в ньому як пріоритет розвитку архівної справи посилення забезпечення збереженості архівних документів.

3. Структурним підрозділам Держкомархіву надати необхідну допомогу Держархіву Сумської області в організації усунення недоліків у його діяльності.

4. Організаційно-аналітичному відділу (Богунова Н. К.) передбачити проведення в порядку контролю перевірки виконання цього рішення колегії у другому кварталі 2009 року.

Голова колегії,
Голова Державного комітету
архівів України **О. А. Удод**
Секретар колегії **Т. В. Галицька**

Довідка

про стан архівної справи в Сумській області

Відповідно до плану-звіту організаційної роботи Держкомархіву на III квартал 2008 року робоча група із фахівців Держкомархіву здійснила комплексну перевірку діяльності Державного архіву Сумської області.

Перевірка здійснювалася шляхом вивчення наявних в Держархіві Сумської області документів із основних напрямків його діяльності, а також візуального обстеження архівосховищ, співбесід з керівниками та фахівцями архіву, вибіркового ознайомлення із роботою трудових архівів, архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад Білопольського, Буринського, Недригайлівського, Роменського, Сумського районах та архівних підрозділів ВАТ “Сумське машинобудівне науково-виробниче об’єднання імені М. В. Фрунзе” та Державного навчального закладу Української академії банківської справи НБУ.

1. Організація роботи архіву

Проведена перевірка показала, що держархівом області проведена певна робота щодо забезпечення функціонування архіву, виконання основних показників розвитку архівної справи.

Сумська область має розвинену мережу державних архівних установ, до якої входять 30 архівних установ: Державний архів Сумської області, 18 архівних відділів районних державних адміністрацій, 7 архівних відділів міських рад, 6 трудових архівів, що є юридичними особами.

В архіві впроваджено основні нормативні документи, які регламентують його роботу.

Діяльність архіву здійснюється відповідно до Положення про держархів області, затвердженого розпорядженням голови Сумської облдержадміністрації від 06.02.2008 № 52. Структура архіву, затверджена першим заступником голови облдержадміністрації 22.08.2005, складається з 6 відділів і лабораторії мікрофільмування та реставрації. Встановлено розподіл обов’язків між директором і його заступником (наказ держархіву області від 11.02.2008 № 3а). Протягом 2008 року (березень–липень) розроблено і затверджено положення про структурні підрозділи, посадові інструкції працівників архіву.

Підготовлено та введено в дію положення про дорадчі органи (колегію, ЕПК, науково-методичну раду).

Положення про колегію держархіву та її склад затверджено розпорядженням голови облдержадміністрації від 27.06.2006 № 338. До її складу, крім провідних фахівців архіву, входять представник апарату облдержадміністрації та завідувач кафедри історії Сумського університету.

Робота колегії здійснюється згідно з річним планом, затвердженим директором держархіву. Контроль за виконанням рішень колегії та обов’язки секретаря колегії виконує начальник відділу організації та координації архівної справи.

За 2006 – 2007 роки проведено 28 засідань колегії, на яких розглянуто понад 120 питань. Усі засідання оформлено протоколами. Щорічно на засіданнях колегії розглядаються питання виконавської дисципліни, стану обліку документів, перевірки наявності справ, виконання запитів соціально-правового характеру, науково-видавничої роботи, впровадження платних послуг.

У 2008 році проведено 10 засідань, на яких було розглянуто питання вшанування пам'яті жертв Голодомору, організації роботи з підготовки Книги пам'яті, роботи над архівно-пошуковим проектом “Український мартиролог ХХ ст.”, створення мережі трудових архівів, виконання регіональної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки.

Діяльність науково-методичної ради, яка створена на підставі наказу держархіву від 08.01.2003 № 3, здійснюється за річним планом, розглянутим на засіданні колегії держархіву та затвердженим директором держархіву. План передбачає проведення щоквартальних засідань. До складу науково-методичної ради, затвердженого наказом держархіву від 12.12.2005 № 30, крім фахівців держархіву входять начальник управління з питань внутрішньої політики Сумської облдержадміністрації та науковці: завідувач кафедрою історії Сумського державного університету, доцент Харківської академії МВС України, доцент Української академії банківської справи.

Основну діяльність архіву організовано відповідно до річного плану. Керівництвом та працівниками держархіву області здійснюється керівництво і контроль за діяльністю архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад та трудових архівів.

Кандидатури на призначення начальників архівних відділів райдержадміністрацій погоджуються із директором держархіву області.

Спільно з обласним центром підвищення кваліфікації працівників органів державної влади раз у три роки проводяться семінари з підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів архівних установ. Навчання керівників архівних установ райдержадміністрацій, міських рад, трудових архівів проводяться також на базі держархіву області за участі керівників держархіву.

Проводяться перевірки діяльності архівних відділів, їх результати виносяться на розгляд відповідних місцевих органів виконавчої влади. За період 2006–2008 років держархівом області проведено 21 перевіряння архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад. Графік перевірянь архівних відділів затверджується директором держархіву щорічно. Результати перевірянь оформляються довідками, які надсилаються керівникам місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування для реагування.

Відбулися позитивні зрушення щодо укріплення матеріально-технічної бази архівних відділів Сумської області. Нове приміщення отримав архівний відділ Роменської райдержадміністрації, додаткові приміщення – архівні відділи Конотопської, Краснопільської, Охтирської, Тростянецької Ямпільської райдержадміністрацій та Сумської міської ради.

Зроблено ремонт в приміщеннях архівних відділів Буринської, Лебединської, Липоводолинської, Роменської райдержадміністрацій, Конотопської та Роменської міських рад.

Встановлено пожежну сигналізацію в архівному відділі Охтирської міської ради. Відремонтовано та підключено охоронно-пожежну сигналізацію в архівних відділах Буринської, Недригайлівської, Роменської райдержадміністрацій.

Архівним відділам Глухівської, Лебединської, Охтирської, Роменської, Сумської міських рад та Лебединської, Недригайлівської, Ямпільської

райдержадміністрації надано додаткове стелажне обладнання загальною протяжністю 330 м. Підключено опалення архівному відділу Путивльської райдержадміністрації.

Введено додатково 4 штатні одиниці до архівного відділу Сумської міської ради.

У Сумській області створено 184 трудових архіви (4 – при міських, 6 – при районних, 174 – при сільських та селищних радах), в яких зберігається понад 192 тис. справ з особового складу та понад 10 тис. справ тимчасового зберігання.

Заслужовує на увагу досвід Білопільської райдержадміністрації та районної ради щодо створення комунальної установи “Білопільський районний трудовий архів” (рішення 6 сесії Білопільської районної ради V скликання від 15.12.2006). В архіві, де зберігається майже 14 тис. справ документів з особового складу та понад 1 тис. справ тимчасового зберігання, створено оптимальні умови зберігання та функціонування: пристосоване приміщення загальною площею 106 кв.м, металеві стелажі, ґрати, охоронна сигналізація. Рішенням сесії Білопільської районної ради від 19.07.2008 затверджено ціни на роботи (послуги), що виконуються цією комунальною установою.

Водночас в організації роботи архіву є невирішені проблеми і недоліки.

Розподіл функціональних обов’язків між структурними підрозділами в архіві здійснено нераціонально. На відділ формування НАФ та діловодства, крім основних функцій, покладено ведення обліку документів НАФ. На відділ зберігання, обліку та довідкового апарату покладено функції комплектування, експлуатації та обладнання приміщень. На відділ організації і координації архівної справи покладено функції кадрової служби, діловодства, видавничої, діяльності, і, навіть, видача документів у тимчасове користування. Як наслідок – спостерігається надмірна перевантаженість підрозділу виконання окремих функцій.

Розподіл обов’язків між директором і заступником директора здійснено лише у 2008 році. При цьому залишилися поза увагою такі функції, як: створення страхового фонду, облік документів, формування НАФ, віднесення документів до унікальних, здійснення грошової оцінки, організація роботи колегії, читального залу, видавнича діяльність, зв’язки зі ЗМІ тощо.

За положенням про колегію держархіву, обов’язки секретаря колегії покладаються на головного спеціаліста відділу організації і координації архівної справи, але ці функції виконує начальник цього відділу. Водночас, наказом директора від 21.04.2008 № 15а головного спеціаліста відділу організації і координації архівної справи призначено секретарем ЕПК держархіву, хоча за положенням про ЕПК, секретарем має бути головний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства. В рішеннях колегії не завжди зазначено конкретних виконавців та вказані терміни виконання. Накази з оголошенням рішень колегії видаються лише з 2008 року.

Наказом держархіву від 20.12.2007 №19 затверджено Регламент держархіву області, але його розроблено формально, і він потребує доопрацювання. На сьогодні Регламент складається з питань організації роботи

колегії, ЕПК, науково-методичної ради, які вже відображено у положеннях про ці дорадчі органи.

Пріоритети розвитку архівної справи держархіву на найближчі роки не визначено, у планах роботи держархіву не враховано пріоритетні напрямки, визначені Держкомархівом та затверджені Міністерством культури і туризму України.

Не в повній мірі здійснюється науково-методичне керівництво та контроль за станом архівної справи в області. Відсутня узагальнена аналітична інформація щодо їх діяльності. Графіки перевірянь діяльності архівних відділів складено лише на 2007 та 2008 роки, вони не відображають систему їх проведення. Так, архівний відділ Буринської райдержадміністрації не перевірявся з 2005 року, у той же час архівний відділ Кролевецької райдержадміністрації перевірявся за цей період тричі. Відсутні тематичні, контрольні перевіряння. Крім того, відсутнє перспективне планування роботи з архівними відділами.

Лише 9 архівних відділів є юридичними особами, що складає 36% від загальної їх кількості.

Кількість трудових архівів, створених при міських та районних радах тільки на 24% забезпечує область із приймання соціально-значущих документів. Так, з 6 трудових архівів, що є юридичними особами, функціонують лише 2 (комунальна установа Білопільський районний трудовий архів, комунальна установа Сумський районний трудовий архів), що складає 8% від їх необхідної кількості. Зі 174 трудових архівів, створених при сільських та селищних радах, 14 не функціонує.

Мають місце порушення держархівом форм планово-звітної документації. Зокрема, форми 202, 206, 207, не відповідають формам, зазначеним в Основних правилах роботи державних архівів України.

Рівень методичної роботи в держархіві знизився. Якщо у 2005 році було підготовлено 5 методичних розробок, у 2007 – лише 3, то на 2008 рік нормативно-методична робота держархівом взагалі не планувалася. Про не належний рівень науково-методичної роботи свідчить той факт, що з 2006 року держархів не подає роботи на конкурс на здобуття премії ім. В. Веретеннікова та на конкурс науково-методичних та науково-інформаційних робіт з архівознавства, документознавства, археографії.

Аналіз ресурсного забезпечення держархіву виявив, що у виконанні деяких функцій держархіву відзначається недостатність кадрового забезпечення. Штатна чисельність працівників держархіву не відповідає встановленим нормативам чисельності працівників архівних установ. Більше того, у 2005 році було скорочено 3 одиниці.

Держархів Сумської області неодноразово звертався до облдержадміністрації щодо збільшення штатної чисельності держархіву, але листи (від 17.11.2006 № 3387, від 02.02.2007 №1, від 19.01.2007 № 26, від 08.06.2007 №154, від 05.06.2008 №231, від 09.07.2008 №162) щодо приведення штатів держархіву до встановлених нормативів залишилися без уваги.

Атестація робочих місць не проводилася, і на 2009 рік її проведення не заплановано.

2. Забезпечення збереженості та облік документів

Державний архів Сумської області розміщено у 2 спеціально збудованих будівлях за адресами: вул. Садова, 49 (введено в експлуатацію у 1969 р.) – корпус №1, та вул. Горького, 21 (колишній партархів, введено в експлуатацію у 1983 р.) – корпус №2.

Територію обох корпусів архіву огорожено, вікна підвальних приміщень, цокольних поверхів та вхідні двері обладнано захисними металевими ґратами. Вхід до корпусу № 1 обладнано пандусом для зручного доступу для людей з обмеженими можливостями.

Цілодобова охорона обох приміщень архіву здійснюється сторожами (9 одиниць), що входять до штату працівників держархіву. Охоронні системи виведено на пульт спостереження, що знаходиться у кімнаті сторожів.

Наказом директора від 14.07.2008 №23 “Про підвищення відповідальності за збереження документів та заходи щодо посилення охорони архіву” встановлено порядок опечатування кабінетів, призначено зберігачів фондів, відповідальних за пожежну безпеку архівосховищ, а також осіб, що мають право доступу до архівосховищ. Затверджено графік прибирання архівосховищ, визначено технічних працівників, відповідальних за цю роботу. Зберігання ключів від сховищ і робочих кімнат організовано згідно з чинними нормативними вимогами, які витримуються.

Периметровою сигналізацією (датчики типу ДИМК і СКС) обладнано перші поверхи корпусу № 1, його архівосховища та підвальні приміщення.

Частина приміщень корпусу № 1 (4 робочі кабінети) та запасні виходи оснащено об’ємною сигналізацією (детектори руху типу SPR-100), сигнал від яких виведено на приймально-контрольний прилад Satel. В обох корпусах встановлено “тривожну кнопку”, яку виведено на пульт охорони фірми ВЕНБЕСТ.

У коридорах обох корпусів встановлено ручні оповісуювачі пожежі. Розроблено інструкцію, в якій викладено обов’язки працівників держархіву у разі виникнення пожежі та система оповіщення працівників (наказ держархіву від 24.11.2006 № 38), визначено відповідальних за пожежну безпеку сховищ і робочих кімнат.

Сховища та інші приміщення архіву оснащено вогнегасниками, кількість яких відповідає діючим нормативам. Двічі на рік проводяться протипожежні перевірки.

Сховища архіву оснащено металевими стелажми, окрім сховища бібліотеки архіву, де дерев’яні стелажі оброблено вогнезахисним розчином. Санітарний стан сховищ задовільний, сторонні предмети у сховищах відсутні, наявність гризунів, плісняви не виявлено.

Періодичність вимірювань температури та вологості у корпусі № 1 – два рази на тиждень, у корпусі № 2 – щодня. Результати вимірювань фіксуються у спеціальних журналах.

У держархіві згідно з даними планово-звітної документації (форма 202) зберігається 8 391 фонд, 1 309 401 од. зб. документів з паперовою основою, з них 6 071 фонд радянського, 891 фонд дорадянського періодів, 1429 партійних фондів. Крім того, у сховищах архіву зберігається 82 комплекси 520 од. зб. науково-технічної документації, 23 839 од. зб. фото-, 751 од. зб. фоно-, 939 од. зб. кіно-, 80 од. зб. відеодокументів. Загальна площа архівосховищ складає 3 904 кв. м., протяжність стелажного обладнання – 20 267 пог. м.

Ступень заповнення стелажного обладнання сягає 73%. Держархів області звернувся до облдержадміністрації (лист від 13.02.2008 №73) щодо надбудови додаткового поверху для збільшення площ для приймання документів.

Документи держархіву розміщено у двох спорудах:

У сховищах корпусу № 1 (5 архівосховищ) зберігається 6 364 фонди 904 368 справ (891 фонд 67 752 од. зб. дорадянського періоду, 5 473 фонди 836 616 од. зб. радянського періоду).

У сховищах корпусу № 2 (5 архівосховищ) зберігається 1 429 партійних фондів 189 223 од. зб., 598 фондів радянського періоду 216 330 од. зб.

В архіві виявлено та зберігається 5 унікальних документів (сховище № 22 корпусу № 1).

Справи, що надійшли, взято на облік, заведено облікові документи. Зміни у складі і обсязі фондів відображено в аркушах, картках, справах фондів, описах справ.

В архіві ведеться робота із створення електронного фондowego каталогу. Станом на 01.10.2008 в архіві створено 6 632 електронний фонд (79 % від загальної кількості фондів), в т.ч., 891 – дорадянського періоду, 3982 – радянського періоду.

Розроблено, погоджено нормативно-методичною радою архіву (протокол від 12.12.2007 № 8) та затверджено директором Інструкцію з обліку документів у Державному архіві Сумської області. Разом з Інструкцією затверджено також Схему обліку документів при прийманні в держархів.

Порядок розташування фондів закріплено у схемі розміщення, затвердженій наказом директора. У сховищах є пофондові і постелажні покажчики, відповідні книги обліку видачі документів із архівосховищ до робочих кабінетів, до читального залу, книга видачі описів.

З 2007 року проводиться робота з перевіряння наявності та стану документів, що зберігаються в держархіві. На 2008 рік заплановано перевірити 22 750 од. зб., станом на 01.09.2008 вже перевірено 21 367 од. зб.

Після попередньої повної перевірки наявності (1994 рік) виявлено відсутніми 48 справ. Результати розшуку відповідно оформлено, на кожну відсутню справу складено акт, створено Перелік справ що знаходяться у розшуку. На сьогодні змін до переліку не внесено.

Облікова документація на фонди радянського і дорадянського періодів зберігається у відділі зберігання, обліку та довідкового апарату архіву у

дерев'яних шафах, що опечатуються. Описи на фонди дорадянського і радянського періодів зберігаються у трьох примірниках, описи на партійні фонди у двох примірниках. Облікова документація архіву перебуває у задовільному фізичному стані. У вибірково перевіренних справах фондів: № № Р-5650, Р-6472, Р-3276 аркуші пронумеровано, підшито, внутрішній опис відповідає змісту; загальна кількість справ у кожному фонді співпадає з даними аркуша фонду та описом фонду.

Облікова документація на партійні та переміщені фонди архіву зберігається у робочій кімнаті начальника відділу зберігання, обліку та довідкового апарату будівлі № 2 архіву у дерев'яних шафах, які опечатуються.

Разом з тим залишаються невирішеними важливі проблеми в забезпеченні збереженості та обліку документів НАФ.

Позавідомча охорона архіву відсутня. Потребують заміни системи і прилади периметрової сигналізації (встановлено у 1985 р.), автономна система живлення приладів охоронної сигналізації, протипожежна сигналізація.

Автоматична система пожежегасіння відсутня.

Температурно-вологісний режим у сховищах не відповідає нормативним вимогам. Наявні системи опалення та кондиціонування повітря у сховищах діючі, але також застарілі. Крім того, через велику енерговитратність їх використовують нерегулярно. Підлягають заміні і контрольно-вимірвальні прилади. Зафіксовано значні коливання кліматичних параметрів у зимово-літній період. У архівосховищах корпусу № 1 – від 1°C до 22,5°C, вологість 60–95%. Крім того, у сховищах 21 та 23 цього корпусу відсутні барометри. У сховищах будівлі № 2 температура коливається в межах від 0°C до 27°C, вологість складає 50–80%.

Різкі коливання температури та вологості згубно впливають на фізичну збереженість документів. Особливу тривогу викликає стан збереженості документів у сховищі № 24 (підвальне приміщення), де зберігаються 134 102 справи. Зазначене сховище не відповідає умовам гарантованого зберігання НАФ, у ньому порушено вимоги щодо оптимального температурно-вологісного режиму.

Площа сховищ держархіву використовується нераціонально. У той час, коли документи, у тому числі і особливо цінні, зберігаються у підвальному приміщенні, де порушується температурно-вологісний режим, виборча документація зберігається у сховищах №№ 2, 5 корпусу № 2, де умови зберігання більш сприятливі. Водночас, згідно з договором оренди № 1080 від 06.07.2007 між Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Сумській області та Управлінням культури і туризму Сумської обласної державної адміністрації, держархів здає в оренду 2 кімнати загальною площею 39,52 кв. м., корпусу № 2 (каб. 21, 22). У зазначених приміщеннях розміщується редакційно-видавнича група обласної книги “Реабілітовані історією” та регіонального видавничого агентства “Книги Пам'яті України”. Строк дії договору – до 05.06.2010.

Оправлення та підшивки потребують понад 34 000 справ.

16.06.2006 при видаванні документів фондів 850, 851 співробітниками держархіву було виявлено пошкодження справ (обкладинки та внутрішні аркуші). При детальному вивченні цих пошкоджень встановлено, що в документах є комахи та їх личинки (шашель). Усього виявлено зараженими 1 331 од. зб. з 46 фондів. Силами працівників держархіву було проведено дезінсекцію документів. За даними зорового огляду станом на 01.10.2008 шкідників знищено, але документи потребують перевірки відповідними фахівцями. На сьогодні пошкоджені справи зберігаються разом з іншими документами сховища № 20 у поліетиленових пакетах на стелажах, періодично провітрюються.

За звітними даними держархіву (форма 202) закартоновано 99,4% документів з паперовою основою (1 303 304 з 1 309 921). Перевіркою встановлено, що картонажі лише 66% документів відповідають нормативним вимогам. Ще 13% закартоновано у саморобні коробки, 20% зберігаються у в'язках. Понад 1 400 метричних книг (1% від загальної кількості) незакартоновано, зберігаються у вертикальних і горизонтальних стосах, що призводить до їх пошкодження та деформації.

Відповідно до опису № 1 страхового фонду копій особливо цінних документів (фондів Р-60, Р-1363, Р-1808, Р-2340, Р-2317, Р-4564, Р-4837, Р-5964) протягом 1984–1990 рр. було замикрофільмовано 3 099 справ. Відповідно до опису № 2 страхового фонду метричних книг архіву (Ф-745) протягом 1996–2002 рр. було замикрофільмовано 6 650 справ. Цей показник збігається із даними Книги надходжень страхового фонду, але існують розбіжності з даними планово-звітної документації (форма 202), за якими страховий фонд створено на 6 647 од. зб. управлінської документації. Процес створення страхового фонду припинено через відсутність обладнання, матеріалів та фахівців, яких з 90-х років було залучено до інших видів робіт, здебільшого – надання довідок. Страховий фонд зберігається у сховищі № 23 корпусу № 1, разом із документами на плівкових носіях. Контроль фізичного стану плівок та проведення з ними профілактичних робіт не здійснюється.

Рукописними є 13% описів дорадянського періоду, крім того більшість з них знаходяться в одному примірнику.

При видаванні справ із сховищ не підкладаються карти-замінники.

3. Формування Національного архівного фонду, науково-методичне керівництво архівними установами та контроль за їх діяльністю, організація роботи з підприємствами, установами та організаціями

Держархівом області здійснюються заходи щодо формування Національного архівного фонду.

Розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації від 03.05.2007 № 230 затверджено списки юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають документи до держархіву (протокол засідання ЕПК

від 24.11.2006 № 12) – 169 фондоутворювачів, юридичних та фізичних осіб – джерел формування НАФ, які не передають документи до держархіву (протокол засідання ЕПК від 24.11.2006 № 12) – 15 фондоутворювачів.

Погоджено експертно-перевірною комісією та затверджено директором держархіву області списки юридичних осіб, в діяльності яких не утворюються документи НАФ, у зоні комплектування держархіву (протокол засідання ЕПК від 24.11.2006 № 12) – 281 фондоутворювач; юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають науково-технічну документацію до держархіву (протокол засідання ЕПК від 24.11.2006 № 12) – 4 фондоутворювача, погоджений ЕПК ЦДНТА (протокол засідання 25.09.2007 № 7); юридичних осіб – потенційних джерел формування НАФ – 8.

За останні 5 років кількість джерел комплектування держархіву зменшилася на 2 установи.

Виявлено і взято на облік 8 власників приватних архівних зібрань, у яких зберігається 321 документ НАФ.

Архівними відділами районних державних адміністрацій і міських рад завершено складання та затвердження списків джерел формування НАФ. На сьогодні нараховується 748 установ – джерел формування.

У держархіві ведеться контрольна-довідкова картотека на установи списку № 1 і № 2, а також наглядові справи.

Довідки з проведення перевірянь роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів установ, укладено держархівом області відповідно до методичних рекомендацій Держкомархіву.

Держархів має один з найкращих показників з приймання управлінської документації за 2007 рік – 12917 справ. Він комплектується також аудіо-візуальними документами.

Архівними установами Сумської області було проведено активну роботу щодо ініціативного документування подій, пов'язаних з позачерговими виборами народних депутатів України 2007 року (зібрано 140 од. зб. агітаційної документації).

Архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад протягом останніх двох років здійснено 199 комплексних, 152 тематичних і 93 контрольних перевірянь роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів органів державної влади, органів місцевого самоврядування підприємств, установ і організацій, що є одним з найкращих показників по Україні.

Положення про ЕПК держархіву та її склад затверджено наказом директора держархіву від 12.05.2008 № 16. Роботу ЕПК організовано відповідно до затверджених річних планів роботи.

Щорічно проводяться 13 засідань ЕПК, на яких розглядаються описи справ постійного зберігання, з особового складу, історичні довідки, номенклатури справ, акти про вилучення для знищення документів підприємств, установ, організацій усіх форм власності, питання внесення або вилучення установ з джерел формування НАФ. Засідання ЕПК оформляються протоколами.

Посилено увагу щодо якості наданих на розгляд ЕПК документів. Цьому сприяло надання методичної допомоги підконтрольним установам, проведення консультацій відповідальним за діловодство та архів.

Відділом формування НАФ та діловодства розроблено Примірну інструкцію з діловодства для обласних організацій, яку погоджено науково-методичною Радою держархіву (протокол засідання від 25.06.2008 № 3).

У 2007 році держархівом на 48% перевиконано плановий показник зі схвалення описів справ на управлінську документацію.

Протягом 2006–2008 років на засіданнях ЕПК заслуховувалися голови експертних комісій, відповідальні за архіви та ведення діловодства управління охорони здоров'я Сумської облдержадміністрації, управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, відкритих акціонерних товариств “Сумський Промпроект”, “Сумигаз”, “Сумиоблатодор”, Державної інспекції з карантину рослин. Також заслуховувалися представники 10 установ щодо усунення недоліків за результатами перевірок і втрати документів НАФ.

За підсумками проведення пошукових робіт, проведення службових розслідувань було віднайдено втрачені документи Головного управління економіки (15 справ) та обласного комунального підприємства “Аеропорт Суми” (18 справ).

Архівні установи Сумської області мають найкращі показники з погодження номенклатур справ ЕПК держархіву області (97%), упорядкування документів постійного зберігання (77% обласних установ, 88% низової ланки).

Більшу частину упорядкування документів обласних установ здійснено власними силами установ (61%), відділом формування НАФ та діловодства держархіву (25%), обласним комунальним підприємством “Архівіст” Управління майном Сумської обласної ради (14%).

Держархів контролює якість упорядкування зазначених документів. На засіданні ЕПК (протокол від 27.06.2008 №9) розглядалося питання “Про стан роботи обласного комунального підприємства “Архівіст”, якому зроблено низку зауважень щодо якості оформлювання документів.

Понад встановлені строки в архівних підрозділах установ Сумської області знаходиться майже 3 тис. справ постійного зберігання. З них понад тисячу – в обласних установах, що є одним з найменших показників по Україні.

Держархів бере участь у проведенні постійно діючих курсів з підвищення кваліфікації держслужбовців при центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації обласної державної адміністрації. Протягом останніх двох років архівними установами проведено 105 нарад-семінарів з працівниками архівних підрозділів, членами експертних комісій, діловодних служб.

Співробітники відділу формування НАФ та діловодства проводять 2–3 рази на рік із представниками ОКП “Архівіст” семінари-практикуми з питань дотримання вимог до оформлювання документів і справ, номенклатур справ, описів справ, довідкового апарату до них, актів, ознайомлення з новими нормативними документами.

Виконання заходів щодо усунення недоліків та критичних зауважень, виявлених перевіркою Держкомархіву у вересні 2006 року, з вивчення судового конфлікту між держархівом області та ВАТ “Сумське машинобудівне науково-виробниче об’єднання ім. М.В. Фрунзе” щодо витребування на постійне зберігання документів НАФ за 1974–1991 роки дало позитивні результати. Держархівом області 08.02.2007 було проведено комплексне перевіряння роботи зазначеного товариства, інформація щодо результатів перевіряння заслуговувалася на засіданні колегії (17.01.2007) та ЕПК (30.11.2007) держархіву. Товариство планує передати документи НАФ за вказані роки на державне зберігання до кінця 2008 року (лист 26.09.2008 № 2–9/24).

Водночас у роботі архівних установ мають місце недоліки:

У 2006 році держархівом не виконано плановий показник з упорядкування документів на договірних засадах. У минулому році не забезпечено приймання документів особового походження.

Списки джерел формування НАФ, укладені архівними відділами райдержадміністрацій і міських рад потребують доопрацювання (до списку № 2 юридичних осіб – джерел формування НАФ, які не передають документи на державне зберігання, увійшли установи державної форми власності та установи, що належать до зони комплектування галузевих державних архівів).

У архівах низової ланки, що перевірялися, не ведеться облікова картотека юридичних осіб – джерел формування НАФ.

Довідки про результати перевірянь установ низової ланки майже не відбивають питання організації діловодства, складання документів відповідно до державних стандартів і інструкцій з діловодства, а також не містять пропозицій щодо удосконалення роботи з документами, не визначаються строки, до яких необхідно усунути недоліки.

До складу ЕПК держархіву не включено представників наукових установ і творчої громадськості.

У держархіві не ведеться облікова картотека схвалених та погоджених ЕПК описів справ.

Викликає занепокоєння стан збереженості документів НАФ у підконтрольних установах. Протягом 2006 – 2008 років на засіданнях ЕПК було розглянуто акти 57 установ Сумської області про нестачу 847 архівних документів.

4. Організація використання документної інформації та міжнародне співробітництво

Організація використання інформації документів НАФ у 2006–2008 роках у держархіві області забезпечувалася шляхом ініціативного інформування, організації виставок документів, оприлюднення через засоби масової інформації, надання методичної допомоги та організації роботи дослідників у читальних залах держархіву, проведення екскурсій, лекцій та практичних занять, організації телепередач, радіопередач, виконання тематичних,

генеалогічних, соціально-правових запитів, що надходять від юридичних та фізичних осіб.

Упродовж 2006 р. архівом розглянуто 2671 запит соціально-правового характеру (62% з позитивним результатом), у 2007 р. – 2 805 (59 % з позитивним результатом), у 2008 р. – 2324 (62 % з позитивним результатом).

У 2008 р. більшість складають запити з підтвердження актів громадянського стану (55 %), стажу роботи та розміру заробітної плати (23 %). Географія цих запитів: Україна, Росія, Казахстан, Білорусь, Ізраїль.

Трапляються випадки порушення терміну виконання звернень громадян, який в окремих випадках становить три місяці. У разі порушення термінів виконання запитів заявники попереджаються про причини затримки відповіді. Скарг на невиконання запитів до архіву не надходило.

Першочергово приймаються та виконуються запити інвалідів та ветеранів війни, осіб, які постраждали від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, народних депутатів, Героїв України, Героїв Радянського Союзу, соціалістичної праці, інвалідів I групи, багатодітних матерів.

З метою дотримання термінів виконання запитів створено тимчасову робочу групу, до складу якої входять представники структурних підрозділів архіву (наказ Державного архіву Сумської області від 12.05.2008 № 17). Тимчасова робоча група працює у періоди найбільшого завантаження архіву запитами соціально-правового характеру.

Наказом Держархіву Сумської області від 10.07.2008 № 21 вирішено до 15 жовтня 2008 р. передати фонди з особового складу 16 ліквідованих підприємств та організацій м. Суми, що зберігаються у держархіві, до архівного відділу Сумської міськради.

Створення трудових архівів сприяє поліпшенню виконання запитів соціально-правового характеру, оскільки від 30 % до 40 % таких запитів виконується співробітниками цих установ.

2006 р. архівом отримано і розглянуто 103 тематичних запити, у 2007 р. – 88. У 2008 р. з 61 тематичного запиту розглянуто 58. Тематика запитів: виявлення інформації щодо кількості осіб, постраждалих у результаті Голодомору 1932–1933 рр., історія діяльності установ, організацій, підприємств, історія заснування окремих населених пунктів.

У 2006–2008 рр. зареєстровано 15 запитів генеалогічного характеру від громадян України, Росії та Канади, які надійшли на адресу архіву.

У читальному залі у цей період працювало 35 дослідників з метою виявлення інформації генеалогічного характеру. Ті з них, хто займається виявленням інформації генеалогічного характеру для третіх осіб, обов'язково надають нотаріально завірени документи.

Джерельна база генеалогічних досліджень: метричні книги, фонди повітових судів, сповідальні відомості та ревізькі казки. Провідним спеціалістом відділу інформації та використання документів Н. В. Лобко розроблено робочу інструкцію з виконання запитів генеалогічного характеру (2001), яка 2002 р. здобула премію ім. В. Веретеннікова (III місце, наказ Держкомархіву від 16.07.2002 №53).

Читальні зали корпусів № 1 та № 2 архіву обслуговуються одним співробітником відділу інформації та використання документів архіву згідно затвердженого графіку.

Загальна кількість робочих місць у читальних залах архіву складає 12, що не дає змогу забезпечити обслуговування всіх бажаючих. Першочергово обслуговуються користувачі з терміновими запитамі та ті, що приїхали з інших міст.

Простежується тенденція до зменшення кількості відвідувачів читального залу та виданих до читального залу справ. Найбільша кількість відвідувачів читального залу (1079) та виданих до читального залу справ (11597) спостерігалася у 2007 р. У 2008 р. у читальному залі зареєстровано 610 відвідувачів, видано 5050 справ.

У 2006–2008 рр. в читальному залі працювало 25 іноземних дослідників. Тематика досліджень: підтвердження родинних зв'язків, майнових прав, генеалогічні дослідження.

Користувачам надаються консультації щодо змісту та місцезнаходження документів, які зберігаються в архіві. Вони ознайомлюються з умовами та графіком роботи читального залу, правилами користування документами НАФ. На кожного дослідника заведено особову справу, яка зберігається постійно.

Щоденно дослідникам у читальних залах видається не більше 5 описів, 10 справ, які загальною кількістю не перевищують 1 тис. аркушів. Друковані видання з науково-довідкової бібліотеки видаються протягом 1–2 днів згідно заповненого спеціального бланку видачі друкованих видань терміном на 10 днів.

Кожен з читальних залів обладнано комп'ютером, який забезпечує доступ до електронного фонду користування, що на сьогодні складає 2 171 цифровий файл. Це оцифровані періодичні видання періоду до 1917 р., Української революції 1917–1920 рр., німецької окупації Сумської області 1941–1943 рр. та радянського часу по 1943 р. включно. На диску користувачам доступні оцифровані книги РАЦС за 1932–1933 рр.

Пошукові засоби представлені каталогами (систематичним, іменним, географічним, адміністративно-територіального поділу), описами, фондовими та тематичними оглядами, науково-довідковим апаратом (путівники, анотовані реєстри описів фондів архіву, довідники документів). Найбільшим попитом користуються систематичний каталог та тематичний огляд історії Голодомору на Сумщині.

У читальному залі корпусу № 1 встановлено дві камери відеоспостереження. Запис відбувається автоматично та перевіряється щоп'ятниці у відділі інформації та використання документів, після чого інформація стирається.

Порушень правил роботи читального залу не зафіксовано, у книзі скарг та пропозицій записано лише подяки.

У 2006–2008 рр. поза межі архіву у тимчасове користування видано 183 справи. На час перевірки (29.09.08 – 03.10.08) поза межами архіву в тимчасовому користуванні знаходилися 3 справи, видані Статистичному

управлінню Сумської області, які мали бути повернені до 23 жовтня 2008 р. Робота у цьому напрямку ведеться згідно Порядку користування документами НАФ, що належать державі, територіальним громадам.

У 2007 р. проведено 4 радіопередачі, 9 телепередач, 5 екскурсій, 14 лекцій та практичних занять для студентів навчальних закладів м. Суми, 3 презентації видань архіву (збірника документів “ОУН-УПА на Сумщині“, книги “Забуттю не підлягає та Сумського історико-архівного журналу“). У ЗМІ опубліковано 11 статей. Представники архіву взяли участь у 2-х науково-практичних та краєзнавчих конференціях та 2-х круглих столах.

У 2008 р. проведено 6 радіопередач, 1 телепередачу, 2 лекції для студентів навчальних закладів м. Суми, опубліковано 2 статті.

Органам державної влади, місцевого самоврядування та іншим зацікавленим установам та організаціям направлено у 2006 р. 2 ініціативні інформування, у 2007 р. – 2, у 2008 р. – 1.

За документами архіву у 2007 р. відкрито 5 виставок, у 2008 р. – 5. Тематика виставок у 2008 р.: історія Соборності України, 90-річчя IV Універсалу УЦР, День Конституції України, 17-а річниця Незалежності України, 65-річчя визволення м. Сум від німецько-фашистських загарбників.

Виставки експонуються у приміщенні центрального корпусу Держархіву Сумської області, Сумського краєзнавчого музею, Сумської наукової бібліотеки.

На веб-сайті архіву опубліковано 4 Інтернет-виставки, розміщено інформацію про місця зберігання документів, режим роботи столу довідок, графік особистого прийому громадян керівництвом архіву, науково-довідкова література, посилання на веб-сайти держархівів інших областей.

Усі відділи держархіву, крім відділу матеріально-технічного забезпечення та лабораторії мікрофільмування, підключено до мережі Інтернет. Діє одна основна електронна адреса, яка перевіряється щоденно, та три електронні адреси відділів.

У 2006–2008 рр. архівом видано збірник документів “Голодомор 1932–1933 років на Сумщині” (2006), збірник документів “ОУН-УПА на Сумщині” (2007), перший том анотованого покажчика позасудових кримінальних справ Управління СБУ в Сумській області “Забуттю не підлягає” (2007), довідник документів з особового складу, які зберігаються в архівних установах Сумської області (2007), анотовані реєстри описів фондів установ, організацій та підприємств до та після 1917 року (2008).

Спільно з іншими установами видано збірник документів та матеріалів “Історія видавничої справи на Сумщині 1861–1920 рр.” (2007) та “Репресії проти церкви на Сумщині 1918–1988 рр. Вип. II” (2007). Спільно з Сумським державним університетом видається “Сумський історико-архівний журнал”.

На виконання Плану заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 рр. завершено роботу над реєстром фондів меморіального характеру (55 793 записів). Зібрано 405 свідчень з “усної історії“, проведено 3 телепередачі, 10 радіопередач, відкрито 21 виставку, опубліковано 14 статей.

Складено алфавітний перелік населених пунктів за районами (639 населених пункти), перелік діагнозів (175 назв).

За участі Держархіву Сумської області підготовлено обласний том Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр.

За вагомий внесок у дослідження Голодомору 1932–1933 рр. Указом Президента України директора архіву нагороджено орденом “За заслуги” III ступеня, а начальнику відділу організації та координації архівної справи присвоєно звання Заслужений працівник культури України (2007).

Ціни на роботи (послуги) у сфері використання архівних документів, що виконуються Держархівом Сумської області на договірних засадах, затверджено наказом від 24.09.2008 № 28 та зареєстровано у Головному управлінні юстиції у Сумській області 2.10.2008 № 48/1062.

Протягом 2006 – 2008 рр. за надання платних послуг архів отримав 59 989 грн.

З 1996 по 2006 рік архів співпрацював з Генеалогічним товариством Юта (США). За час дії угоди архівом створено страховий фонд на мікрофільмах на носії генеалогічної інформації (1835 од. обліку, 2 253 112 кадрів негативу). Це – метричні книги, сповідні відомості, книги РАЦС за 1724–1930 рр.

Триває робота з виявлення архівних документів зарубіжної україніки. З 6 по 16 березня 2008 р. директор архіву на запрошення Української інформаційної служби у Лондоні взяв участь в урочистих заходах з нагоди 100-річчя від дня народження Р. Шухевича та 65-ї річниці УПА, що проходили у Лондоні, Брадфордї та Тарасівці.

У рамках службового відрядження ним налагоджено контакти з Українським відеоархівним товариством у Брадфордї, в архіві товариства виявлено записи конференції Антибільшовицького блоку народів з виступами Я. Стецька та Я. Стецько. В архіві Української інформаційної служби у Лондоні виявлено документи, що стосуються видатних осіб – уродженців Сумщини: одного з керівників повстання на броненосці “Потьомкін” О. Коваленка, головнокомандувача УГА ген. О. Грекова, голови світової Спільноти української молоді О. Калинника, відомого дисидента М. Осадчого, а також підшивки газет “Українські Вісті“, яка видавалася у м. Новий Ульм (Німеччина) за ред. І. Багряного.

Досягнуто домовленості про співпрацю з Українською інформаційною службою у Лондоні та Союзом українців Великобританії щодо оцифрування виявлених документів для поповнення документної бази держархіву області.

Державний архів Сумської області співпрацює з Державним архівом у м. Тобольську (РФ). Згідно попередньої домовленості до кінця 2008 р. Держархіву Сумської області будуть надані копії архівних документів, що відображають період заслання відомого українського поета, уродженця Сумщини П. Грабовського.

Не ведеться прикордонне співробітництво з архівами Курської, Брянської та Білгородської областей Росії, з якими межує Сумська область.

У вестибюлях корпусів держархіву відсутня інформація про графік роботи архіву, графік особистого прийому громадян керівниками архіву.

Існуючий графік особистого прийому громадян керівниками архіву не затверджено наказом директора. Відсутня книга реєстрації особистого прийому громадян.

Трапляються випадки порушення термінів виконання запитів громадян. В архівних відділах райдержадміністрацій Сумської області відсутні спеціально облаштовані приміщення для роботи користувачів у читальних залах.

Справи, видані до читального залу, зберігаються у спеціальних шафах, які не замикаються на ключ. Не розроблено Порядку користування документами архіву.

Недостатньо здійснюється контроль за поверненням справ, що знаходяться у користуванні у читальному залі та в робочих приміщеннях держархіву. Так, у книгах видачі справ із архівосховищ до читального залу зафіксовано випадки порушення термінів повернення.

У держархіві не визначено відповідального за інформаційне наповнення та систематичне оновлення веб-сайту. Фактично ці обов'язки виконує директор архіву.

**Про передачу Федеральним архівом Німеччини (Бундесархів)
246 позитивів з фондів ЦДКФФА України,
вивезених під час Другої світової війни
від 10 листопада 2008 року № 216**

На виконання зобов'язань за Протоколом про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Федеральним архівом Німеччини від 13 листопада 2002 року та домовленостей з німецькою стороною щодо передавання ЦДКФФА України 246 фотопозитивів з фондів архіву, вивезених з Києва до Німеччини під час Другої світової війни,

НАКАЗУЮ:

1. Провести *20 листопада 2008 року* в приміщенні ЦДАМЛМ України урочисту церемонію передачі Федеральним архівом Німеччини 246 позитивів з фондів ЦДКФФА України, вивезених під час Другої світової війни.

2. Директору ЦДКФФА (Топішко Н. О.):

- забезпечити організацію та проведення урочистої церемонії передавання Федеральним архівом Німеччини 246 позитивів у приміщенні ЦДАМЛМ; прийому іноземних гостей;
- до *19 листопада 2008 року* спільно з ЦДАМЛМ (Скрипка Л. В.) підготувати виставку, присвячену висвітленню історії співробітництва з Федеральним архівом Німеччини у сфері дослідження документації, пов'язаної з повоєнним переміщенням культурних цінностей (архівних документів).

3. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва (Прилепішева Ю. А.):

- забезпечити координацію роботи з керівництвом Федерального архіву Німеччини з питань організації перебування в Києві представників архіву;

- взяти участь в організації та проведенні в приміщенні ЦДАМЛМ урочистої церемонії передавання Федеральним архівом Німеччини 246 фотопозитивів;
- забезпечити висвітлення у засобах масової інформації церемонії передавання Федеральним архівом Німеччини 246 фотопозитивів та проведення брифінгу для ЗМІ (Романович С. В.).

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

Про участь державних архівів у проекті “Постать С. Бандери в архівних документах”

від 10 листопада 2008 року № 217

У зв'язку з відзначенням 100-річчя з дня народження Степана Бандери, видатного борця за свободу і незалежність України, політичного діяча, ідеолога українського національного руху, голови Проводу ОУН,

НАКАЗУЮ:

1. Директорам ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДКФФА, держархівів Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської областей провести виявлення документів про життя та діяльність Степана Бандери, вшанування його пам'яті тощо, переліки виявлених документів та їх цифрові копії надіслати на адресу Держкомархіву до *24 листопада 2008 року*.

Директорам ЦДАВО (Маковська Н. В.), ЦДКФФА (Топішко Н. О.) до *1 грудня 2008 року* проаналізувати виявлені архівні документи та надати Держкомархіву їхню характеристику.

Директору ЦДАЗУ (Кулініч Ю. Я.) до *1 грудня 2008 року* підготувати та надати Держкомархіву узагальнену інформацію про Степана Бандеру в зарубіжній архівній українці.

2. Директорам УНДІАСД (Матяш І. Б.) та ДНАБ, м. Київ (Порохнюк Г. В.) до *10 листопада 2008 року* підготувати та надати Держкомархіву джерелознавчий та історіографічний огляд українських та зарубіжних видань, присвячених постаті Степана Бандери.

Директору УНДІАСД (Матяш І. Б.) до *1 грудня 2008 року* скласти та надати Держкомархіву реєстр авторів, дослідників, архівістів, що досліджували діяльність та життя Степана Бандери за архівними джерелами.

3. Директору Держархіву Івано-Франківської області (Мицан К. П.) забезпечити організацію та проведення 11–12 грудня 2008 року в приміщенні Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника виставки документів “До 100-річчя з дня народження Степана Бандери” та видання каталогу (буклету) виставки.

Начальнику відділу міжнародного співробітництва та використання документів Держкомархіву (Ярошенко Д. В.), директорам ЦДАВО (Маковська

Н. В.), ЦДКФФА (Топішко Н. О.) взяти участь у роботі над тематико-експозиційним планом та каталогом (буклетом) виставки.

4. Начальнику Управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Прилепішева Ю. А.) забезпечити координацію роботи державних архівних установ над проектом “Постать С. Бандери в архівних джерелах”.

5. Начальнику відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Забенько Ю. І.) забезпечити до 15 грудня 2008 року публікацію на веб-порталі Держкомархіву он-лайнового варіанту виставки “До 100-річчя з дня народження Степана Бандери”.

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

Про участь Топішко Н. О. у заходах з нагоди 45-річчя діяльності Латвійського державного архіву кіно-, фото- та аудіодокументів, 19–22 листопада 2008 року, м. Рига, Латвійська Республіка від 10 листопада 2008 року № 218

19–22 листопада 2008 року з нагоди 45-річчя діяльності Латвійського державного архіву кіно-, фото- та аудіодокументів у м. Ризі (Латвійська Республіка) відбудеться міжнародний форум архівів “Збережемо у сріблі — 45”.

НАКАЗУЮ:

1. Директору ЦДКФФА України (Топішко Н. О.):

- взяти участь у міжнародному форумі архівів (запрошення ЛДАКФАД від 14 жовтня 2008 року № 1-4/245);
- інформувати учасників форуму про роль аудіовізуальних документів у дослідженні історичного минулого українського народу;
- витрати на відрядження до Латвійської Республіки здійснити за рахунок архіву (попередній розрахунок витрат додається);
- після повернення у 10-денний термін скласти звіт за підсумками відрядження та надіслати до Держкомархіву.

2. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Прилепішева Ю. А.) надати допомогу в оформленні службової в'їздної візи до Латвійської Республіки та забезпечити координацію роботи з керівництвом ЛДАКФАД з питань організації перебування в м. Ризі директора ЦДКФФА Топішко Н. О.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**Про підготовку фотодокументальної експозиції, присвяченої
річниці Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року**
від 13 листопада 2008 року № 226

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2008 року № 45054/1/1-08, до 17-ї річниці проведення Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року,

НАКАЗУЮ:

1. Зобов'язати ЦДАВО (Н. В. Маковська):

- до 25 листопада 2008 року визначити місце проведення виставки “Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року”;
- до 1 грудня 2008 року забезпечити відкриття виставки та виготовлення компакт-дисків з експозицією виставки для передавання державним архівам областей, а також для публікації на веб-порталі Держкомархіву.

2. Директорам державних архівів областей:

- забезпечити організацію та проведення упродовж грудня 2008 року тематичних документальних виставок, з використанням матеріалів виставки ЦДАВО України “Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року”;
- не пізніше 15 грудня 2008 року інформувати Управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) про вжиті заходи.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

Про проведення перевірки діяльності Держархіву м. Києва
від 17 листопада 2008 року № 230

Відповідно до Плану-звіту організаційної роботи Держкомархіву на IV квартал 2008 року

НАКАЗУЮ:

1. Провести перевірку діяльності Держархіву м. Києва з 1 по 5 грудня 2008 року.

2. Затвердити склад робочої групи фахівців Держкомархіву для проведення перевірки діяльності Держархіву м. Києва :

Богунова Н. К. – заступник начальника управління, начальник організаційно-аналітичного відділу Держкомархіву, голова робочої групи;

Кисельова Л. А. – заступник начальника управління, начальник відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду Держкомархіву;

Кузнєцова М. І. – начальник відділу формування НАФ та діловодства управління формування та зберігання НАФ Держкомархіву;

Саприкіна О. Г. – головний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства управління формування та зберігання НАФ Держкомархіву;

Ярошенко Д. В. – начальник відділу міжнародного співробітництва та використання інформації управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву.

3. Робочій групі до 12 грудня 2008 року підготувати матеріали для розгляду на засіданні колегії Держкомархіву.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**Про участь державних архівних установ у підготовці
фотодокументальної експозиції, присвяченої
річниці Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року
від 21 листопада 2008 року № 233**

За дорученням Секретаріату Президента України, до 17-ї річниці проведення Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року,

НАКАЗУЮ:

1. Зобов'язати ЦДАВО (Н. В. Маковська), ЦДАГО (В. С. Лозицький), ЦДКФФА (Н. О. Топішко), ЦДАМЛМ (Л. В. Скрипка) до 25 листопада 2008 року передати до Держкомархіву переліки та електронні копії документів, які висвітлюють передумови, процес підготовки та проведення, а також підсумки Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року.

2. Директору ЦДАВО (Н. В. Маковська):

підготувати тематико-експозиційний план та каталог (буклет) виставки;

не пізніше 1 грудня 2008 року, за погодженням місця проведення з Секретаріатом Президента України, забезпечити розміщення експозиції виставки.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**Про затвердження Змін до Методики віднесення документів
Національного архівного фонду до унікальних
від 25 листопада 2008 р. № 237**

Відповідно до статті 14 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” та Порядку віднесення документів Національного

архівного фонду до унікальних, їх обліку та зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 № 1004,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Зміни до Методики віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, затвердженої наказом Державного комітету архівів України від 19.02.2008 № 34, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 12.03.2008 за № 202/14893, що додаються.

2. Відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду управління діловодства, формування та зберігання Національного архівного фонду (Кисельова Л. А.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України К. Є. Новохатського.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету архівів України
25.11.2008 № 237

ЗМІНИ

до Методики віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних

1. У розділі II:

1.1. Назву розділу II викласти в такій редакції:

“II. Критерії віднесення документів НАФ до унікальних”.

1.2. У пункті 2.1:

1.2.1. Підпункт 2.1.6 викласти в такій редакції:

“2.1.6. Зважаючи на віднесення до унікальних за характеристикою “час створення” (підпункт 2.2.2 пункту 2.2) усіх оригіналів документів, створених до XVI ст., інші характеристики застосовують до документів, створених від 1501 року. Унікальність документів, створених від 1501 року, визначається переважно за сукупністю критеріїв, характеристик. Ці документи мають бути тільки оригіналами”.

1.2.2. Доповнити пункт 2.1 новим підпунктом 2.1.7 такого змісту:

“2.1.7. До унікальних можуть бути віднесені архівні фонди, колекції документів, справи, якщо вони повністю складаються з унікальних документів”.

1.3. У пункті 2.2:

1.3.1. У підпункті 2.2.1:

у другому реченні абзацу третього після слів “документи органів управління” доповнити словами та цифрами “Української козацької держави (друга половина XVII ст.)”;

в абзаці четвертому цифри “XVIII” замінити цифрами “XVI”;

в абзаці п'ятому слова “Унікальними є” замінити словами “Унікальними можуть бути”;

слово “значну” замінити словом “найважливішу”;

в абзаці шостому слово “належать” замінити словами “можуть належати”;

слова “та видатними” виключити.

1.3.2. У підпункті 2.2.2:

абзац другий викласти в такій редакції:

“Документи, створені до XVI ст., представлені в НАФ відносно малочисельною групою порівняно з масивами документів наступних історичних періодів. Зважаючи на цінність документів, створених до XVI ст., як джерел з вітчизняної та світової історії і пам'яток культури, будь-який оригінал такого документа, слід відносити до категорії унікальних.”;

в абзаці четвертому слова “треба вважати” замінити словами “можуть бути”, цифри і слово в дужках “(XVIII ст.)” виключити.

1.3.3. У підпункті 2.2.4:

в абзаці другому слова “Віднесення документа НАФ до унікальних здійснюють” замінити словами “Документ НАФ може бути віднесений до унікальних”;

в абзацах четвертому, шостому, десятому слова “та видатних” виключити;

в абзацах четвертому і одинадцятому цифри “XVIII” замінити цифрами “XVI”.

1.3.4. У підпункті 2.2.5:

в абзаці третьому слова “треба відносити” замінити словами “можуть бути віднесені”;

в абзаці четвертому слова “Унікальними є” замінити словами “Унікальними можуть бути”.

1.3.5. Підпункт 2.2.6 викласти в такій редакції:

“2.2.6. Оригінальність документа

Ця характеристика є обов'язковою для документів НАФ, що відносяться до категорії унікальних”.

1.3.6. У підпункті 2.2.7:

в абзаці другому слова “слід віднести” замінити словами “можна віднести”;

абзац третій виключити.

У зв'язку з цим абзац четвертий відповідно вважати абзацом третім;

в абзаці третьому цифри “XVIII” замінити цифрами “XVI–XVII”.

1.3.7. В абзаці другому підпункту 2.2.8 пункту 2.2 цифри “XVIII” замінити цифрами “XVI”.

1.4. Пункт 2.3 виключити.

2. У пункті 3.4 розділу III слова “(справ, фондів, колекцій)” виключити.

3. Розділ IV викласти в такій редакції:

“IV. Описування унікальних документів в анотованому переліку

4.1. Кожний унікальний документ описують в анотованому переліку окремою позицією, за окремим номером (графа 1). Графи 2–5 оформлюють відповідно до облікових документів архіву. У графі 3 вказують дані про власника: якщо документ перебуває у приватній власності юридичної особи (кількох юридичних осіб), то зазначають найменування цієї юридичної особи (юридичних осіб); якщо власником є фізична особа, то зазначають прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи.

4.2. Під час складання заголовків письмових унікальних документів (графа 6) зазначають: вид (номінал або жанр) документа (грамота, указ, універсал, постанова, довідка, лист, карта, креслення, наукова стаття тощо), його авторство (повне або загальноприйняте скорочене найменування установи, посада, прізвище, ініціали, а за згодою – ім'я, по батькові особи), кому адресований, короткий зміст. Коли йдеться про акти органу державної влади, що мали офіційне найменування, то його без змін відображають у заголовку. Якщо це аудіовізуальний документ, то зазначають вид цього документа (фотографія, кінофільм, грамзапис тощо) і стислий зміст зафіксованої інформації.

4.3. У графі 8 “Кількість аркушів, їх номери” зазначають загальну кількість аркушів документа, якщо писемний документ є окремою одиницею зберігання, або номери аркушів, якщо він зберігається у справі. У графі 9 “Статус та спосіб виготовлення документа” зазначають, що це оригінал, а також вид документа за способом виготовлення: рукописний, машинописний, друкований поліграфічний тощо. У графі 11 “Фізичний стан” зазначають один з таких ступенів: задовільний, частково задовільний або незадовільний з можливою певною деталізацією щодо матеріального носія (міра пошкодження) та зафіксованої інформації (наприклад – “згасаючий текст”). У графі 12 “Характеристика унікальності” надають стисло характеристику документа, за якою він має бути віднесений до унікального, наприклад, наявність автографа, рідкісного відбитка печатки, рідкісного носія, унікальної інформації щодо діяльності фондоутворювача, з історії краю чи певного історичного періоду тощо. У графі 14 “Відомості про страхування” зазначають найменування і місцезнаходження страхової компанії, номер і дату страхового поліса.

4.4. У підсумковому запису анотованого переліку зазначають загальну кількість окремих документів, які віднесено до унікальних”.

4. У розділі V:

4.1. У пункті 5.2 слова та цифру “(на форматі паперу А3)” виключити, слова “(у форматі RTF)” замінити словами “(у форматі, визначеному Держкомархівом)”.

4.2. У підпунктах 5.2.1, 5.2.3, 5.2.5, 5.2.7 пункту 5.2 слова “у трьох” замінити словами “у чотирьох”.

4.3. У підпунктах 5.2.2, 5.2.4, 5.2.5, 5.2.8 пункту 5.2 слова “у чотирьох” замінити словами “у п'яти”.

4.4. У підпункті 5.2.9 пункту 5.2 слова “у двох” замінити словами” у чотирьох”.

4.5. У пункті 5.3 слова “(у форматі RTF)” замінити словами “(у форматі, визначеному Держкомархівом)”.

4.6. У пункті 5.5 слова “(справи, фонду, колекції)” виключити.

5. У розділі VI:

5.1. У пункті 6.1:

в абзаці першому слова “(справи, фонди, колекції)” виключити;

в абзаці третьому слова “одиниць зберігання,” виключити, слово та цифру “(пункт 4)” замінити словами та цифрами “(див. розділ IV)”.

5.2. У пункті 6.2 слова “(архівні зібрання)” виключити.

6. Додатки 1, 2 викласти в новій редакції:

Назва установи

АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК
унікальних документів Національного архівного фонду

№ з/п	Номер фонду, колекції	Назва фонду, колекції, назва власника	Номер опису	Номер, заголовок справи	Заголовок документа (анотація)	Дата документа (крайні дати)	Кількість аркушів, їх номери	Статус та спосіб виготовлення документа	Мова	Фізичний стан	Характеристика унікальності	Відомості про створення страхової копії	Відомості про страхування	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Разом документів з № _____ до № _____
(цифрами і словами)

Укладач переліку Особистий підпис Ініціали, прізвище
(посада)

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК юридичної особи (фондово-закупівельної, експертно-оцінної комісії)

№ _____

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання ЦЕПК № _____

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради

№ _____

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК

№ _____

**Про затвердження Положення про невідкладну реставрацію,
ремонт або консервацію унікальних документів**
від 25 листопада 2006 № 238

Відповідно до Порядку віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, їх обліку та зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 № 1004,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про невідкладну реставрацію, ремонт або консервацію унікальних документів, що додається.

2. Відділу зберігання та обліку Національного архівного фонду управління діловодства, формування та зберігання Національного архівного фонду (Кисельова Л. А.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету архівів України від 04.03.2003 № 33 “Про затвердження Положення про невідкладну реставрацію, ремонт або консервацію унікальних документів”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 20.03.2003 за № 223/7544.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України К. Є. Новохатського.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету архівів України
25.11.2008 № 238

ПОЛОЖЕННЯ

про невідкладну реставрацію, ремонт або консервацію
унікальних документів

1. Це Положення розроблено відповідно до Порядку віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, їх обліку та зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 № 1004.

2. Дія цього Положення поширюється на архівні установи, що здійснюють повноваження власника документів Національного архівного фонду, юридичних та фізичних осіб, у власності яких перебувають унікальні документи (далі – власники документів), та уповноважених ними осіб.

3. Невідкладна реставрація, ремонт або консервація унікальних документів незалежно від форм власності на них проводяться в разі:

локального або масового пошкодження вогнем, водою, хімічними та радіоактивними речовинами в результаті стихійного лиха, техногенно-екологічної катастрофи, аварійного порушення режиму зберігання;

виявлення унікальних документів із ветхою основою й зменшенням контрастності тексту або зображення (згасання тексту або зображення), вражених біологічними шкідниками;

іншого пошкодження.

4. Невідкладну реставрацію, ремонт або консервацію унікальних документів виконують відповідні структурні підрозділи державних архівних установ та державні спеціалізовані установи.

5. Власники документів або уповноважені ними особи можуть провести реставрацію, ремонт або консервацію цих документів в державній архівній установі, де зазначені документи внесено до Національного архівного фонду.

6. Проведення реставрації, ремонту або консервації унікальних документів у державній архівній установі здійснюється на договірних засадах на підставі замовлення, поданого власником документів або уповноваженою ним особою, відповідно до Порядку надання державними архівними установами допомоги юридичним і фізичним особам, які є власниками документів Національного архівного фонду, у поліпшенні умов зберігання, реставрації, консервації, створенні страхового фонду і фонду користування документами, затвердженого наказом Держкомархіву від 25.04.2002 № 32, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.05.2002 за № 457/6745.

7. Оплата робіт, виконаних державною архівною установою, здійснюється власником або уповноваженою ним особою відповідно до цін і тарифів, затверджених згідно із чинним законодавством.

8. Державні архівні установи можуть надавати власникам документів або уповноваженим ними особам допомогу в проведенні робіт з реставрації, ремонту або консервації унікальних документів у межах виділених асигнувань.

9. Унікальні документи, що передаються на реставрацію, ремонт або консервацію до державної архівної установи чи іншої державної спеціалізованої установи, мають бути застраховані власниками документів або уповноваженими ними особами відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”.

10. Унікальні документи передаються до державних архівних установ для проведення реставрації, ремонту або консервації за актом про тимчасове передавання унікальних документів, форма якого визначена Положенням про створення і облік копій страхового фонду унікальних документів, що не є власністю держави, затвердженим наказом Держкомархіву від 15.01.2003 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04.02.2003 за № 88/7409 (із змінами).

11. Державна архівна установа, до якої передаються унікальні документи для проведення реставрації, ремонту або консервації, має забезпечити збереженість документів з моменту їх надходження і до моменту повернення власнику або уповноваженій ним особі.

Заступник начальника управління – начальник відділу зберігання та обліку
Національного архівного фонду Держкомархіве **Л. А. Кисельова**

**Про внесення змін до наказу Державного комітету архівів
України від 08.11.2005 № 135**
від 25 листопада 2008 р. № 239,
зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31 грудня 2008 р.
за № 1309/16000

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 “Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”(із змінами)

НАКАЗУЮ:

1. Пункт 1 Примітки додатка 1 до наказу Державного комітету архівів України від 08.11.2005 № 135 “Про умови оплати праці працівників Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства на основі Єдиної тарифної сітки”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.12.2005 за № 1470/11750 (зі змінами), викласти в такій редакції:

“1. Посадові оклади (тарифні ставки), які діяли в листопаді 2008 року, встановлюються з 1 грудня 2008 року у такому порядку:

Для працівників, у яких посадові оклади менші, ніж розмір мінімальної заробітної плати, посадові оклади (тарифні ставки) у штатних розписах встановлюються на рівні мінімальної заробітної плати;

Для інших працівників посадові оклади не змінюються.

Заробітна плата працівників, визначена з урахуванням зазначених посадових окладів, індексується відповідно до Закону України “Про індексацію грошових доходів населення”.

2. Директору УНДІАСД (І. Б. Матяш) суворо дотримуватись вимог цього наказу.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**Про внесення змін до наказу Державного комітету архівів
України від 21.11.2005 № 138**
від 25 листопада 2008 р. № 240,
зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31 грудня 2008 р.
за № 1313/16004

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 “Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”(із змінами)

НАКАЗУЮ:

1. Пункт 1 Примітки додатка 1 до наказу Державного комітету архівів України від 21.11.2005 № 138 “Про умови оплати праці працівників архівних

установ на основі Єдиної тарифної сітки”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.12.2005 за № 1469/11749 (зі змінами), викласти в такій редакції:

“1. Посадові оклади (тарифні ставки), які діяли в листопаді 2008 року, устанавлюються з 1 грудня 2008 року у такому порядку:

Для працівників, у яких посадові оклади менші, ніж розмір мінімальної заробітної плати, посадові оклади (тарифні ставки) у штатних розписах устанавлюються на рівні мінімальної заробітної плати;

Для інших працівників посадові оклади не змінюються.

Заробітна плата працівників, визначена з урахуванням зазначених посадових окладів, індексується відповідно до Закону України “Про індексацію грошових доходів населення”.

2. Керівникам архівних установ суворо дотримуватись вимог цього наказу.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**Про внесення змін до Положення про Центральний державний
архів зарубіжної україніки
від 26 листопада 2008 року № 241**

З метою здійснення координації заходів, пов'язаних із забезпеченням проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики у сфері архівної справи і діловодства та на виконання рішення колегії Держкомархіву, затвердженого наказом Держкомархіву від 14.01.2008 № 5

НАКАЗУЮ:

1. Положення про Центральний державний архів зарубіжної україніки, затверджене наказом Держкомархіву від 15.06.2007 № 95, доповнити пунктом такого змісту:

“14. Для сприяння реалізації громадянами конституційного права на участь в управлінні державними справами, забезпечення врахування громадської думки у процесі підготовки та організації виконання завдань ЦДАЗУ у ньому може створюватися Громадська Рада. Положення та склад Громадської Ради затверджує директор архіву.”

2. Пункти 14 та 15 Положення вважати пунктами 15 та 16 відповідно.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 26.11.2008
“Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву від 20.11.2007
“Про заходи щодо подолання проблем в архівній справі
Харківської області”
від 26 листопада 2008 року № 242

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 26 листопада 2008 року “Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву від 20.11.2007 “Про заходи щодо подолання проблем в архівній справі Харківської області”.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України

26 листопада 2008 р.
м. Київ

Про хід виконання рішення колегії Держкомархіву від 20.11.2007
“Про заходи щодо подолання проблем в архівній справі
Харківської області”

Колегія відзначає, що архівними установами Харківської області виконано значну роботу щодо усунення недоліків, виявлених у ході комплексної перевірки, проведеної Державним комітетом архівів України у жовтні 2007 р.

За результатами комплексної перевірки розроблено заходи щодо усунення недоліків, зазначених у рішенні колегії Держкомархіву від 20.11.2007 р.

Внесено зміни до Положення про Держархів Харківської області, яке затверджено розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації від 30.10.2007 № 678. Приведено у відповідність положення про структурні підрозділи та посадові інструкції працівників, внесено зміни до розподілу обов'язків між директором архіву та його заступниками. Затверджено нову структуру архіву.

Розпорядженням заступника голови облдержадміністрації від 07.04.2008 № 175 затверджено положення та склад колегії держархіву області. План роботи колегії на 2008 р. затверджено директором архіву. Засідання колегії оформлюються протоколами.

Коллективний договір держархіву області на 2008–2010 рр. зареєстровано в Управлінні праці та соціального захисту населення м. Харкова 31.03.2008 за № 68.

Здійснено низку заходів щодо поліпшення умов зберігання документів, контролю за наявністю та фізичним станом документів.

Замінено дах будівлі по пр. Московськму, 7 та вікна на фасадній її частині. Завершено ремонт фасаду цієї будівлі, укріплено її аварійну стіну. Проводиться поточний ремонт читального залу.

Проведено заміну застарілих приладів для вимірювання вологості та температури повітря в архівосховищах.

Вжито заходів щодо посилення контролю за організацією охоронного режиму в держархіві області та архівних установах низової ланки.

В обох будівлях держархіву області встановлено пости позавідомчої охорони та системи охоронної сигналізації. У будівлі по пр. Московському, 7 встановлено систему контролю доступу до приміщень архіву.

У читальних залах держархіву області по вул. Миросицькій, 41 та по пр. Московському, 7 встановлено системи відеоспостереження. Встановлено також систему зовнішнього відеонагляду.

Встановлено охоронну сигналізацію в архівних відділах Золочівської та Люботинської райдержадміністрацій. Ведеться монтаж систем відеоспостереження в Архівному відділі Харківської міської ради.

З метою посилення пожежної безпеки у двох будівлях держархіву області здійснено повну заміну вогнегасників (100 штук), придбано 2 нових пожежних щити. Встановлено систему пожежної сигналізації в приміщеннях держархіву області по вул. Миросицькій, 41. Проведено заміну трьох електролічильників.

Завершено роботу із перевіряння наявності та технічного стану страхового фонду на документи, що зберігає держархів області.

Для РСО відведено окрему кімнату, яку обладнано охоронною сигналізацією. Охоронну сигналізацію встановлено і в архівосховищі РСО.

З метою недопущення втрат документів НАФ та посилення контролю за їх збереженням видано накази директора архіву від 18.12.2007 № 82 “Про посилення персональної відповідальності осіб, на яких покладено обов'язки забезпечення збереженості документів НАФ” та від 18.01.2008 № 3 “Про заходи щодо посилення контролю над своєчасним поверненням справ до архівосховищ співробітниками архіву та користувачами читальних залів”, яким передбачено щомісячне перевіряння книг видачі справ з архівосховищ.

Архівними відділами райдержадміністрацій та міськрад внесено зміни до списків №№ 1 та 2, а держархівом області — до списку № 2 джерел формування НАФ, які погоджено на засіданні ЕПК (протокол засідання від 28.11.2007 № 9).

У 2008 р. на виконання заходів Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 рр. держархів отримав кошти у розмірі 538 000 грн. За рахунок надання платних послуг лише за перше півріччя 2008 р. архів отримав 108525,92 грн (у 2007 р. – 73289 грн.).

Прийнято 13 регіональних програм розвитку архівної справи.

З метою удосконалення системи реєстрації запитів розроблено та впроваджено комп'ютерну програму реєстрації запитів.

Завершено підготовку Путівника держархіву області.

Підготовлено збірник документів “Голодомор 1932–1933 рр. на Харківщині”.

Підписано договір про співпрацю із Харківським національним університетом ім. В. Н. Каразіна.

У 2007 р. держархів області започаткував видання власного науково-інформаційного вісника “Харківський архівіст”.

Проте, рішення колегії Держкомархіву від 20 листопада 2007 р. виконано не в повному обсязі.

Залишається невирішеним питання надання держархіву області нового приміщення для зберігання документів НАФ.

Через брак вільних площ та перенавантаженість архівосховищ держархів не приймає документи Національного архівного фонду на постійне зберігання. Водночас, понад встановлені строки в архівних підрозділах установ – джерел комплектування держархіву області зберігається 257,7 тисяч справ.

Повільними темпами здійснюється картонування документів.

Не здійснено заміну та обробку дерев'яних стелажів у сховищах по пр. Московському, 7.

Не проведено реєстрацію робочих місць.

Через відсутність фінансування не відновлено роботи зі створення страхового фонду.

Облікові документи продовжують зберігатися з порушенням встановлених вимог: у сховищах разом з іншими архівними документами та у шафі робочої кімнати відділу довідкового апарату та обліку документів.

Керівництвом та працівниками держархіву області не в достатній мірі здійснюється науково-методичне керівництво і контроль за діяльністю архівних відділів райдержадміністрацій та архівних відділів міських рад.

Лише 45% архівних установ низової ланки є юридичними особами.

Не затвердили власні програми розвитку архівної справи 48% архівних установ низової ланки.

Із 17 затверджених програм у 2008 р. профінансовано лише 4 програми на суму 91839 грн.

Потребують поліпшення умови зберігання документів у низці архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад.

Із 24 архівних відділів, у яких відсутня пожежна та охоронна сигналізація, у 2007 р. пожежна сигналізація встановлена лише у двох, а охоронна – у трьох архівних відділах. При середній завантаженості архівосховищ на 118%, додаткові приміщення загальною площею 139 кв. м отримали лише чотири архівні відділи.

Лише два архівних відділи (Золочівської та Лозівської райдержадміністрацій) розробили та зареєстрували ціни на роботи та послуги.

Не вирішеною в області лишається проблема створення трудових архівів. За час, що минув з попередньої перевірки, не створено жодного трудового архіву, водночас в архівах низової ланки зберігається майже 144 тис. справ з особового складу.

В архівних підрозділах установ – джерел комплектування низової ланки зберігається понад встановлені строки 89,7 тисяч справ.

Не проводиться робота щодо обліку приватних архівних зібрань.

У бюджетному запиті держархіву області на 2009 р. не передбачено кошти на проведення грошової оцінки та страхування унікальних документів.

Колегія вирішує:

1. Інформацію про роботу архівних установ Харківської області щодо подолання проблем в архівній справі Харківської області взяти до відома.

2. Відділу забезпечення збереженості Держкомархіву (Кисельова Л. А.) та директору Держархіву Харківської області (Момот Л. М.) продовжити роботу, спрямовану на вирішення питання щодо надання держархіву області приміщення, придатного для зберігання документів НАФ.

3.Зобов'язати директора Держархіву Харківської області Момот Л. М.:

- вжити необхідних заходів для виконання рішення колегії Держкомархіву від 20 листопада 2007 року в повному обсязі;

- активізувати ініціювання перед місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування питань про створення трудових архівів, забезпечення їх належною матеріальною базою та кадрами, включення до бюджетних запитів міських і районних рад коштів на створення трудових архівів, передбачених Державною програмою розвитку архівної справи на 2006–2010 роки;

- посилити контроль за дотриманням архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи і надання їм методичної допомоги з питань архівної справи, підвищення кваліфікації їх працівників.

4. Структурним підрозділам Держкомархіву надати необхідну допомогу Держархіву Харківської області в організації здійснення заходів щодо усунення недоліків у діяльності.

Голова колегії,
Голова Державного комітету архівів України **О. А. Удод**
Секретар колегії **І. М. Кисіль**

Про затвердження складу робочої групи з підготовки та проведення форуму меценатів “Зберемо. Збережемо. Надамо”

від 15 грудня 2008 року № 246

Відповідно до Плану-звіту Держкомархіву на 2009 рік з метою підготовки та проведення форуму меценатів “Зберемо. Збережемо. Надамо”

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити робочу групу з підготовки та проведення форуму у складі:

Новохатський К. Є. – заступник Голови Держкомархіву, голова робочої групи;

Прись Т. П. – начальник управління організаційно-аналітичного, правового та кадрового забезпечення Держкомархіву

Богунова Н. К. – заступник начальника управління — начальник організаційно-аналітичного відділу Держкомархіву

Сельченкова С. В. – начальник управління діловодства, формування та зберігання НАФ Держкомархіву

Прилепішева Ю. А. – начальник управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву

Христюк Г. В. – начальник фінансово-економічного відділу Держкомархіву

Матяш І. Б. – директор УНДІАСД

2. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

Про внесення змін до наказу Держкомархіву від 01.12.2008 р. № 244 від 17 грудня 2008 р. № 251

Відповідно до Протоколу № 1 від 03.12.2008 р. засідання Організаційного комітету з підготовки та відзначення 170-річчя від дня народження Павла Чубинського на часткову зміну наказу Держкомархіву від 01.12.2008 р. № 244 “Про участь державних архівів у відзначенні 170-річчя від дня народження Павла Чубинського”,

НАКАЗУЮ:

1. Пункт 2 наказу викласти в такій редакції:

“ЦДІАК (Л. Я. Демченко) до 27 січня 2009 року забезпечити підготовку спільно з Національним музеєм літератури України із залученням матеріалів, виявлених в інших державних архівах, а також зібраних Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ та Бориспільською міською радою, документальної виставки про життя та діяльність П. П. Чубинського для розміщення її у приміщенні Національного музею літератури”.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за заступником Голови Держкомархіву К. Є. Новохатським.

В. о. Голови Державного комітету **К. Є. Новохатський**

**Про підготовку та відкриття фотодокументальних експозицій,
присвячених 90-річчю подій Української революції 1917–1921 років
та вшануванню пам'яті її учасників**
від 22 грудня 2008 р. № 252

На виконання Плану заходів з відзначення 90-річчя подій Української революції 1917–1921 років та вшанування пам'яті її учасників, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 травня 2008 року № 729-р,

НАКАЗУЮ:

1. ЦДАВО (Н. В. Маковська), на основі виявлених державними архівними установами відповідно до наказів Держкомархіву від 02.06.2008 р. № 108 та від 13.06.2008 р. № 122 документів, забезпечити підготовку та відкриття упродовж 2009–2011 років фотодокументальних виставок та експозицій, що ілюструють події української революційної доби 1917–1921 років, життя та діяльність провідних діячів визвольного руху та національного державотворення.

2. Відділу інформаційних технологій Держкомархіву (Ю. І. Забенко) спільно з ЦДАВО (Н. В. Маковська):

забезпечити розміщення на веб-порталі Держкомархіву он-лайнних варіантів виставок;

виготовити презентаційний компакт-диск, присвячений 90-річчю подій Української революції 1917–1921 років та вшануванню пам'яті її учасників.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 23.12.2008
“Про стан архівної справи в Державному архіві м. Києва”**
від 24 грудня 2008 р. № 254

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 23 грудня 2008 року “Про стан архівної справи в Державному архіві м. Києва” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

Р І Ш Е Н Н Я
колегії Державного комітету
архівів України

23 грудня 2008 р.
м. Київ

Про стан архівної справи в Державному архіві м. Києва

Розглянувши результати комплексної перевірки діяльності Державного архіву м. Києва, колегія зазначає, що держархівом приділяється певна увага щодо організації діяльності архівних установ та виконання основних показників розвитку архівної справи в м. Києві.

В архіві впроваджено основні нормативні документи, які регламентують його роботу. Підготовлено та введено в дію положення про дорадчі органи (колегію, ЕПК, науково-методичну раду).

Держархівом здійснюються заходи щодо формування, організаційно-методичного керівництва діяльністю архівних підрозділів підприємств, установ і організацій, у яких утворюються документи НАФ. Проводяться комплексні, тематичні та контрольні перевіряння роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій.

Архівними установами затверджено списки джерел формування НАФ.

Затверджено та зареєстровано Порядок проведення перевірки та погодження актів про вилучення для знищення документів (справ), не внесених до Національного архівного фонду, що не підлягають зберіганню, відповідно до якого керівники підприємств, установ та організацій засвідчують факти проведення перевірок фінансово-господарської діяльності, відсутності суперечок, спорів, слідчо-судових дій.

Ведеться облікова картотека описів справ списку № 1.

Протягом останніх двох років у 2 рази перевиконано планові показники із схвалення описів справ постійного зберігання та з особового складу.

Держархів проводить постійно діючі курси, семінари-практикуми з підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних служб, архівних підрозділів, підприємств, установ, організацій.

Здійснено заходи щодо охорони приміщень та обладнання їх пожежною сигналізацією. У будівлі №1 функціонує цілодобовий пост позавідомчої охорони, встановлено двері з кодовими замками, що відокремлюють зону службових приміщень та архівосховища, функціонує автоматична система пожежної сигналізації.

Охорона у будівлі № 2 здійснюється за допомогою автоматичної охоронної сигналізації, підключеної до централізованого пульта спостереження. Будівлю обладнано сучасною автоматичною системою пожежної сигналізації, оповіщення та газового пожежегасіння.

Сховища та інші приміщення архіву оснащено первинними засобами пожежегасіння, які мають відповідні сертифікати, встановлено контроль за їх Perezарядкою. Перевірка вогнегасників здійснюється щорічно.

Страховий фонд зберігається у підземному ізольованому сховищі основного приміщення.

Затверджено інструкції щодо режиму допуску в приміщення архіву, про порядок видачі ключів від сховищ, порядок внесення до приміщень архіву архівних документів, з обліку документів та схему обліку документів. Усі справи, що надійшли до держархіву, взято на облік. Зміни у складі та обсязі фондів відображено в аркушах, картках, справах фондів, описах справ.

Облікові документи на архівні фонди оформлено згідно із Основними правилами роботи державних архівів

Кількість зареєстрованих у минулому році запитів соціально-правового характеру в держархіві є одним з найвищих показників в цілому по Україні. За 11 місяців цього року виконано запитів на 10% більше, ніж у минулому році.

Ведеться централізований облік користувачів. Для поліпшення роботи із користувачами за останні два роки в архіві розроблено понад 20 покажчиків на документи архіву.

Держархівом ведеться активна видавнича діяльність, так упродовж 2007–2008 років архівом підготовлено та видано: перший том Путівника Держархіву м. Києва (фонди дорадянського періоду), перший том анотованого реєстру описів фондів радянського періоду та періоду незалежності України, буклет “Державний архів м. Києва” українською і англійською мовами, збірники “Київ: Скарбниця документальної пам’яті”, “Голодомор 1932–1933 рр. в Києві: факти, події, свідчення”.

Держархів співпрацював з членами авторського колективу Київського тому Національної книги пам’яті жертв Голодомору, яким передано копії 402 архівних документів про Голодомор 1932 – 1933 рр. у Києві та приміській смузі, що виявлені працівниками архіву.

Слід відзначити активну роботу архіву з підготовки радіопередач у плідній співпраці з КП радіостанція “Голос Києва”, у 2006 році підготовлено 32 радіопередачі, у 2007 – 31, у 2008 – 29.

Ціни на роботи (послуги), що виконуються Держархівом м. Києва на договірних засадах, затверджено та зареєстровано в установленому порядку.

Відбулися позитивні зрушення щодо зміцнення матеріально-технічної бази держархіву, зокрема протягом 2004 – 2008 років реконструйовано і введено в дію нове архівосховище (454,2 кв.м), яке обладнано сучасними системами охоронної, пожежної сигналізації, оповіщення, спостереження з виведенням на центральний пульт, системою примусової вентиляції, стелажми, на другому його поверсі проведено поточний ремонт.

Виконано ремонт фасаду будівлі №1 та окремих службових приміщень, капітальний ремонт санвузлів головного корпусу архіву, встановлено грати на всі вікна, в архівосховищах замінено двері на металеві та протипожежні з відповідною межею вогнестійкості, встановлено кондиціонери в реставраційній майстерні та кімнаті копіювально-розмножувальної техніки, придбано оргтех-

ніку. Обсяг закартонованих справ зріс майже у чотири рази. Виділено кошти на видавничу діяльність. У повному обсязі профінансовано видатки на оренду приміщень, оплату послуг за охорону приміщень, експлуатаційні та комунальні витрати. Видатки на зазначені заходи склали майже 3 млн.грн.

Водночас в організації роботи держархіву є невирішені проблеми та недоліки.

Через брак вільних площ та перевантаженість архівосховищ держархів майже не комплектується.

Потребують доопрацювання списки джерел формування НАФ.

Кількість справ, що зберігаються в архівних підрозділах понад встановлені роки, є однією з найбільших в Україні.

У довідках з проведення перевірянь роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів установ відсутній аналіз стану справ, не визначено строки усунення недоліків за результатами перевірянь.

Не проводиться робота з виявлення та взяття на облік приватних архівних зібрань.

Системи життєзабезпечення основного приміщення архіву знаходяться у незадовільному фізичному стані. Через технічну зношеність системи вентиляції у сховищах влітку порушується температурно-вологісний режим. Термін експлуатації ліфтів вичерпано.

Зберігання фондів архіву децентралізовано.

На першому поверсі будівлі № 2 не забезпечено світловий режим.

У сховищі страхового фонду не вимірюється температура та вологість повітря. Призупинено роботи реставраційної майстерні держархіву зі створення страхового фонду.

Облікова документація зберігається в кімнаті, яка не опечатується, у дерев'яних шафах, що не опечатуються. Більшість описів на фонди дорадянського періоду є рукописні і зберігаються у одному примірнику.

Мають місце порушення термінів видавання документів зі сховищ архіву до читального залу та працівникам архіву.

Відсутнє сучасне технічне обладнання, система відеоспостереження читального залу держархіву. Перешкоджає роботі дослідників недостатнє освітлення залу, відсутність доступу до локальної мережі в архіві.

Існують розбіжності даних держархіву з показниками планово-звітної документації (форма №202).

На засіданнях колегії не розглядаються питання пріоритетних напрямків діяльності архіву: робота архівних відділів районних в м. Києві державних адміністрацій, забезпечення збереженості документів.

Потребує удосконалення організація роботи з архівними відділами райдержадміністрацій.

До складу дорадчих органів держархіву (колегія, ЕПК, Науково-методична рада) не включено представників наукових установ і громадськості.

У структурі держархіву не зазначено кількісний склад працівників держархіву, не відображено наявність сектору по роботі із зверненням

громадян, що входить до складу відділу інформації та використання документів.

Враховуючи зазначене, з метою усунення недоліків у діяльності Державного архіву м. Києва,

Колегія вирішує:

1. Держкомархіву порушити перед Київською міською державною адміністрацією питання про виділення окремого приміщення для розміщення Держархіву м. Києва.

2. Керівництву Державного архіву м. Києва (Купченко В. П.):

– до 1 лютого 2009 року розробити план заходів щодо усунення наявних недоліків у діяльності архіву, організувати розгляд його на засіданні колегії держархіву та виконання, визначивши в ньому як пріоритетне завдання - посилення забезпечення збереженості архівних документів.

3. Структурним підрозділам Держкомархіву надати необхідну допомогу Держархіву м. Києва в організації усунення недоліків у його діяльності.

4. Організаційно-аналітичному відділу (Богунова Н. К.) передбачити проведення в порядку контролю перевірки виконання цього рішення колегії у четвертому кварталі 2009 року.

Голова колегії,
Голова Державного комітету архівів України **О. А. Удод**
Секретар колегії **Т. В. Галицька**

Довідка

про стан архівної справи в Державному архіві м. Києва

Відповідно до плану-звіту організаційної роботи Держкомархіву на IV квартал 2008 року та наказу Держкомархіву від 17.11.2008 № 230 робочою групою із фахівців Держкомархіву було здійснено комплексну перевірку діяльності Державного архіву м. Києва.

Перевірка здійснювалася шляхом вивчення наявних в держархіві документів із основних напрямків його діяльності, а також візуального обстеження архівосховищ, співбесід з керівниками та фахівцями архіву, вибіркового ознайомлення із роботою архівних відділів Солом'янської, Подільської районних у м. Києві державних адміністрацій та архівного підрозділу Державної податкової інспекції у Печерському районі м. Києва.

1. Організація роботи архіву

Станом на 01.01.2008 мережа архівних установ м. Києва складається з Державного архіву м. Києва та 10 архівних відділів районних у м. Києві державних адміністрацій, в яких розроблено та впроваджено основні нормативні документи з організації їх роботи.

Діяльність держархіву здійснюється відповідно до Положення про Державний архів м. Києва, затверджене рішенням IV сесії Київської міської ради XXIV скликання 10.07.2003 № 584/744 (додаток № 39).

Наказом директора Держархіву м. Києва від 21.12.2007 №48 затверджено Регламент Державного архіву м. Києва.

Держархів працює згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку, схваленими зборами трудового колективу 01.12.2006 та затвердженими наказом від 07.12.2006 № 31.

З урахуванням галузевої угоди в архіві укладено колективний договір на 2008–2012 рр. та зареєстровано УПСЗН Шевченківської РДА 04.09.2008 за № 98., який містить зобов'язання створення належних умов праці та встановлення соціальних гарантій працівникам архіву.

Структура архіву, яка складається із шести відділів та одного сектора (у складі відділу), затверджена розпорядженням Київської міської державної адміністрації 30.12.2004 № 2400.

Відповідно до положення про архів, його структури розроблено положення про структурні підрозділи держархіву, які затверджено наказом директора архіву від 19.12.2007 № 46. Посадові інструкції розроблено на кожного працівника архіву.

Штатний розпис на 50 штатних одиниць затверджено Київським міським головою.

Наказом директора від 10.01.2005 № 1 встановлено розподіл обов'язків між директором і його заступниками (зміни і доповнення вносилися наказами від 12.01.2007 № 3, від 06.03.2008 № 7 та від 02.07.2008 № 17).

Основну діяльність держархіву організовано відповідно до річного плану та Плану-звіту організаційної роботи держархіву на рік. Розроблення і затвердження планово-звітних документів здійснюється згідно із збірником форм планово-звітної документації.

Підготовлено та введено в дію положення про дорадчі органи (колегію, ЕПК, науково-методичну раду).

Положення про колегію держархіву затверджено наказом директора від 26.01.2006 № 3. Склад колегії затверджено заступником голови Київської міської державної адміністрації 10.01.2008. До складу колегії, крім провідних фахівців архіву, входить завідувача відділу організаційного забезпечення діяльності заступника голови-керівника апарату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Робота колегії здійснюється відповідно до річного плану організаційної роботи держархіву, засідання проводяться щоквартально. Рішення колегії оголошуються до виконання наказами директора. Ведення протоколів, оформлення рішень колегії забезпечує секретар колегії (головний методист). Контроль за виконанням рішень колегії здійснює заступник директора архіву.

На засіданнях колегії розглядаються питання щодо виконання міської Програми розвитку архівної справи, підсумки роботи держархіву за рік, 9 місяців (за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій), завдання та перспективні напрями роботи з оцифрування документів та інформатизації архіву, робота із зверненнями громадян, з виконання указів Президента України, доручень Держкомархіву, КМДА у зв'язку з 75-ми роко-

винами Голодомору 1932–1933 рр., дотримання законів України “Про державну службу” та “Про боротьбу з корупцією”, стан фінансової дисципліни.

ЕПК держархіву працює згідно з положенням, затвердженим наказом директора архіву від 06.05.2008 № 14, зареєстрованим в Головному управлінні юстиції у місті Києві 27.05.2008 за № 14/780, відповідно до затверджених річних планів роботи. Склад ЕПК затверджено наказом директора держархіву від 21.11.2007 № 36. Роботу ЕПК забезпечують 3 секретарі, що ведуть протоколи списків № 1, № 2, № 3.

Науково-методична рада створена наказом директора держархіву від 02.08.2002 №8, планує свою діяльність відповідно до річного плану (не рідше одного разу в квартал). Усі засідання оформлено протоколами.

У 2006 році проведено 9 засідань, на яких обговорювалися проекти міської програми розвитку архівної справи, методичних рекомендації щодо передавання виборчої документації територіальними виборчими комісіями до місцевих державних архівних установ, робочої інструкції щодо проведення перевіряння наявності та стану справ, збірника “Київ: скарбниця документальної пам’яті”.

У 2007 році – 7 засідань, на яких обговорювалися, зокрема, проекти буклету та путівника-довідника “Державний архів м. Києва” (фонди дорадянського періоду), анотованого реєстр описів радянського періоду та періоду незалежності, методичних рекомендацій “Складання номенклатур справ на підприємствах, в установах, організаціях”.

За 2008 рік проведено 8 засідань, на яких розглядалися проекти збірника документів “Голодомор 1932–1933 рр. в Києві”, порядку організації та проведення особистого прийому у Держархіві м. Києва, інформаційно-пошукової бази даних Реєстр смертей в м. Києві: 1932–1933 рр., методичних рекомендацій щодо розробки примірних та індивідуальних номенклатур справ установ недержавної форми власності, організацій, підприємств, методичних рекомендацій з відбору на державне зберігання управлінських документів, що утворюються в діяльності установ, організацій і підприємств недержавної форми власності.

Для залучення додаткових коштів з метою зміцнення матеріально-технічної бази архів надає платні послуги.

Наказом директора Держархіву м. Києва від 14.06.2002 № 4 затверджено ціни на роботи (послуги), що виконуються архівом на договірних засадах (зареєстровано Київським міським управлінням юстиції 25.06.2002 № 45/428). Зміни та доповнення, що вносилися до них (від 10.12.2004 №45, 19.06.2006 № 15), також зареєстровано Київським міським управлінням юстиції. За рахунок надання платних послуг архів отримав у 2006 р. – 199,6 тис. грн., у 2007 р. – 282 тис. грн. (при загальному фонді асигнувань на рік у 2324,9 тис. грн., тобто додатково 12,1%), за 11 місяців 2008 р., при загальному фонді асигнувань у 2417 тис. грн., отримано 249,946 тис. грн.(10,3%).

Стан організаційно-кадрової роботи в держархіві м. Києва у січні 2008 року перевірявся Головним управлінням державної служби України в м. Києві і оцінений схвально.

З метою вирішення проблемних питань директор держархіву бере участь у щотижневих селекторних нарадах заступника голови-керівника апарату КМДА, якому також подаються щотижневі звіти щодо проведеної роботи та щомісячні звіти щодо взаємодії зі ЗМІ.

На нарадах заступника голови Київської міськдержадміністрації, який є куратором держархіву, щорічно заслуховуються у порядку контролю звіти про хід виконання розпорядження Президента України від 13.04.2005 № 957/2005 рп “Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України”.

Завдяки наполегливим зусиллям і співпраці з Київською міською державною адміністрацією держархівом вирішено низку найбільш значущих питань зміцнення матеріально-технічної бази архіву. Рішенням сесії Київської міської ради від 28.12.2006 за №541/598 затверджено Міську програму розвитку архівної справи на 2006–2010 рр., фінансування якої передбачено за рахунок коштів міського бюджету. Загальний обсяг фінансування складає 6 030,7 тис. грн., з них у 2006–2008 рр. профінансовано 1 849,4 тис. грн. Зокрема, реконструйовано і введено в дію нове архівосховище (454,2 кв.м.) на вул. Котовського, 33 а (перший поверх), профінансовано обладнання архівосховища сучасною системою автоматичної пожежної сигналізації, оповіщення, спостереження з виведенням на центральний пульт та газового пожежегасіння, автоматичної охоронної сигналізації з виведенням на пульт. Архівосховище обладнано системою примусової вентиляції, стелажимами. На другому поверсі архівосховища виконано поточний ремонт.

За цей період в основному приміщенні архіву на вул. О. Теліги, 23 виконано ремонт фасаду будівлі та окремих службових приміщень, капітальний ремонт санвузлів, встановлено ґрати на всі вікна, в архівосховищах замінено двері на металеві та протипожежні з відповідною межею вогнестійкості, встановлено кондиціонери в реставраційній майстерні та кімнаті копіювально-розмножувальної техніки, придбано 9 комп'ютерів, копіювач-принтер, сканер, 3 ксерокси, для створення страхового фонду виконано робіт на суму 64 тис. грн., на видавничу діяльність витрачено 52 тис. грн. Завдяки виделеним коштам, вдалося майже у чотири рази збільшити обсяг закартонованих справ. У повному обсязі профінансовано видатки на оренду та охорону приміщень, експлуатаційні та комунальні витрати.

Архів має доступ до мережі Інтернет, розроблено веб-сторінку на сайті КМДА, встановлено та систематично оновлюється програмне забезпечення “Ліга-закон”.

Держархівом спільно з Інститутом медицини праці, проведено атестацію робочих місць (наказ від 24.11.2003 № 49). За результатами цієї атестації до колективного договору між адміністрацією і трудовим колективом держархіву внесено позицію щодо надання додаткової оплачуваної відпустки за особливий характер праці тривалістю 4 дні провідним реставраторам, старшому зберігачеві та зберігачам фондів, архівістам, архівістам 1 категорії, завідуючим архівосховищами, оператору копіювально-множувальних машин.

У 2008 році Шевченківською СЕС м. Києва проведено дослідження освітленості робочого місця, шумового навантаження та інфразвуку, метеорологічних факторів, повітря робочої зони (робочих місць зберігачів фондів, робочої кімнати копіювальної техніки та архівосховищ). За протоколами проведення досліджень рівні не перевищують допустимі рівні.

Протягом 2007–2008 рр. на нарадах при директорові, розглядалися питання виконавської дисципліни, виконання доручень КМДА, Держкомархіву, дотримання правил внутрішнього розпорядку, антикорупційного законодавства, роботи із зверненнями громадян, забезпечення заходів із посилення збереженості архівних документів, про хід виконання міської Програми розвитку архівної справи, створення страхових копій документів, дотримання інструкцій на випадок надзвичайної ситуації, забезпечення виконання Указу Президента України щодо вжиття сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями, виконання планових показників, порядок виїмки архівних документів правоохоронними органами та ін.

Водночас в організації роботи архіву є невирішені проблеми і недоліки.

На засіданнях колегії не розглядалися питання щодо роботи архівних відділів районних в м. Києві державних адміністрацій, забезпечення збереженості документів.

Не в повній мірі здійснюється науково-методичне керівництво архівними відділами райдержадміністрацій, відсутня система контролю за їх діяльністю, не ведеться перспективне планування перевірянь, відсутній контроль за виконанням рішень вже проведених перевірянь.

Положення про архівні відділи районних в м. Києві державних адміністрацій не приведені у відповідність до постанови Кабінету Міністрів України від 22.08.2007 №1055 “Про внесення змін до типових положень про місцеві державні архівні установи”. Зокрема, положення про архівний відділ Солом’янської районної в м. Києві державної адміністрації затверджено у 2001 році.

У структурі держархіву не зазначено кількісний склад працівників держархіву, його структурних підрозділів, не відображено наявність сектору по роботі із зверненням громадян, що входить до складу відділу інформації та використання документів з 2007 року.

До складу колегії, ЕПК, Науково-методичної ради не включено представників наукових установ і творчої громадськості.

До організації роботи ЕПК залучено 3 секретарі, що суперечить Положенню про експертно-перевірну комісію Державного архіву м. Києва,

2. Формування Національного архівного фонду, науково-методичне керівництво архівними установами та контроль за їх діяльністю, організація роботи з підприємствами, установами та організаціями

Держархівом здійснюється робота з формування НАФ, організаційно-методичного керівництва діяльністю архівних підрозділів підприємств, установ і організацій, в яких утворюються документи НАФ.

Директором держархіву 25.04.2007 затверджено: список юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають документи до держархіву (протокол засідання ЕПК від 25.04.2007 № 7) – 310 фондоутворювачів; список юридичних осіб – джерел формування НАФ, які не передають документи до держархіву області (протокол засідання ЕПК від 25.04.2007 № 7) – 156 фондоутворювачів; список юридичних осіб, в діяльності яких не утворюються документи НАФ, у зоні комплектування держархіву (протокол засідання ЕПК від 25.04.2007 № 7) – 503 фондоутворювача;

Кількість джерел формування держархіву – 466 установ.

У держархіві ведеться контрольнo-довідкова картотека на установи списку № 1 і № 2, а також наглядові справи.

Держархів протягом 2006–2007 рр. здійснив 23 комплексних, 42 тематичних і 42 контрольних перевіряння роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій. Представникам установ та громадянам постійно надаються консультації.

Протягом 2007–2008 рр. держархів проводив огляд забезпечення збереженості архівних документів в установах – джерелах формування НАФ списку № 1 шляхом анкетування (наказ директора держархіву від 21.12.2006 № 37). Аналіз підсумків огляду планується провести у I кварталі 2009 року на засіданні колегії.

Протягом 2006–2008 рр. проведено 78 засідань ЕПК з питань розгляду описів справ постійного зберігання, з особового складу (передмови до зазначених описів укладаються), історичних довідок, номенклатур справ, інструкцій з діловодства, актів про вилучення для знищення документів підприємств, установ, організацій усіх форм власності, положень про архівні підрозділи та ЕК (списків № 1, № 2), питання внесення або вилучення установ із джерел формування НАФ, на яких розглянуто документи 315 установ, 8 засідань (списку № 3), на яких розглянуто документи 2810 установ.

Порядок проведення перевірки та погодження актів про вилучення для знищення документів (справ), не внесених до Національного архівного фонду, що не підлягають зберіганню, затверджено наказом директора держархіву від 04.03.2005 № 13 та зареєстровано Київським міським управлінням юстиції 21.03.2005 за № 18/660, відповідно до якого керівники підприємств, установ та організацій засвідчують факти проведення перевірок фінансово-господарської діяльності, відсутності суперечок, спорів, слідчо-судових дій за відповідний період.

Ведеться облікова картотека описів справ списку № 1.

Протягом останніх двох років у 2 рази перевиконано плановий показник зі схвалення описів справ постійного зберігання та з особового складу.

На засідання ЕПК запрошуються представники установ, документи яких розглядаються. Так, зокрема, заслуховувалися представники ВАТ “Трест Київ-міськбуд-1 ім. М. П. Загороднього”, ЗАТ “Оболонь” щодо усунення недоліків за результатами перевірок.

Випадків втрати або невіправно пошкоджених документів за останні роки не виявлено.

Номенклатури справ, погоджені з держархівом, мають 64% установ. Повністю описали документи постійного зберігання та мають схвалені ЕПК описи справ 61% установ – джерел формування НАФ.

Упорядкування документів частково здійснюється відділом формування НАФ та діловодства держархіву, 67% документів упорядковують працівники 5 приватних підприємств (кооператив “Архівіст”, мале підприємство “Архіви України”, ТОВ “Дункан”, ТОВ “Євмірос”, ТОВ “Юр-Сан” та приватні підприємці. Власними силами працівників архівних підрозділів установ здійснюється упорядкування 12% документів.

Під час перевіряння Державної податкової інспекції у Печерському районі м. Києва встановлено, що якість упорядкування документів, яке проводив кооператив “Архівіст”, відповідає встановленим нормам. Заходи щодо виконання зауважень, висловлених держархівом у ході комплексного перевіряння організації роботи з документами в діловодстві та забезпечення збереженості, обліку документів інспекції, виконано.

Держархів проводить постійно діючі курси, семінари-практикуми з підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних служб, архівних підрозділів, підприємств, установ, організацій. Укладено договори з ТОВ “Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку Україна” та Департаментом професійного навчання Видавничого дому “Медіа Про” щодо проведення семінарів.

Протягом 2006–2008 рр. держархівом організовано проведення 6 постійно діючих курсів та 19 нарад-семінарів з працівниками архівних підрозділів, членами експертних комісій, діловодних служб.

Водночас у роботі архівних установ мають місце недоліки:

Через брак вільних площ та перевантаженість архівосховищ держархів майже не комплектується.

Протягом останніх двох років на постійне зберігання прийнято лише 5 тис. справ від ліквідованих установ.

Протягом 10 років архів майже не забезпечує комплектування аудіовізуальними документами.

Списки джерел формування НАФ потребують доопрацювання. До списку № 2 включено організації державної форми власності, крім того, увійшли організації, в яких не створюються документи НАФ (філіал “Теплові мережі Київенерго”, КП “Тираж”, КП “Центр ідентифікації тварин”, громадська організація “Інформаційно-консультативний жіночий центр”). Водночас, до списку № 2 не включено фізичних осіб, хоча робота з ними проводиться, не включено також музеї (крім Національного заповідника “Софія Київська”). Крім того, списки № 2, 3 побудовано за принципом форм власності.

Довідки з проведення перевірянь роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів установ складено частково в анкетній формі. Не завжди вони розкривають питання правильності складення та оформлення службових документів, їх відповідності ДСТУ 4163–2003, не визначаються строки усунення недоліків за результатами перевірянь.

Не проводиться робота з виявлення та взяття на облік приватних архівних зібрань.

Не вирішується проблема щодо передавання на державне зберігання документів, що зберігаються в архівних підрозділах підприємств, установ, організацій понад встановлені роки. На сьогодні кількість справ, що зберігаються в архівних підрозділах понад встановлені роки, складає в місті Києві 175562, що є одним з найбільших показників по Україні.

Не ведеться облікова документація ЕПК (журнали реєстрації документів поданих та розглянутих на засіданнях, картотека обліку описів справ та актів списку № 2).

На описах справ постійного зберігання, що схвалюються ЕПК, проставляється штамп “ЗАТВЕРДЖЕНО ЕПК”.

Не завжди відповідає вимогам якості зведених номенклатур справ установ, погоджених ЕПК, (Державна податкова інспекція у Печерському районі м. Києва, Оболонська районна у м. Києві державна адміністрація, ЗАТ “Оболонь”): правильність формулювання заголовків справ та послідовність їх розміщення, правильність визначення строків зберігання документів.

3. Забезпечення збереженості та облік документів

Державний архів м. Києва розміщується у трьох будівлях за адресами:

– вул. О.Теліги, 23 (основне приміщення, будівля №1) – розміщене у житловому будинку. Службові приміщення архіву розташовані на першому поверсі, а сховища на трьох підземних поверхах;

– вул. Котовського, 33 а (будівля №2) – перший і другий поверхи триповерхової споруди;

– вул. Хрещатик, 36 (будівля №3) – одне сховище на 11 поверсі.

Питання забезпечення збереженості та обліку документів НАФ контролюються керівництвом, знаходять відображення в наказах директора. Вживаються заходи, спрямовані на надійність і безпечність експлуатації будівель, посилення охоронного режиму. Розроблені і діють: Інструкція про режим допуску в приміщення Державного архіву м. Києва, затверджена директором архіву та погоджена начальником ЗЩО “Захист” ВДСО при Шевченківському РУ ГУ 22.08.2002; Інструкція про порядок видачі ключів від сховищ Державного архіву м. Києва, затверджена директором архіву та в.о. начальника Шевченківського ВДСО УДСО при ГУ МВС України у м. Києві 15.06.2005; наказ директора архіву від 13.11.2006 № 24 “Про порядок внесення до приміщень архіву архівних документів”.

В основному приміщенні встановлені двері з кодовими замками, які відокремлюють зону службових приміщень та архівосховища.

Охорона забезпечується засобами охоронної сигналізації, порядком пропускного режиму та доступу до сховищ. У будівлі №1 функціонує цілодобовий пост Шевченківського ВДСО УДСО при ГУ МВС України у м. Києві.

Охорона у будівлі № 2 здійснюється за допомогою автоматичної охоронної сигналізації типу УАПЦ. АПС встановленої у 2005 році, та підключеної до централізованого пульту спостереження ДЗАТ “Охорона комплекс”.

У будівлі №1 функціонує автоматична система пожежної сигналізації, у будівлі № 2 – сучасна автоматична система пожежної сигналізації, оповіщення та газового пожежогасіння. Установки пожежної сигналізації, оповіщення газового пожежогасіння обслуговуються спеціалізованими організаціями (ТОВ “Спецпожгазмонтаж”, ТОВ “КП “Спецавтоматика”) згідно укладених з ними договорів, щомісяця спеціалізованими організаціями здійснюються перевірки функціонування установок.

Сховища та інші приміщення архіву оснащено первинними засобами пожежегасіння, які мають відповідні сертифікати, встановлено контроль за їх перезарядкою. Перевірка вогнегасників здійснюється щорічно.

На виконання Закону України “Про пожежну безпеку в Україні”, нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки у держархіві розроблено і діє ряд наказів, інструкцій. Питання дотримання вимог пожежної безпеки включено до посадових обов’язків працівників архіву, систематично розглядаються на нарадах при директорові, виробничих нарадах у відділах. Розроблено плани евакуації у разі виникнення надзвичайних ситуацій, відповідно позначено маршрути та запасні виходи з будівель.

Наказом від 19.04.2004 № 18 створено добровільну пожежну дружину, до функцій якої входить: контроль за дотриманням встановленого в архіві протипожежного режиму, проведення серед працівників архіву масово-роз’яснювальної роботи щодо дотримання вимог пожежної безпеки шляхом організації бесід, лекцій, розповсюдження засобів наочної агітації, оформлення інформаційних стендів, нагляд за утримуванням у справному стані систем протипожежного захисту, первинних засобів пожежогасіння, пожежного інвентарю, вжиття у разі виникнення пожежі невідкладних заходів щодо виклику підрозділів пожежної охорони та гасіння її наявними засобами.

Площа сховищ архіву складає 1832 кв.м., документи розміщено на металевих стелажах загальною протяжністю 11869 пог. м., ступінь їх завантаженості – 99%.

Сховища відповідають вимогам до забезпечення оптимальних умов зберігання. Вікна першого поверху обладнано ґратами.

З 2007 року в архіві започатковане щорічне проведення огляду-конкурсу на краще архівосховище. Наказом директора від 24.05.2007 № 20 “Про проведення огляду-конкурсу на краще архівосховище” затверджено положення, яким обумовлено умови огляду-конкурсу, організацію роботи оглядової комісії та заохочення працівників архіву, закріплених за архівосховищем – переможцем огляду-конкурсу.

Санітарний стан сховищ будівель № 1 та № 3 задовільний; сторонні предмети у сховищах відсутні; наявність комах, гризунів, плісняви не виявлено.

Температурно-вологісний режим у сховищах в основному відповідає нормативним вимогам. Наявні системи кондиціонування повітря робочі.

У держархіві закартоновано 84 % справ, робота триває. На 2007 рік планувалося закартонувати 10000 од.зб. (перевиконано на 13 %). На 2008 рік заплановано картонування 8000 од.зб. Ці показники є одними із найбільших серед державних архівів.

Документи в архіві розміщено у встановленому порядку, що відображено у топографічних покажчиках, до яких вносяться зміни в розміщенні документів.

Видача документів із сховищ для роботи працівникам архіву і до читального залу фіксується у книзі видачі документів. Видавання документів у тимчасове користування за межі архіву не здійснюється.

Ведуться відповідні книги обліку видачі документів, реєстраційні журнали показників температурно-вологісного режиму, книги обліку відвідувань сховищ сторонніми особами.

Страховий фонд зберігається у підземному ізольованому сховищі основного приміщення.

У 2007 році укладено угоду з Північним регіональним центром страхового фонду документації про мікрофільмування 9810 документів. Виготовлено 17 370 кадрів.

Відновлення робіт по створенню страхового фонду реставраційною майстернею держархіву заплановано на 2010–2011 рр. за умови виділення коштів на придбання обладнання для мікрофільмування.

Разом з тим питання забезпечення збереженості документів НАФ в Державному архіві м. Києва викликає занепокоєння.

Розміщення основного приміщення у житловому будинку не може гарантувати належну збереженість документів НАФ. За час сорокарічної експлуатації без капітального ремонту системи життєзабезпечення основного приміщення архіву, як і будинку в цілому, знаходяться у незадовільному фізичному стані. Через технічну зношеність системи вентиляції у сховищах влітку порушується температурно-вологісний режим. Термін експлуатації ліфтів вичерпано.

Децентралізоване зберігання фондів архіву у трьох територіально відділених приміщеннях не сприяє покращенню фізичного стану документів та ускладнює їх використання.

Мають місце порушення термінів видавання документів зі сховищ архіву до читального залу та працівникам архіву. Так, у 1965–1978 роках архівом передано у тимчасове користування терміном на 40 років 6515 од. зб., які мають бути повернуті до архіву.

Згідно форм планово-звітної документації держархів подає різні показники щодо кількості пристосованих приміщень архіву: два станом на 01.01.2006 та одне станом на 01.01.2008.

На першому поверсі будівлі № 2 не забезпечено світловий режим.

У сховищі страхового фонду не вимірюється температура та вологість повітря. Крім того, через застарілість обладнання призупинено роботи зі створення страхового фонду в реставраційній майстерні архіву з 1996 року.

Облік документів

Станом на 01.01.2008 у держархіві зберігається 1641 фонд, в яких налічується 965580 од.зб. документів з паперовою основою. Крім того, у сховищах архіву зберігається 3242 од.зб. науково-технічної документації, 1756 од.зб. фотодокументів та 40 од.зб. фонових документів.

Документи Державного архіву м. Києва розміщено у трьох спорудах: Будівля № 1 (3 архівосховища, сховище секретних документів, сховище страхового фонду).

сховище № 1 (1 поверх) – 268 фондів, 204524 од. зб;
сховище № 2 (2 поверх) – 156 фондів, 205174 од. зб;
сховище № 3 (3 поверх) – 656 фондів, 409698 од. зб;
сховище секретних документів – 7009 од. зб;
сховище страхового фонду – 1889889 кадрів мікрофотокопій; а також 1553 од. зб. фотодокументів та 39 од. зб фонових документів.

Будівля № 2 (2 архівосховища):

сховище № 1 (1 поверх) – 111 фондів, 30770 од. зб.;

сховище № 2 (2 поверх) – 435 фондів, 106560 од. зб.

Будівля № 3, 1 архівосховище: – 15 фондів, 12096 од. зб.

Інструкція з обліку документів, схвалена науково-методичною радою держархіву (протокол засідання від 28.10.2008) та затверджена директором 28.10.2008.

Облікова документація зберігається в окремій кімнаті основного приміщення, яка здається під сигналізацію у неробочий час. Ведеться робота зі створення копій тих описів на фонди дорадянського періоду, що зберігаються в одному примірнику. Описи на фонди радянського періоду зберігаються у трьох примірниках. Облікова документація архіву перебуває у задовільному фізичному стані.

Облікові документи на архівні фонди оформлено згідно із Основними правилами роботи державних архівів. У вибірково перевіренних справах фондів: Р-1 “Виконавчий комітет Київської міської Ради депутатів трудящих”; Р-10 “Трамвайно-тролейбусне управління Виконавчого комітету Київської міської ради депутатів трудящих”; Р-1654 “Відділи реєстрації актів цивільного стану у м. Києві”, аркуші пронумеровано підшито внутрішній опис відповідає змісту, загальна кількість справ у кожному фонді співпадає з даними аркуша фонду та описом фонду.

Згідно з річними звітами та “Відомостями про зміни у складі та обсязі фондів”, які щорічно подаються до Центрального фондового каталогу, у 2007 році на державне зберігання до держархіву надійшло 5 нових фондів, 3187 справ; справи взято на облік й заведено всі облікові документи; зміни у складі і обсязі 11 фондів відображено в аркушах, картках, справах фондів, описах справ.

Фонд користування створений на усі замікрофільмовані справи.

Водночас, слід зазначити, що облік страхового фонду здійснюється за описом страхового фонду та книгою обліку мікрофільмів, але кількісні показники не відповідають даним планово-звітної документації архіву (ф.202). Облікова документація зберігається в кімнаті, яка не опечатується, у дерев'яних шафах, що не опечатуються. Більшість описів на фонди дорадянського періоду є рукописні і зберігаються у одному примірнику.

4. Організація використання документної інформації

У держархіві функціонує відділ інформації та використання документів, до складу якого входить сектор по роботі із зверненнями громадян.

Організація використання інформації документів НАФ відбувається шляхом ініціативного інформування, виконання тематичних, генеалогічних, соціально-правових запитів, що надходять від юридичних та фізичних осіб, організації виставок документів, оприлюднення ретроспективної документної інформації через ЗМІ, читальний зал держархіву, проведення лекцій та екскурсій, підготовки документальних та інформаційних видань.

Вестибіль держархіву обладнано інформаційною дошкою, на якій відвідувачам доступна інформація про графік особистого прийому громадян керівництвом архіву та співробітниками сектора по роботі із зверненнями громадян, які затверджено наказом директора архіву від 19.12.2006 № 35. Також у вестибюлі розташовано зразки заяв на наведення довідок.

Усі запити соціально-правового характеру реєструються співробітниками сектора по роботі із зверненнями громадян в окремій книзі, Тематичні та генеалогічні запити реєструються у загальній книзі реєстрації вхідної кореспонденції архіву. Запити пільгових категорій громадян виконуються безоплатно. Довідки оформлюються за підписом директора держархіву та засвідчуються гербовою печаткою.

Кількість запитів, що надходять до держархіву щороку зростає. Відсоток запитів, виконаних з позитивним результатом залишається майже незмінним. Так, у 2006 році надійшло 2323 запити соціально-правового характеру. З позитивним результатом виконано 1435 (62%). Упродовж року до архіву також надійшло 42 тематичні запити.

У 2007 році у держархіві зареєстровано 3874 запити соціально-правового характеру, що є одним з найвищих показників в цілому по Україні. З позитивним результатом виконано 2125 (55%), зареєстровано 55 тематичних запити.

У 2008 році до держархіву надійшло 4189 запитів соціально-правового характеру, з них виконано з позитивним результатом – 2390 (57%).

З метою зменшення терміну виконання запитів соціально-правового характеру та повнішого їх задоволення створено:

- сектор по роботі із зверненнями громадян (з 01.10 2007);
- довідник зі зразками відповідей на найбільш актуальні звернення громадян;
- покажчик ліквідованих підприємств, документи яких зберігаються в архівних відділах районних державних адміністрацій;
- покажчик перейменованих вулиць та площ м. Києва за 1944–1992 рр.;

– покажчик по рішенням, якими було розподілено та закріплено земельні ділянки, що є приватною власністю громадян та організацій.

Крім того, ведеться робота над створенням покажчика по фонду Р-1654 “Відділ реєстрації актів цивільного стану м. Києва”.

Терміни виконання запитів встановлено згідно Закону України “Про звернення громадян”; Класифікатора типового переліку питань, по яким звертаються заявники до служби допомоги мера-киянам “CALL-ЦЕНТР”: при наданні пошукових даних – 10–15 календарних днів, в залежності від складності звернення, при відсутності пошукових даних – до 30 календарних днів.

Скарг, пропозицій та клопотань на співробітників архіву з питань виконання запитів соціально-правового характеру не надходило.

Щодо тематики, то переважають запити про підтвердження: дати і місця народження, національності; заробітної плати і трудового стажу; майна та отримання копій рішень; отримання нагород та присвоєння почесних звань, навчання.

Кількість виконаних консульських запитів зросла з 62 (у 2006 році) до 78 (у 2008 році.)

Держархів також виконує генеалогічні запити. Так у 2006 році на адресу архіву їх надійшло 17, (з них 6 з позитивним результатом); у 2007 – 33, (14 з позитивним результатом); у 2008 – 27, (18 з позитивним результатом). Великий відсоток негативних відповідей пояснюється тим, що заявники майже не мають інформації про своїх предків. Генеалогічні запити надходять від громадян України, Росії, Польщі; термін їх виконання не перевищує 30 календарних днів. Хронологічні межі – генеалогічних запитів ХІХ ст. – І третина ХХ ст.

Основна джерельна база, за якою здійснюється пошук відомостей для відповідей по генеалогічним запитам:

- метричні книги православних, старообрядців і католиків;
- ревізькі казки, сповідальні відомості;
- фонди київських нотаріусів;
- особові справи гімназистів, студентів, працівників організацій, підприємств і установ міста;
- книги реєстрації актів цивільного стану.

Для зручності роботи фахівців архіву, дослідників та користувачів в архіві розроблено більше 20 покажчиків на документи архіву, зокрема, упродовж 2006–2008 рр. підготовлено:

- Путівник “Державний архів м. Києва. Фонди дорадянського періоду” (т. 1.). – К. –2007. **;
- Довідник “Анотований реєстр описів. Фонди радянського періоду та періоду незалежності України” (т. 2.) – К. –2007. **
- Іменний покажчик власників домоволодінь в місті Києві за 1918 рік (фонд Ф.-163, оп.6, фінансовий відділ Київської міської управи). (2006 р.) **;
- Географічний покажчик власників домоволодінь в місті Києві за 1918 рік (фонд Ф.-163, оп. 6, фінансовий відділ Київської міської управи). (2006 р.)**;
- Іменний покажчик власників домоволодінь в місті Києві за 1867–1919 рр. (фонд Ф.-163, оп. 41, оп. 58 будівельний відділ Київської міської управи). (2007 р.) **;

– Географічний покажчик власників домоволодінь в місті Києві за 1867–1919 рр. (фонд Ф.-163, оп. 41, оп. 58 будівельний відділ Київської міської управи). (2007 р.) **;

– Іменний покажчик власників домоволодінь м. Києва за період 1874–1884 рр. (Ф-163, оп.46, оцінювальний відділ Київської міської управи). (2008 р.) **;

– Географічний покажчик власників домоволодінь м. Києва за період 1874–1884 роки (Ф-163, оп. 46, оцінювальний відділ Київської міської управи). (2008 р.) **;

– Географічний покажчик актів державної приймальної комісії про прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів за 1970, 1976–1996 роки (Ф.Р-1316 Управління капітального будівництва КМДА). (2008 р.)**;

– Географічний покажчик забудови і реконструкції споруд у м. Києва за 1946–1985 рр. (Ф.Р-6 Головне архітектурно-планувальне управління). (2006 р.) **;

– Покажчик ліквідованих у 1998–2008 рр. підприємств м. Києва, документи з особового складу яких зберігаються у трудових архівах. (2005–2008 рр.) **;

– Тематичний покажчик метричних книг православних, католиків і старообрядців про народження, шлюб, смерть (створений відділом обліку і зберігання документів НАФ). (2006 р.)**.

* на паперових носіях

** на паперових і електронних носіях

Серед інших форм інформаційної діяльності архіву – підготовка теле- та радіопередач з актуальних тем, статті у ЗМІ. Їх основна тематика у 2008 році:

– до 90 річниці трагедії під Крутами;

– до Дня захисника Вітчизни;

– про Голодомор 1932–1933 рр. в Україні;

– до 63-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні;

– до 17-ї річниці Незалежності України та Дня Прапора.

Особливо слід відзначити постійну активну роботу архіву з підготовки радіопередач у плідній співпраці з КП радіостанція “Голос Києва”, у 2006 році їх було підготовлено 32, у 2007 – 31, у 2008 – 29.

Держархівом ведеться активна видавнича діяльність, так упродовж 2007–2008 рр. архівом підготовлено та видано:

– “Путівник. Державний архів м. Києва. Фонди дорадянського періоду”. Т. 1. К., 2007;

– Довідник “Анотований реєстр описів. Фонди радянського періоду та періоду незалежності України. Т. 1. К., 2007;

– Буклет українською і англійською мовами “Державний архів м. Києва”. К., 2007;

– Збірник наукових праць “Київ: “Скарбниця документальної пам’яті” – Вип. 2. К., 2007;

– “Голодомор 1932–1933 рр. в Києві: факти, події, свідчення”. К., 2008.

Держархівом надано максимальне сприяння у роботі членам авторського колективу Київського тому Національної книги пам'яті жертв Голодомору, які працювали в читальному залі архіву упродовж травня – червня 2008 року та передано їм копії 402 архівних документів про Голодомор 1932 – 1933 рр. у Києві та приміській смузі, що виявлені працівниками архіву.

У держархіві працює читальний зал розрахований на 25 робочих місць. Графік роботи читального залу затверджено наказом директора архіву від 26 грудня 2007 року № 51.

“Порядок користування документами НАФ, що належать державі, територіальній громаді м. Києва у Державному архіві м. Києва” затверджено наказом директора держархіву від 31.01.2006 № 5, зареєстровано в Київському міському управлінні юстиції 14.02.2006 за № 6/711. Зміни до Порядку затверджено наказом директора Держархіву м. Києва від 09.09.2008 № 20, зареєстровано 03.10.2008 за № 24/790 в Головному управлінні юстиції у місті Києві. У читальному залі користувачам доступні для ознайомлення примірник зазначеного Порядку та перелік документів, потрібний для оформлення користувачів для роботи. Скарг та нарікань з боку користувачів на роботу читального залу не зафіксовано; у книзі скарг та пропозицій записано лише подяки за сприяння в організації наукової роботи.

Кількість зареєстрованих користувачів в читальному залі дещо зменшилася: у 2006 – 406, 2007 – 284, 2008 – 169 осіб, з них іноземців у 2006 – 5 осіб, 2007 – 3, 2008 – 4. Кількість відвідувань також зменшилася з 1665 у 2006 до 1511 у 2008 році. До читального залу архіву видано у 2006 – 13578, 2007 – 12050, 2008 – 10487 справ.

Основна тематика досліджень відвідувачів читального залу держархіву:

- розвиток освіти, науки і культури в м. Києві;
- життя та діяльність видатних українців;
- історія церкви;
- архітектура та містобудування в Києві.

До проблемних питань читального залу слід віднести те, що за виключенням двох апаратів для перегляду мікрофільмів, виготовлених у 60-х роках, інше технічне обладнання відсутнє, недостатнє освітлення залу перешкоджає роботі дослідників. Через відсутність в архіві локальної мережі, дослідники в читальному залі не мають доступу до мережі Інтернет. Відсутня система відеоспостереження.

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 23.12.2008 “Про стан роботи з джерелами формування НАФ
Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України”
від 26 грудня 2008 р. № 256**

1. Оголосити до виконання рішення колегії Державного комітету архівів України від 23 грудня 2008 року “Про стан роботи з джерелами формування НАФ Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України” (додається).

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

Р І Ш Е Н Н Я
колегії Державного комітету
архівів України

23 грудня 2008 р.

м. Київ

Про стан роботи з джерелами формування НАФ
Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України

Заслухавши та обговоривши інформацію начальника відділу формування Національного архівного фонду Держкомархіву Кузнецової М. І. та співдоповідь директора Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва (далі – ЦДАМЛМ України) Скрипки Л. В., колегія констатує, що архівом здійснюється робота з формування НАФ профільними документами видатних діячів літератури та мистецтва, організаційно-методичного керівництва діяльністю архівних підрозділів установ та організацій, в діяльності яких утворюються документи НАФ.

Роботу з джерелами формування НАФ покладено на відділ формування НАФ та діловодства (8 осіб). До структури відділу входить сектор комплектування та діловодства, який здійснює контроль за роботою архівних підрозділів установ і організацій. Оновлене Положення про відділ формування НАФ та діловодства, а також про сектор комплектування та діловодства затверджені директором ЦДАМЛМ від 17.12.2007.

Щорічно виконуються планові завдання з комплектування архіву управлінською документацією, документами особового походження. Пріоритетним є комплектування документами особового походження. Так, протягом 2006–2007 років ЦДАМЛМ України прийняв понад 26 тис. документів видатних діячів літератури і мистецтва України, з них із-за кордону надійшли 2757 документів.

За зазначені роки з них започатковано 11 нових фондів особового походження і 55 фондів було поповнено.

ЦДАМЛМ України комплектується також музейними предметами та друкованими виданнями з фондів особового походження. За 2006–2007 роки надійшло на державне зберігання 1361 друковане видання та 1129 музейних предметів.

Списки джерел формування ЦДАМЛМ України затверджено Головою Держкомархіву України і схвалено ЦЕПК (протокол № 5 від 21.12.2007):

- список № 1 юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають документи до ЦДАМЛМ України – 100 фондоутворювачів;
- список № 2 юридичних осіб – джерел формування НАФ, які не передають документи до ЦДАМЛМ України – 5 фондоутворювачів;
- список фізичних осіб, які можуть передавати документи до ЦДАМЛМ України – 1424 фондоутворювачів;
- список № 3 юридичних осіб, в діяльності яких не утворюються документи НАФ, нараховує 5 фондоутворювачів.

В архіві ведуться контрольно-довідкова картотека на установи списку № 1 і № 2, настінні графіки, наглядові справи, які відповідають вимогам Основних правил роботи Державних архівів України.

Довідки з проведення перевірянь роботи архівних підрозділів установ та організацій складено ЦДАМЛМ України відповідно до методичних рекомендацій Держкомархіву.

Положення про ЕПК ЦДАМЛМ України та її склад затверджено наказом директора архіву від 28.12.2007 № 187. До складу ЕПК входять фахівці ЦДАМЛМ України, представники національних творчих Спілок та колективів. Роботу ЕПК організовано відповідно до затверджених річних планів роботи.

Щорічно проводяться 12 засідань ЕПК, на яких розглядаються описи справ постійного зберігання, з особового складу, номенклатури справ, акти про вилучення для знищення документів підприємств, установ і організацій усіх форм власності, акти нових надходжень матеріалів особового походження діячів літератури та мистецтва, а також митців української діаспори, питання внесення або вилучення установ з джерел формування НАФ. Засідання ЕПК оформляються протоколами.

Протягом 2006 – 2008 років на засідання ЕПК запрошувалися особи, відповідальні за архів Національного науково-дослідного реставраційного центру України, Державного естрадно-симфонічного оркестру України, документи яких розглядалися.

Фактів нестачі архівних документів протягом останніх років не виявлено.

За 2006 – 2008 роки погоджено 8 номенклатур справ, 3 інструкції з діловодства, 11 положень про ЕК, 11 положень про архівний підрозділ підконтрольних установ.

У 2006 – 2008 роках проведено 4 семінари з підвищення кваліфікації працівників діловодних служб та відповідальних за архів, основна тематика яких: складання номенклатури і формування справ, приймання-передавання та відомче зберігання документів постійного зберігання та особового складу.

ЦДАМЛМ України має один з найменших показників в Україні щодо зберігання документів понад встановлені строки в архівних підрозділах установ (1,3 тис.).

Відділом формування НАФ та діловодства розроблено Робочу інструкцію з проведення цільової комплексної експертизи цінності документів установ і організацій Національної спілки письменників України, яку схвалено Науково-методичною радою ЦДАМЛМ України (протокол № 6 від 28.12.2006).

В архівних підрозділах установ включено до описів 64% справ постійного зберігання, схвалених ЕПК ЦДАМЛМ України.

Враховуючи специфіку упорядкування документів творчих спілок 85% документів упорядковуються працівниками відділу, 5% – приватним підприємцем та 10% – власними силами.

На державне зберігання за встановлені роки передали документи 95% установ.

Разом з тим у роботі архівних установ мають місце недоліки:

Лише 19% установ – джерел формування мають зведені номенклатури справ, погоджені з архівом протягом п'яти останніх років.

Контроль за роботою установ – джерел формування НАФ проводиться недостатньо. Протягом 2006 – 2007 років проведено 9 комплексних, 12 тематичних, 8 контрольних перевірянь.

Повільно впроваджується Типове положення про експертну комісію державного органу, органу місцевого самоврядування, державного та комунального підприємства, установи та організації, затвердженого наказом Державного комітету архівів України № 183 від 17.12.2007.

Не проводиться цільова експертиза фондів творчих спілок та організацій з метою вилучення документів, що не належать до НАФ (наприклад видавництво “Український письменник”).

Недостатньо приділяється увага відбору документів до складу НАФ, зокрема під час упорядкування документів в установах, виявлено факти, що не завжди проводиться експертиза цінності наказів з основної діяльності, не мають внутрішнього опису особові справи.

Колегія вирішує:

1. Інформацію про стан з джерелами формування НАФ ЦДАМЛМ України взяти до відома.

2. Посилити контроль за роботою установ – джерел формування НАФ, зосередивши зусилля на збільшенні кількості погоджених номенклатур справ, інструкцій з діловодства, положень про ЕК та архів, якості упорядкування документів та надіслати до 30.12.2008 Держкомархіву план заходів щодо усунення недоліків.

3. Протягом 2009 року провести цільову комплексну експертизу цінності документів установ і організацій Національної спілки письменників України з метою вилучення документів, що не мають культурної цінності.

Голова колегії,
Голова Державного комітету архівів України **О. А. Удод**
Секретар колегії **Т. В. Галицька**

Довідка

про стан роботи з джерелами формування НАФ Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України

Відповідно до плану-звіту організаційної роботи на IV квартал 2008 року та наказу Держкомархіву від 08.10.2008 № 201 начальником відділу формування Національного архівного фонду Держкомархіву Кузнецовою М. І. та головним спеціалістом відділу Медведевою Л. І. з 23 по 24 жовтня 2008 року здійснено перевірку стану роботи з джерелами формування НАФ Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва (далі – ЦДАМЛМ України).

Держархівом здійснюється робота з формування НАФ профільними документами, організаційно-методичного керівництва діяльністю архівних підрозділів установ та організацій, в яких утворюються документи НАФ.

Роботу з джерелами формування НАФ покладено на відділ формування НАФ та діловодства (8 осіб). До структури відділу входить сектор комплектування та діловодства, який здійснює контроль за роботою архівних підрозділів установ і організацій. Положення про відділ формування НАФ та діловодства, а також про сектор комплектування та діловодства затверджені директором ЦДАМЛМ від 17.12.2007.

Щорічно виконуються планові завдання з комплектування архіву управлінською документацією, документами особового походження.

ЦДАМЛМ України займає провідне місце в комплектуванні документами особових фондів від діячів літератури та мистецтва, який прийняв протягом 2006 – 2007 році понад 26 тис. документів видатних діячів літератури і мистецтва України таких, як композитора, лауреата Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка Дичко Л.В., народного артиста СРСР, режисера Грипича В. Г., оперного співака, заслуженого артиста України Гнидя Б. П., мистецтвознавця Жука А. К., з них із-за кордону надійшли 2757 документів літературознавця Барабаша Ю. Я. (Росія), письменниць Ганни Черинь (США), Віри Вовк (Бразилія), фонди диригента Євгена Садовського (США), геолога, українознавця Любові Дражевської (США), поета, прозаїка Віталія Коротича (Росія), українського поета, перекладача Арсентія Струка (Росія).

За зазначені роки з них започатковано 11 нових фондів особового походження і 55 фондів було поповнено.

ЦДАМЛМ України комплектується також музейними предметами та друкованими виданнями з фондів особового походження. За 2006–2007 роки надійшло на державне зберігання 1361 друковане видання та 1129 музейних предметів

За 17 років у ЦДАМЛМ України було сформовано близько 90 особових фондів, що надійшли з-за кордону. Серед них: документальне зібрання письменників Івана Багряного, Віри Вовк, Івана Огієнка, Емми Андіївської; художників Людмили Морозової, Якова Струхманчука; композитора Богдана Веселовського та ін.

Особисті контакти, протекція окремих осіб, експонування документів архіву на традиційних постійних та тимчасових виставках сприяє Україні відрізнятись від роботи таких же структурних підрозділів інших державних архівних установ.

Головою Держкомархіву України затверджені і схвалені ЦЕПК (протокол № 5 від 21.12.2007) списки джерел формування ЦДАМЛМ України:

– список № 1 юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають документи до ЦДАМЛМ України (протокол засідання ЕПК від 14.12.2007 № 12) – 100 фондоутворювачів;

– список № 2 юридичних осіб – джерел формування НАФ, які не передають документи до ЦДАМЛМ України (протокол засідання ЕПК від 14.12.2007 № 12) – 5 фондоутворювачів;

– список фізичних осіб, які можуть передавати документи до ЦДАМЛМ України – 1424 фондоутворювачів (протокол засідання ЕПК від 14.12.2007 № 12): комплектуванню документами, музейними предметами, друкованими виданнями з особових архівів діячів української культури та мистецтва. За останні два роки було проведено 18 виставок на основі документів особового походження.

Враховуючи кількісне співвідношення установ та організацій, що перебувають в зоні комплектування ЦДАМЛМ України і кількість фондів особового походження, пріоритетним є комплектування документами особового походження. У цьому відношенні робота відділу формування НАФ і діловодства ЦДАМЛМ

- 1. Архітектори (128);
- 2. Журналісти (93);
- 3. Кінематографісти (197);
- 4. Композитори (4);
- 5. Музичне мистецтво (диригенти, піаністи, концертмейстери тощо) (191);
- 6. Образотворче мистецтво (живопис, монументальне мистецтво, графіка тощо) (405);
- 7. Письменники (151);
- 8. Театральні діячі (220);
- 9. Фотохудожники (35);

список № 3 юридичних осіб, в діяльності яких не утворюються документи НАФ (протокол засідання ЕПК від 14.12.2007 № 12) – 5.

Списки укладено на високому професійному рівні.

В архіві ведуться контрольно-довідкова картотека на установи списку № 1 і № 2, настінні графіки, наглядові справи, які відповідають вимогам Основних правил роботи Державних архівів України.

Довідки з проведення перевірянь роботи архівних підрозділів установ та організацій складено ЦДАМЛМ України відповідно до методичних рекомендацій Держкомархіву.

Положення про ЕПК ЦДАМЛМ України та її склад затверджено наказом директора архіву від 28.12.2007 № 187. До складу ЕПК входять фахівці ЦДАМЛМ України та представники національних творчих Спілок та

колективів, серед яких: Президент видавничого дому “Всесвіт” Микитенко О. І., письменник, кінознавець, працівник Інституту фольклору ім. Рильського НАН України Череватенко Л. В., письменник Шудря М. Г. Роботу ЕПК організовано відповідно до затверджених річних планів роботи.

Щорічно проводяться 12 засідань ЕПК, на яких розглядаються описи справ постійного зберігання, з особового складу, номенклатури справ, акти про вилучення для знищення документів підприємств, установ і організацій усіх форм власності, акти нових надходжень матеріалів особового походження діячів літератури та мистецтва, а також митців української діаспори, питання внесення або вилучення установ з джерел формування НАФ. Засідання ЕПК оформляються протоколами.

Протягом 2006 – 2008 років на засідання ЕПК запрошувалися особи, відповідальні за архів Національного науково-дослідного реставраційного центру України, Державного естрадно-симфонічного оркестру України, документи яких розглядалися.

Фактів нестачі архівних документів протягом останніх років не виявлено.

За 2006 – 2008 роки погоджено 8 номенклатур справ, 3 інструкції з діловодства, 11 положень про ЕК, 11 положень про архівний підрозділ підконтрольних установ.

У 2006 – 2008 роках проведено 4 семінари з підвищення кваліфікації працівників ділових служб та відповідальних за архів, основна тематика яких: складання номенклатури і формування справ, приймання-передавання та відомче зберігання документів постійного зберігання та особового складу.

ЦДАМЛМ України має один з найменших показників в Україні щодо зберігання документів понад встановлені строки в архівних підрозділах установ (1,3 тис.).

Відділом формування НАФ та діловодства розроблено Робочу інструкцію з проведення цільової комплексної експертизи цінності документів установ і організацій Національної спілки письменників України, яку схвалено Науково-методичною радою ЦДАМЛМ України (протокол № 6 від 28.12.2006).

В архівних підрозділах установ включено до описів 64% справ постійного зберігання, схвалених ЕПК ЦДАМЛМ України.

Враховуючи специфіку упорядкування документів творчих спілок 85% документів упорядковуються працівниками відділу, 5% – приватним підприємцем та 10% – власними силами.

На державне зберігання за встановлені роки передали документи 95% установ.

Разом з тим у роботі архівних установ мають місце недоліки:

Лише 19% установ – джерел формування НАФ мають зведені номенклатури справ, погоджені ЕПК ЦДАМЛМ України протягом п'яти останніх років.

Контроль за роботою установ – джерел формування НАФ проводиться недостатньо. Протягом 2006 – 2007 років проведено лише 9 комплексних, 12 тематичних, 8 контрольних перевірянь.

Повільно впроваджується Типове положення про експертну комісію державного органу, органу місцевого самоврядування, державного та комунального підприємства, установи та організації, затвердженого наказом Державного комітету архівів України від 17.12.2007 № 183.

Не проводиться цільова експертиза фондів творчих спілок та організацій з метою вилучення документів, що не належать до НАФ (наприклад, видавництво “Український письменник”).

На актах нових надходжень матеріалів особового походження діячів літератури та мистецтва, а також митців української діаспори, що розглядаються на засіданнях ЕПК, не ставиться гриф погодження.

Недостатньо приділяється увага відбору документів до складу НАФ. Під час перевіряння якості упорядкування документів фонду Державного підприємства “Україна мистецька” виявлено, що не проведено експертизу цінності наказів з основної діяльності (не вилучено накази з адміністративно-господарських питань), особові справи не мають внутрішнього опису документів справи.

**Про участь державних архівів у вшануванні подвигу
Героїв Крут у 2009 році
від 30 грудня 2008 р. № 260**

На виконання Указу Президента України від 22 грудня 2008 року № 1188 “Про вшанування подвигу Героїв Крут”,

НАКАЗУЮ:

1. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева) забезпечити контроль за виконанням Указу Президента України від 22 грудня 2008 року № 1188.

2. Зобов’язати ЦДАГО, держархіви Житомирської, Київської, Чернігівської областей провести виявлення документів, присвячених вшануванню пам’яті юнаків, які героїчно загинули у бою під Крутами 29 січня 1918 року та *не пізніше 13 січня 2009 року* передати до Держкомархіву їх переліки та електронні копії.

3. Зобов’язати ЦДАВО (Н. В. Маковська):

до 15 січня 2009 року підготувати тематико-експозиційний план та каталог (буклет) виставки “Пам’яті героїв Крут”;

спільно з Держархівом Чернігівської області (Воробей Р. Б.) визначити місце проведення виставок в містах Києві і Чернігові та *до 29 січня 2009 року* забезпечити їх відкриття, на основі розробленого ЦДАВО тематико-експозиційного плану;

спільно з відділом інформаційних технологій Держкомархіву (Забенько Ю. І.) забезпечити передачу *не пізніше 16 січня 2009 року* компакт-дисків з експозицією виставки до державних архівів областей, а також

публікацію її он-лайнової версії на веб-порталі Держкомархіву до 29 січня 2009 року.

4. Директорам державних архівів областей:

на основі отриманих матеріалів забезпечити організацію та проведення тематичних документальних виставок;

забезпечити участь архівів в заходах із вшанування подвигу Героїв Крут, а також публікацію документів цієї тематики у ЗМІ.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **О. А. Удод**

ХРОНІКА АРХІВНОГО ЖИТТЯ

Виконання державними архівними установами Указу Президента України та Розпорядження Кабінету Міністрів України про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору в Україні (IV квартал 2008 р.)

На виконання Плану заходів з підготовки до вшанування 75-х роковин Голодомору Державним комітетом архівів України 18 листопада 2008 р. у приміщенні “Кобзарська світлиця” Державного підприємства Центр ділового та культурного співробітництва “Український дім” проведено міжвідомче засідання “Внесок архівістів України у відродження історичної пам'яті (до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років): звіт державних архівів про стан виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору в Україні 1932–1933 років“. У рамках засідання відбулося відкриття виставки фото та архівних документів “Геноцид українського народу: Голодомор 1932–1933 рр.”.

* * *

У листопаді 2008 р. у Центральному державному архіві громадських об'єднань України експонувалася документальна виставка, присвячена 75-м роковинам Голодомору 1932–1933 років в Україні. Основу експозиції склали документи партійних та радянських органів влади, що протягом десятиліть зберігалися у сховищах архіву під грифом “Таємно” та “Цілком таємно”. Це постанови та розпорядження Політбюро ЦК КП(б)У та Раднаркому УСРР, листування головних керманічів України з союзним центром, доповідні записки та звітні інформації обкомів та райкомів партії, обласних та районних виконавчих комітетів, уповноважених по хлібозаготівлі тощо. Вони дозволяють простежити процес штучного творення Голодомору в Україні вищими ешелонами влади, розкрити різноманітні аспекти і масштаби Голодомору в окремих регіонах України у 1932–1933 рр., зокрема, складні умови збиральної та заготівельної кампаній, голодування та смертність населення, випадки людоїдства на ґрунті недоїдання, порушення місцевими органами влади законності, знущання над селянами, репресії тощо.

* * *

У листопаді 2008 р. у Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України експонувалася документально-книжкова виставка “Гірка правда минулого”, присвячена 75-м роковинам Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

10 листопада 2008 р. у ЦДАМЛМ України телеканалом “Культура” проведено зйомки архівних документів, плакатів Міжнародного благодійного фонду “Україна-3000” для відеофільму “Жертвам Голодомору”.

* * *

27–28 вересня 2008 р. у конференцзалі столичного готелю “Братислава” проведено VI Міжнародну педагогічну конференцію “Уроки Голодомору та Голокосту – уроки гуманізму”, організовану Міністерством освіти та науки України та Всеукраїнським центром вивчення Голокосту “Ткума” (“Відродження”) (м. Дніпропетровськ).

Конференцію присвячено 75-м роковинам Голодомору 1932–1933 рр. в Україні та пам’яті видатного педагога та гуманіста Я. Корчака.

У конференції взяли участь начальник відділу соціально-гуманітарної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України доктор О. Мовчан, директор центру “Ткума” доктор І. Щупак, керівник освітніх програм Г. Абакумова та інші співробітники Центру, близько п’ятидесяти науковців, викладачів, педагогів, студентської та учнівської молоді з України, Німеччини, Росії, Молдови, Білорусії.

Програма конференції була насичена цікавими та змістовними доповідями та повідомленнями, з якими, зокрема, виступили доцент кафедри методики викладання історії та суспільно-політичних дисциплін Національного педагогічного університету ім. Драгоманова Т. Бакка, старший викладач кафедри нової і новітньої історії Південного федерального університету (м. Ростов-на-Дону) С. Шпагін, С. Назарія (Кишинівський університет) тощо.

Заступник директора Держархіву Вінницької області з науково-методичної роботи, к. і. н. Ф. А. Винокурова виступила з доповіддю “Методика використання архівних джерел у пошуковій роботі та викладанні курсу історії Голодомору та Голокосту в Україні”.

Згідно підведених підсумків V Міжнародного конкурсу “Уроки Голодомору та Голокосту – уроки Толерантності”, організованого зазначеними вище установами, диплом за кращу роботу в номінації “Науково-дослідницькі праці” отримала Ф. Винокурова. Її дослідження “Голодомор 1932–1933, Голокост 1941–1944 рр. Спроба компаративного аналізу” містить огляд архівних джерел та аналіз витоків, обставин, наслідків найтрагічніших подій в історії України ХХ ст.

Дослідниця була членом журі конкурсу із зазначеної теми в номінаціях “Учніські роботи”, “Студентські дослідження”. Перше місце серед учнів здобув учень 11 класу загальноосвітньої середньої школи № 8 м. Вінниці М. Іванчук, який разом зі своїм науковим керівником тривалий час працював над документами у читальному залі держархіву області. Саме тому його робота відрізнялася серед усіх високим науковим рівнем та серйозним використанням джерельної бази.

Серед мультимедійних проектів кращою визнана робота директора Бершадської середньої школи № 1 Вінницької області Г. Погончика. У підготовленій ним відеострічці широко представлено документи “усної

історії”, в т. ч. з архівної колекції, що зберігається у Держархіві Вінницької області. Переможців конкурсу нагороджено дипломами та цінними подарунками.

* * *

Протягом жовтня–листопада 2008 р. на Волині тривали заходи, приурочені до 75-х роковин Голодомору. Директор Державного архіву Волинської області взяв участь і виступив під час презентації книги “Волинь пам’ятає. Відлуння на Волині Голодомору 1932–1933 рр. у Радянській Україні”. Виставки, присвячені тематиці Голодомору, розгорнуто у держархіві області, архівних відділах райдержадміністрацій та міськрад. Підготовлено та надіслано до управління освіти та науки облдержадміністрації та професійно-технічних навчальних закладів області комплекти копій архівних документів з історії Голодомору.

Держархів поповнився трьома спогадами очевидців Голодомору від жителів с. Прилісне Маневицького району. Для газети “Урядовий кур’єр” підготовлено інформацію про десять нововиявлених документів архіву з тематики Голодомору.

Архівісти Волині взяли участь у Скорботній ході та акції “Засвіти свічку”, що проходили у містах та районних центрах області. 14 листопада 2008 р. директор архіву взяв участь у єдиному дні інформування населення Любешівського району – “Страчені голодом”.

* * *

5 листопада 2008 р. у Держархіві Дніпропетровської області до 75-х роковин Голодомору в Україні проведено учнівську конференцію за підсумками обласного етапу Всеукраїнської краєзнавчої акції учнівської та студентської молоді “Колосок пам’яті”. У заході взяли участь науковці, краєзнавці, представники ЗМІ та облдержадміністрації, очевидці Голодомору, учні навчальних закладів Івано-Франківської та Дніпропетровської областей.

Директор архіву Н. Киструська взяла участь у конференції та ознайомила учасників з роботою, проведеною співробітниками держархіву області з виявлення і оприлюднення документів, що відображають події Голодомору на Дніпропетровщині, складання мартирологу, підготовки Регіональної “Книги пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 рр.”. Для учасників організовано екскурсію по виставці “Індустріалізація селянства. Колективізація, розкуркулення, Голодомор на Дніпропетровщині (1932–1933 рр.)”, що експонується в держархіві області.

* * *

Основним напрямком діяльності Державного архіву Запорізької області у IV кварталі 2008 р. була робота з виявлення та оприлюднення документів про Голодомор 1932–1933 рр., сприяння установам та громадянам у вивченні цієї теми.

На виконання Указу Президента України від 25 вересня 2008 р. № 856/2008 “Про заходи у зв’язку з Днем пам’яті жертв Голодоморів” 20 листопада проведено день інформування співробітників архіву про причини та наслідки Голодомору 1932–1933 рр. в Україні, масштаби трагедії на тлі загальносоюзного голоду. Вийшла друком “Національна книга пам’яті жертв Голодомору в Україні. Запорізька область: Наук. вид./ Український інститут національної пам’яті, Запорізька обласна державна адміністрація, Запорізький національний університет, Державний архів Запорізької області. – Запоріжжя: Дике поле, 2008. – 1080 с.”. Підготовлено і видано науково-інформаційний проспект “Знати і пам’ятати. Голодомор 1932–1933 рр. на Запоріжжі” про внесок запорізьких архівістів у відродження історичної пам’яті про Голодомор з презентацією документів архіву про Голодомор 1932–1933 рр.

* * *

Протягом жовтня–листопада 2008 р. у Держархіві Івано-Франківської області експонувалася документально-книжкова виставка “Ми звинувачуємо. Голодомор 1932–1993 років – геноцид українського народу”.

* * *

19 листопада 2008 р. у Кіровоградському обласному художньому музеї відбулася презентація обласного тому Національної книги пам’яті жертв Голодомору, організаторами якої виступили обласна державна адміністрація та обласна рада. Під час презентації директором Держархіву Кіровоградської області представлено два збірники документів з тематики Голодомору, що вийшли друком у листопаді 2008 р.: “Голодний мор 1932 – 1933 років на Кіровоградщині. Мовою архівних документів”(397 арк.), “Імена, повернуті із забуття. За матеріалами судових справ репресованих селян 1929–1950-х років, що зберігаються у Державному архіві Кіровоградської області”. На виставці, яка діяла під час заходу, експонувалися архівні документи, що ілюструють перебіг Голодомору на теренах Кіровоградщини та форми і методи проведення репресивної політики держави у 1929–1933 рр.

На засіданнях науково-методичних рад архіву схвалено до друку тексти статей “Винних суворо покарано“, “Дитинство, що вбито голодом“, “Чорна дошка Голодомору”, “Прошу в короткий термін дати мені відповідь...(Голод на Кіровоградщині в 1932–1933рр.), циклу радіопередач “Голодомор 1932–1933 рр. на Кіровоградщині“, макети збірників архівних документів “Голодний мор 1932 –1933 років на Кіровоградщині” та “Імена, повернуті із забуття”.

7 листопада 2008 р. начальник відділу інформації та використання документів Держархіву Кіровоградської області взяла участь у засіданні обласної краєзнавчої наукової конференції “Розсекречена пам’ять. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні в документах ГПУ–НКВС”, де виступила з доповіддю “Голодомор 1932–1933 рр. на Кіровоградщині у документах Держархіву Кіровоградської області. Результати досліджень”.

26 листопада 2008 р. начальник відділу інформації та використання документів Держархіву Кіровоградської області виступила з цією доповіддю на

обласній науково-практичній конференції “Трагедія Голодомору 1932–1933 рр. на Кіровоградщині.”, що проходила у Кіровоградському державному педагогічному університеті імені В. Винниченка. На експозиції, що демонструвалася під час конференції, було представлено архівні документи, що висвітлюють перебіг та наслідки Голодомору на Кіровоградщині.

Заходи відбулися за участі науковців, музейних працівників, вчителів, студентської та учнівської молоді міста та район області.

* * *

На виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору Державним архівом Львівської області на сторінках періодичних видань розміщено низку статей. Так, у газеті центральних органів виконавчої влади України “Урядовий кур’єр” та газеті “Ратуша” опубліковано статтю “Вісім доказів геноциду з архівних полиць”, у Всеукраїнському часописі правоохоронних органів “Міліцейський кур’єр” – статтю з продовженням “Голгофа українського народу”, у газеті “Експрес” – замітку “Нова книга про Голодомор”.

Ксерокопії виявлених працівниками держархіву документів склали основу документальної виставки “Голгофа українського народу”. Офіційне відкриття виставки та презентацію збірника з однойменною назвою проведено 1 жовтня 2008 р. У заходах, крім працівників Державного архіву Львівської області та представників громадськості, взяли участь члени офіційної делегації архівістів Вірменії (країни, народ якої також пережив жах геноциду) на чолі з директором Національного архіву Вірменії А. Вірабяном, заступник Голови Держкомархіву України О. Музичук, директор та заступник директора Центрального державного історичного архіву України у м. Львові Д. Пельц і Є. Лісовська, голова Полтавського обласного відділення Міжнародної організації “Жіноча громада” В. Шевчук, місіонерка Місії Матері Божої Фатімської з м. Франкфурта (ФРН) З. Коваль, представники засобів масової інформації.

4 листопада 2008 р. під час роботи чергової сесії Львівської обласної ради виставка експонувалася у фойє сесійної зали для депутатів і запрошених на засідання.

Фрагменти виставок тематики Голодомору, збірник документів “Голгофа українського народу” та статтю В. Ключака “Вісім доказів геноциду з архівних полиць” опубліковано на офіційному веб-сайті Державного архіву Львівської області за адресою <http://www.archive.lviv.ua>.

Частина матеріалів збірника, а саме спогади свідків і постраждалих від Голодомору, увійшла до Національної книги пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 рр.

Архівні установи області долучилися до роботи з виявлення, збору свідчень та спогадів, оприлюднення документів, що висвітлюють питання Голодомору 1932–1933 рр., організації тематичних документальних виставок. У разі відсутності з відомих причин власної документальної бази архівні установи на місцях використовували матеріали, зібрані Державним архівом Львівської

області. Ксерокопії цих документів передано до всіх архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад області.

* * *

27 жовтня 2008 р. у Держархіві Луганської області відкрито документальну виставку “Гірка пам’ять 1932–1933 рр. мовою архівних документів”, присвячену трагічним подіям Голодомору на Луганщині.

В експозиції виставки репрезентовано доповідні записки, постанови, звіти, інформаційні зведення владних органів, книги записів громадянського стану про смерть 1932–1933 рр., свідчення очевидців, які висвітлюють передумови виникнення Голодомору та його наслідки. Образотворчий ряд виставки представлено малюнками та художніми композиціями, виконаними учнями Луганського художньо-промислового ліцею та шкіл області. Упродовж місяця планується відвідування виставки учнями середніх шкіл, студентами, науковцями, краєзнавцями, представниками громадськості.

17 листопада 2008 р. проведено презентацію обласного тому Національної Книги Пам’яті. До розділу “Мартиролог Голодомору” включено відомості про 31560 жертв Голодомору на Луганщині, з них 1373 встановлено під час опитування населення, решту – за книгами реєстрації записів про смерть 1932–1933 рр.

Розділ “Джерела до вивчення Голодомору” містить 50 архівних документів, пов’язаних з подіями Голодомору на Луганщині.

До розділу “Свідчення очевидців” включено спогади 355 мешканців області про події 1932–1933 рр.

21 листопада 2008 р. директор Державного архіву Луганської області виступив з інтерв’ю на Луганському кабельному телебаченні у передачі “Великі вісті”, де розповів про архівні документи, що висвітлюють події Голодомору 1932–1933 рр. та підкреслив, що в державних архівах України немає ніяких обмежень для дослідників у доступі до інформації за даною темою. Він також навів приклади жахливої смерті від голоду 38 вихованців Старобільського дитячого будинку у віці з 2 місяців до 12 років, котрі стали заручниками неофіційної політики тих часів.

* * *

10 листопада 2008 р. у рамках Всеукраїнської акції “Незгасима свічка” у Державному архіві Миколаївської області експонувалася одноденна документальна виставка, присвячена 75-м роковинам Голодомору в Україні. Директор держархіву Л. Левченко поінформувала присутніх про події Голодомору 1932–1933 рр. на Миколаївщині. У ході заходів представлено також відеодокументи – спогади очевидців Голодомору.

Цього ж дня в обласній науковій бібліотеці ім. О. Гирьова проведено презентацію обласного тому Національної книги пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні, книг про Голодомор, виданих у районах області, а також спеціального видання Держархіву Миколаївської області “Голодомор 1932–1933 рр. на Миколаївщині. Свідчать архівні документи”.

Упродовж жовтня–листопада у фойє Держархіву Миколаївської області експонувалася пересувна виставка плакатів “Ми звинувачуємо! Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид Українського народу” та виставка копій архівних документів “Голодомор 1932–1933 рр. на Миколаївщині”. 6 листопада 2008 р. зазначена виставка експонувалася в Державному університеті ім. В. О. Сухомлинського.

10 та 22 листопада в корпусі № 2 держархіву області проведено одноденні виставки оригіналів документів з історії Голодомору 1932–1933 рр. в Україні. 17 листопада у корпусі № 1 держархіву області відкрито виставку оригіналів документів “Голодомор в Україні. Погляд з ХХІ ст.”. 17 листопада оновлено виставку “Голодомор на Миколаївщині”, розміщену на веб-сайті держархіву області.

* * *

14 жовтня 2008 р. у видавництві “Астропринт” вийшов друком обласний том “Національної книги пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 років. Одеська область”, підготовлений працівниками архівних, освітніх, культурних, громадських та інших установ Одещини. Державний архів області став головним організатором проекту та центром збирання, наукової обробки та дослідження матеріалів з цієї тематики. У першу частину тому увійшов Мартиролог жертв Голодомору, який містить імена 37 961 жителів Одеси та 17-ти районів області. Мартиролог доповнено переліком 471 постраждалого від Голодомору населеного пунктів, списком очевидців, реєстром 237 пам’ятників та пам’ятних знаків на вшанування жертв Голодомору.

21 жовтня 2008 р. директор Державного архіву І. І. Ніточко дав інтерв’ю у прямому ефірі Одеської обласної телерадіокомпанії “38-й канал” на тему “Робота архівних установ Одеської області по виявленню матеріалів про Голодомор 1932–1933 років та підготовці обласного тому “Національної книги пам’яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Одеська область”.

28 жовтня 2008 р. директор держархіву І. І. Ніточко та заступник директора Л. Г. Білоусова дали інтерв’ю одеським телекомпаніям АТВ, АРТ, РІАК та “31-й канал” щодо Першого дитячого конкурсу малюнків з теми “Голодомор 1932–1933 років в Одеській області”, співорганізатором якого вичтупив архів. Малюнки увійдуть до окремого фонду Державного архіву Одеської області.

11 листопада 2008 р. обласний том “Національної книги пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні. Одеська область” До 75-х роковин трагедії” презентовано в Одеському обласному центрі української культури. З нагоди заходу Державним архівом Одеської області підготовлено виставку архівних документів та публікацій, що висвітлюють трагічні події початку 30-х рр.

Відкрив презентацію вступним словом голова Одеської облдержадміністрації М. Д. Сердюк. Начальник управління освіти і наукової діяльності Одеської облдержадміністрації, заступник голови оргкомітету з підготовки та відзначення у 2008 році Дня пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. Д. М. Демченко розповів про участь освітян у відновленні історичної правди. Директор Державного архіву Одеської області І. І. Ніточко та

заступник директора Л. Г. Білоусова поінформували про виконання відповідного Указу Президента України архівними установами області та роль архівних установ у формуванні джерельної бази дослідження Голодомору, презентували обласний том Книги Пам'яті. Заслухано звіти районів про виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин трагедії, зібрані Управлінням освіти і наукової діяльності Одеської облдержадміністрації.

На вшанування пам'яті 37961 невинно загиблих від Голодомору 1932–1933 років на Одещині було оголошено хвилину мовчання.

18 листопада 2008 р. начальником відділу науково-довідкового апарату архіву В. Ф. Онопрієнко в Одеській спеціалізованій середній школі № 40 презентовано обласний том “Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні. Одеська область” та видання “Голодомори в Україні: Одеська область 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947. Дослідження, спогади, документи”.

25 листопада 2008 р. в Одеському Палаці моряків директором Державного архіву Одеської області І. І. Ніточко презентовано обласний том “Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні. Одеська область”.

9–10 грудня 2008 р. у роботі конференції “Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні”: досвід створення та перспективи розвитку”, організованої Українським інститутом національної пам'яті, взяли участь члени робочої групи при редакційній колегії Державного архіву Одеської області: О. В. Мартиненко – начальник відділу інформації використання документів та зовнішніх зв'язків архіву, Г. М. Паніван – провідний спеціаліст відділу інформації використання документів та зовнішніх зв'язків архіву та М. Г. Батуріна – старший науковий співробітник архіву.

Конференцію відкрив в. о. Голови Українського інституту національної пам'яті І. Р. Юхновський, який розповів про подальше планування дослідницької роботи. У ході конференції заслухано доповіді представників редакційних колегій та авторських колективів регіональних томів Національної книги пам'яті та переглянуто документальний фільм “Хлібна гільйотина”. 9 грудня учасниками конференції схвалено проект “Загальнодержавної національно-культурної програми дослідження Голодомору 1932–1933 років в Україні та увічнення пам'яті його жертв”. 10 грудня конференція продовжилася пленарним засіданням і була закінчена підведенням підсумків та відвідуванням Меморіалу пам'яті жертв Голодомору в Україні 1932–1933 років.

* * *

21 листопада 2008 р. у Полтавській облдержадміністрації відкрито виставку документів та матеріалів “Голодомор 1932–1933 років на Полтавщині”, підготовлену архівістами області.

Полтавщина – один з регіонів, що найбільше постраждав від Голодомору. Демографічні втрати населення на теренах області обчислюються сотнями тисяч померлих. Від насильницької смерті пішли з життя люди, які творили основу буття української нації, вирощували хліб, берегли народні звичаї та

національні традиції. Місцеве керівництво не могло протистояти диктатові центру й фактично проводило злочинну політику, спрямовану на винищення українського села. Пік Голодомору припав на 1933 р. За підрахунками дослідників, тоді щохвилини помирало 17 чоловік.

Основу виставки склали документи з фондів (партійних, радянських, судових органів, комітетів незаможних селян, робітничо-селянських інспекцій), що зберігаються у Держархіві Полтавської області. Крім архівних документів, в експозиції виставки використано матеріали місцевої періодики 1930-х рр.

В. С. Донских

* * *

14 листопада 2008 р. у держархіві Сумської області відкрито виставку архівних документів до 75-роковин Голодомору 1932–1933 рр. в Україні. Відвідали виставку студенти історичного факультету Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка та магістранти Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. На сайті архіву розміщено он-лайнову виставку документів ” Документи звинувачують” та книжкову виставку в читальному залі архіву.

Автор-упорядник книги “Голодомор 1932–933 рр. на Сумщині” Л. Покидченко взяла участь в обласній науково-практичній конференції “Голодомор на Сумщині: історія в контексті сучасного погляду”, що відбулася 18 листопада 2008 р. в Сумському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти.

Держархівом видано буклет “Причина смерті — українець”, присвячений вивченню Голодомору 1932–1933 рр. на Сумщині.

28 листопада 2008 р. для співробітників Управління СБУ в Сумській області прочитано лекцію на тему “Голодомор 1932–1933 рр. на Сумщині”. Управлінням інформації та зв’язків з громадськістю Сумської облдержадміністрації створено он-лайновий варіант лекції на тему “Голодомор 1932–1933 рр. в Україні” з використанням архівних документів.

На сайті Державного архіву Сумської області розміщено інформацію про виявлення у фондах архіву актового запису РАЦС за 1933 р., де у графі про смерть значиться – “українець”. Ця інформація прозвучала у виступі Президента України В. А. Ющенка на заходах до 75-роковин Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

* * *

12 листопада 2008 р. на державне зберігання до Держархіву Тернопільської області передано свідчення жителів Чортківського району про пережитий Голодомор 1932–1933 рр.

19 листопада 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у відкритті пам’ятного знака, приуроченого трагічним подіям Голодомору 1932–1933 рр. в Україні, на кордоні Тернопільської і Хмельницької областей, біля р. Збруч.

* * *

31 жовтня 2008 р. вийшло друком інформаційне видання Держархіву Харківської області “Харківський архівіст 2008. Спеціальний випуск”, присвячене вшануванню 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні.

14 листопада 2008 р. вийшов друком збірник документів “Голодомор 1932–1933 рр. на Харківщині”, підготовлений працівниками держархіву області. У роботі над виданням взяли участь студенти історичного факультету Харківського Національного університету ім. В. Н. Каразіна.

19 листопада 2008 р. директор архіву Л. Момот та начальники архівних відділів райдержадміністрацій Н. Борох (Золочівський район) та Л. Дубінка (Коломацький район) взяли участь в урочистому відкритті Президентом України В. Ющенко меморіального комплексу пам’яті жертв Голодомору в Україні в Дергачівському районі області.

20 листопада 2008 р. директор архіву Л. Момот і заступник директора Л. Юдіна взяли участь у відкритті виставки “Свіча скорботи” у Харківському історичному музеї. В експозиції цієї виставки та презентованому під час її відкриття відеофільмі використано документи з фондів Державного архіву Харківської області.

22 листопада 2008 р. начальник архівного відділу Золочівської райдержадміністрації Н. Борох у складі делегації з Харківщини взяла участь у заходах з нагоди вшанування пам’яті жертв Голодомору в Україні у м. Київ.

Того ж дня керівництво і працівники Державного архіву Харківської області взяли участь у заходах, присвячених пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 рр., що проходили у Харкові.

Під час телемарафону “Дзвони пам’яті” відбулася презентація підготовленого держархівом області збірника документів “Голодомор 1932–1933 рр. на Харківщині”. У презентації взяли участь головний редактор видання – д. і. н., професор В. Калініченко, член редакційної колегії – директор держархіву області Л. Момот та один із упорядників видання, начальник відділу організації та координації архівної справи держархіву області О. Гнезділо.

У рамках урочистих заходів у Харківському Національному університеті ім. В. Н. Каразіна відкрито спільну виставку “Розтривожена пам’ять”, де представлено друковані видання про Голодомор 1932–1933 рр. в Україні з фондів Центральної наукової бібліотеки університету та архівні документи і матеріали з фондів Державного архіву Харківської області.

9–10 грудня 2008 р. директор держархіву Харківської області Л. Момот у складі групи представників редакційної колегії “Книги пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні. Харківська область” взяла участь у конференції “Національна книга пам’яті Голодомору 1932–1933 років в Україні”: досвід створення та перспективи розвитку, організованій Українським інститутом національної пам’яті у м. Київ.

* * *

20 листопада 2008 р. у приміщенні Херсонського краєзнавчого музею проведено презентацію обласного тому Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр., в якій взяли участь працівники держархіву області. Директор архіву у своєму виступі ознайомив присутніх з підготовкою архівістами матеріалів Національної книги пам'яті, документами, що увійшли до неї.

22 листопада 2008 р. працівники архіву взяли участь в акції “33 хвилини”, що проходила у кіноконцертному залі “Ювілейний”. У рамках акції архівістами області підготовлено та відкрито виставку архівних документів “Херсонщина. Голодомор. 1932–1933 рр.”.

* * *

22 серпня 2008 р. в Державному архіві Черкаської області відбулося засідання колегії, на якому розглянуто питання виконання Плану заходів на 2007–2008 рр. у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

9 жовтня 2008 р. в приміщенні прес-центру Черкаської облдержадміністрації проведено засідання координаційної ради з підготовки заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору в Україні за участю начальників структурних підрозділів облдержадміністрації, правоохоронних органів, голів обласних громадських організацій, об'єднань, товариств, спілок. З повідомленням про проведену Державним архівом Черкаської області роботу та пропозиціями до плану заходів виступила член координаційної ради – директор Державного архіву області, Т. Клименко.

* * *

20 листопада 2008 р. у Чернігівській облдержадміністрації проведено презентацію обласного тому Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. Директор держархіву області Р. Б. Воробей поінформувала про значний внесок чернігівських архівістів у підготовку видання: вони взяли безпосередню участь у складанні Мартирологу жертв Голодомору 1932–1933 рр. на Чернігівщині, в обласному томі вміщена велика доробка архівних документів з фондів держархіву області.

22 листопада 2008 р. у обласному музично-краєзнавчому театрі ім. Т. Г. Шевченка проведено траурний захід з вшанування жертв Голодомору на Чернігівщині. Присутні на заході мали можливість ознайомитися з фотодокументальною виставкою “Голод 1932–1933 років очима документів”, підготовленою чернігівськими архівістами.

Протягом жовтня–листопада 2008 р. пересувна фотодокументальна виставка “Голод 1932–1933 рр. очима документів”, підготовлена держархівом області, експонувалась в 11 районах області, протягом 1–2 грудня – у Чернігівському військово-історичному музеї. Загалом з експонатами виставки та коментарями архівістів ознайомились майже 6800 мешканців Чернігівщини.

У листопаді 2008 р. у видавництві “Чернігівські обереги” вийшов друком підготовлений держархівом області збірник документів “Голодомор 1932–1933 рр. на Чернігівщині: влада та народ”. Документи збірника розповідають про методи проведення політики влади та спротив цим діям з боку населення. У збірнику вміщено також цифрові копії документів та їх перелік.

У Держкомархіві України

7 жовтня 2008 р. підписано Угоду про співпрацю Державного комітету архівів України з Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України.

УГОДА

про співпрацю Державного комітету архівів України
з Інститутом української археографії та джерелознавства
ім. М. С. Грушевського НАН України

Державний комітет архівів України (надалі – Держкомархів) і Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (надалі – Інститут), що надалі іменуються Сторонами,

керуючись прагненням систематичного і цілеспрямованого виявлення, опрацювання і публікації документів і пам’яток писемної історико-культурної спадщини України,

бажаючи сприяти розвитку співробітництва між архівними установами та Інститутом,

домовились про таке:

1. Сторони здійснюватимуть співробітництво відповідно до законодавства України за такими напрямками:

– розроблення та реалізація спільної програми науково-практичних проектів з дослідження та оприлюднення документів Національного архівного фонду (надалі – НАФ) із застосуванням сучасних технологій в архівній справі (публікація збірників документів, довідників, матеріалів наукових конференцій та семінарів, журналів, альманахів, енциклопедичних видань, створення тематичних електронних баз даних, ін.);

– співробітництво у сфері популяризації історії Української держави за документами архівних установ, інформаційного наповнення тематичних Інтернет-ресурсів Держкомархіву та Інституту, реалізації архівних виставкових та видавничих проектів, здійснення постійного обміну інформацією з актуальних проблем історії України та архівознавства;

– обмін інформацією про публікацію в Україні та поза її межами документальних та довідкових видань, що містять документи НАФ або відомості про документи з історії України в іноземних архівосховищах, а також обмін виданнями, що становлять інтерес для обох Сторін;

– виявлення та копіювання документів, пов’язаних з історією українського народу, що перебувають за межами України та забезпечення

взаємного інформування про проведену роботу, а також обміну переліками і копіями (цифровими копіями) виявлених документів.

2. Співробітництво між Сторонами здійснюватиметься за такими формами:

- затвердження спільної програми науково-практичних проектів з дослідження та оприлюднення документів НАФ;

- створення спільної робочої групи та проведення щоквартальних робочих зустрічей та консультацій;

- забезпечення роботи міжвідомчої експертної робочої групи з вивчення документів зарубіжних архівів та пошуку і копіювання матеріалів про історію України в архівних установах зарубіжних країн (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2008 року № 668-р);

- розробка та виконання програми археографічних досліджень, архівних пошуків з метою вивчення стану, перспектив збереження та ефективного використання культурних цінностей пов'язаних з історією українського народу, які перебувають за межами України;

- здійснення спільних публікацій архівних документів;

- міжбібліотечний обмін;

- науково-дослідна та методична робота Держкомархіву з науковим архівом Інституту;

- інші форми, передбачені національним законодавством.

3. У рамках своєї компетенції, а також з метою реалізації положень цієї Угоди Сторони домовилися погоджувати плани спільних заходів та проведення засідань робочої групи.

4. Співробітництво в рамках цієї Угоди не перешкоджатиме іншим формам контактів Сторін у сфері дослідження та публікації документів і пам'яток писемної історико-культурної спадщини України, що здійснюватимуться за взаємною згодою.

5. Сторони самостійно несуть витрати, що виникають у ході виконання ними цієї Угоди, у межах коштів, передбачених національним законодавством, якщо в кожному конкретному випадку не буде узгоджено інший порядок.

У таких випадках Сторонами узгоджуються та підписуються окремі Протоколи по конкретних проектах, що становлять невід'ємну частину цієї Угоди.

5. Ця Угода набирає чинності з дати її підписання.

6. Здійснено в м. Києві “7” жовтня 2008 року в двох примірниках, причому обидва тексти мають однакову силу.

* * *

20 жовтня 2008 р. у конференц-залі Державного комітету архівів України проведено Наукові читання, присвячені 75-річчю від дня народження Б. В. Іваненка (1933–2008). Організаторами наукових читань виступили Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного, Центральний державний архів вищих органів

влади та управління України, Центральний державний архів громадських об'єднань України, Товариство “Чернігівське земляцтво в Києві”.

Б. В. Іваненко присвятив архівній справі майже півтора десятиліття, які співпали з кардинальними змінами у суспільно-політичному житті нашої країни. Буремні роки перебудови, доба відновлення та становлення української державності вплинули на динамічний розвиток архівної справи та архівознавчої думки. Свідченням його вагомого внеску у розвиток національної архівістики є: забезпечення стабільного існування, а згодом інтенсивного поступу архівної галузі на шляху її демократизації та деполітизації; збереження державної централізованої системи архівних установ України та її розширення; участь у розробці сучасної нормативно-правової бази та організації створення фахової наукової інституції; сприяння розширенню географії та форм міжнародної діяльності українських архівістів тощо. Крім того, Б. В. Іваненко брав активну участь у громадському житті держави, тривалий час працював в журналістиці. До останніх днів життя він реалізував свій творчий потенціал та організаторські здібності, працюючи виконавчим директором Товариства “Чернігівське земляцтво в Києві”.

Учасникам Наукових читань було запропоновано ювілейно-тематичну виставку документів, підготовлену колективами ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного та ЦДАВО України з нагоди 75-річчя від дня народження Б. В. Іваненка.

У роботі наукових читань взяли участь Голова Держкомархіву України д.і.н, проф. О. А. Удод., заст. директора Інституту історії України НАН України, д.і.н., проф. С. В. Кульчицький, Голова Товариства “Чернігівське земляцтво в Києві” В. В. Ткаченко, директор УНДІАСД, д.і.н, проф. І. Б. Матяш, відомі архівісти, науковці, журналісти, поети, письменники, громадські діячі.

Наукові читання відбувалися у пленарному режимі. Під час трьох пленарних сесій розглянуто питання: “Внесок Б. В. Іваненка у розвиток національної архівістики”, “Б. В. Іваненко – очільник архівної галузі в Україні”, “Журналістика та громадська діяльність в житті Б. В. Іваненка”.

* * *

21 жовтня 2008 р. міністр культури України В. В. Вовкун та заступник міністра М. М. Яковина відвідали Комплекс споруд ЦДА України. У ході візиту проведено зустріч з керівним складом Держкомархіву, директорами ЦДІАК, ЦДАВО, ЦДКФФА. Поважні гості ознайомилися зі складом та умовами зберігання документів у центральних архівах. Обговорено нагальні проблеми комплектування та забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду.

* * *

3 листопада 2008 р. Голова Держкомархіву України О. А. Удод взяв участь у церемонії передачі МЗС України Національному історико-культурному заповіднику “Гетьманська столиця” в м. Батурині архівних документів, виявлених в іноземних архівосховищах, які містять відомості про

історію України гетьманського періоду. Відбулася розмова Голови комітету з Міністром закордонних справ В. С. Огризком, у ході якої досягнуто домовленостей про спільну діяльність Держкомархіву та МЗС з виявлення та копіювання в зарубіжних сховищах документів української історії. Посольства та консульства України за кордоном готові всебічно сприяти архівістам та історикам у виявленні таких документів.

* * *

11 листопада 2008 р. Голова Державного комітету архівів України, д. і. н., проф. О. А. Удод взяв участь в організованому Українським інститутом національної пам'яті в Укрінформі брифінгу на тему “Голодомор 1932–1933 рр.: демографічна катастрофа в Україні. Складові, масштаби, наслідки”. Він поінформував про стан та шляхи виконання державними архівами Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору 1932–1933 рр. в Україні, зазначивши, що архівна галузь поступово звільняється від застарілих шаблонів роботи, активніше працюючи у напрямку використання та популяризації архівної інформації.

Протягом 2007–2008 рр. триває робота з виявлення, вилучення зі спецзбереження, оприлюднення та публікації документів з тематики Голодомору, розширюючи таким чином джерельну базу для історичних досліджень. Крім того, окремо звернено увагу на такі аспекти проблематики, як: опір українського селянства Голодомору, що не був пасивним учасником трагічних подій початку 30-х рр.; морально-психологічний стан тих, хто ставав заручниками рішень влади і змушений був вилучати хліб у голодуючого села; т. зв. “рух праведників”, тобто допомога окремих людей вмираючим від голоду.

* * *

1 грудня 2008 р. у приміщенні Центру ділового та культурного співробітництва “Український дім” відкрито фотодокументальну виставку з нагоди 17-ї річниці проведення Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р. В експозиції виставки використано документи Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного, Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України, Центрального державного архіву громадських об'єднань України.

* * *

4–6 грудня 2008 р. Голова Державного комітету архівів України, проф., д. і. н. О. А. Удод взяв участь у міжнародній конференції “Геополітика, примирення та пам'ять”, співorganizаторами якої виступили Києво-Могилянська академія, Посольство Польщі в Україні та Інститут політичних наук (м. Париж).

У ході конференції обговорено проблеми спільної архівної спадщини та роль архівів у збереженні національної історичної пам'яті. Зарубіжні науковці особливо відзначили діяльність державних архівних установ України з демократизації архівного процесу та розширення доступу до інформації. У ході

заходу досягнуто домовленостей про проведення 2–5 вересня 2009 р. у Києві міжнародної конференції на тему “Друга світова війна та відтворення історичної пам’яті в сучасній Україні”, співорганізатором якої виступить Держкомархів.

* * *

5 грудня 2008 р. Голова Державного комітету архівів України, проф., д. і. н. О. А. Удод взяв участь у науково-практичній конференції Всеукраїнської асоціації викладачів історії та суспільних наук “Нова доба” на тему “Проблема сформованості громадянської та суспільно-політичної позиції молоді в Україні”. Учасники конференції високо оцінили результати проведеного асоціацією Всеукраїнського конкурсу учнівських пошукових робіт “Слідами історії” на тему “Голодомор в Україні. 1932–33 рр.”.

У державних архівних установах

У Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України (ЦДАВО)

Упродовж 3–12 листопада 2008 р. у Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України експонувалася виставка архівних документів “До 65-ї річниці визволення м. Києва від нацистських злочинців”. На виставці представлено копії документів Ради Міністрів України, Української республіканської надзвичайної комісії з розслідування збитків і злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками організаціям та населенню УРСР, Радіостанції “Радянська Україна” Української редакції Всесоюзного комітету з радіофікації і радіомовлення при РНК СРСР, колекції документів з історії Великої Вітчизняної 1941–1945 рр.

О. Г. Єфремова

У листопаді 2008 р. провідний науковий співробітник відділу довідкового апарату ЦДАВО України К. І. Криворучко взяла участь у мистецькій акції “Жнива народної скорботи. “Свіча пам’яті” та виступила з лекцією “Тема голоду в українській літературі” в ліцеї ім. В. Сухомлинського та фундації ім. О. Ольжича.

О. М. Редько

21 листопада 2008 р. у читальному залі ЦДАВО України відкрито документальну виставку “Ми б’ємо у великий дзвін...”. Голодомор 1932–1933 рр. очима української діаспори” (до 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні). На виставці використано документи, що висвітлюють діяльність українських зарубіжних політичних та громадських організацій з допомоги вимираючому від голоду населенню України.

Серед документів – текст звернення голови Жіночої Національної Української ради С. Русової до всіх організацій Червоного Хреста, жіночих товариств про надання негайної допомоги голодуючим в Україні, текст промови голови Празького Громадського комітету рятунку України О. І. Борковського на протестаційних зборах, копія листа Громадського комітету рятунку України в Чехословаччині до Президента США Ф. Д. Рузвельта про допомогу українському народу, відомості про збір коштів українськими громадськими організаціями для голодуючих в Україні, листування українських емігрантів про голод в Україні, повідомлення з бюлетенів українських пресових служб, листівки.

Н. В. Григорчук

У Центральному державному науково-технічному архіві України (ЦДНТА)

2–3 жовтня 2008 р. співробітники архіву виступили з доповідями на VII Всеукраїнській науковій конференції “Актуальні питання історії науки і техніки”, яка проходила у Музейному комплексі АЕК “Київенерго”.

* * *

4 листопада 2008 р. у Харківському будинку архітекторів відкрито виставку документів з фондів Центрального державного науково-технічного архіву України “Творчість українських архітекторів ХХ ст. в документах ЦДНТА України”, присвячену 75-й річниці від заснування Національної спілки архітекторів України.

3 нагоди ювілею 12 грудня 2008 р. у Музеї історії Харківської національної академії міського господарства відкрито виставку архівних документів “Архітектура українських міст та селищ ХХ ст.”.

У Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ)

Протягом IV кварталу 2008 р. архівом спільно з Міністерством культури і туризму України, Національною філармонією України, Міжнародним благодійним фондом “Українське виконавське мистецтво” підготовлено цикл концертів на основі фонду архіву № 441 (Твори композиторів і письменників XVI–XIX ст. Колекція).

Підготовлено та проведено більш ніж 15 виставок архівних документів та фотоматеріалів, присвячених пам’ятним датам з життя видатних діячів культури України, зокрема, відомих письменників І. Нечуя-Левицького, Г. Квітки-Основ’яненка, О. Олеся, М. Вовчок, перекладача Г. Кочура, композитора та музичного діяча Я. Степового, правозахисників В. Стуса, М. Коцюбинської, І. Світличного, Є. Сверстюка, Д. Горбачова тощо.

25 листопада 2008 р. відкрито документально-книжкову виставку, присвячену 100-річчю від дня народження видатного майстра перекладу,

знавця більш як тридцяти світових мов, перекладача творів античної літератури, слов'янської, англійської, французької та інших літератур, лауреата Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, літературної премії ім. М. Т. Рильського – Г. Кочура (1908–1994).

На виставці презентовано архівні матеріали з фондів ЦДАМЛМ України, ЦДАГО України, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, Літературного музею Г. Кочура в м. Ірпінь Київської області, архіву СБУ. Представлено творчі матеріали Г. Кочура, документи біографічного характеру, судово-слідчу справу перекладача, листування з діячами української літератури і мистецтва, у т. ч. і української діаспори, світлини, протокол допиту Г. Кочура в справі обвинувачення літературознавця, перекладача І. Світличного, друковані видання поезій світової літератури в перекладах Г. Кочура, збірку оригінальних поезій митця “Інтинський зошит”.

Виставку відвідали відомі українські письменники, перекладачі, літературознавці, рідні та близькі великого майстра перекладу. Серед них – літературознавці і письменники М. Жулинський, Д. Павличко, І. Драч, Л. Костенко, О. Сенюк, перекладач В. Житник, художниці Г. Севрук, Л. Семикіна, мистецтвознавець С. Білокінь, театрознавці Л. Танюк і Н. Корнієнко та ін.

17 грудня 2008 р. відкрито виставку з нагоди 100-річчя від дня народження українського вченого-славіста, мовознавця, літературознавця, педагога, культуролога, академіка НАН України, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка (2000 р.) Ю. В. Шевельова. На виставці представлено творчі матеріали, епістолярну спадщину та друковані видання митця.

26 грудня 2008 р. відкрито документальну міні-виставку до 110-ї річниці від дня народження поета Є. П. Плужника. Архівні джерела, представлені творчими матеріалами, документами біографічного характеру, статтями та світлинами Є. Плужника, змальовують життєвий та творчий шлях цього непересяченого майстра пера.

У Держархіві в Автономній Республіці Крим

Наприкінці листопада 2008 р. співробітниками Керченської митниці здійснено передавання на державне зберігання до Держархіву в Автономній Республіці Крим 9 фотографій кінця XIX – початку XX ст. , на яких зображено членів багатодітної невстановленої родини, які мешкали у м. Черкаси.

Документи затримано керченськими митниками при спробі незаконно вивезти їх через державний кордон України. Комісією архіву у лютому 2008 р. проведено експертизу та грошову оцінку цих документів та встановлено, що фотографії представляють собою культурну цінність та відносяться до документів давнини.

З. В. Кушнір

* * *

15 жовтня 2008 р. архівним відділом Білогірської райдержадміністрації проведено кущовий семінар з метою поліпшення організації роботи трудових

архівів. У семінарі взяли участь 16 працівників трудових архівів Білогірського та Советського районів Автономної Республіки Крим.

У рамках семінару начальник організаційно-аналітичного відділу держархіву Т. О. Шарова розповіла про створення трудових архівів з метою збереження документів з особового складу реорганізованих та ліквідованих підприємств. Увагу приділено роз'ясненню обліку документів трудового архіву відповідно до Правил роботи архівних підрозділів.

Начальник архівного відділу Білогірської райдержадміністрації Л. Г. Вахрушева та головний фахівець архівного відділу Н. В. Григор'єва поінформували про вимоги щодо зберігання документів трудового архіву, складання номенклатури справ, застосування статті 35 Закону України "Про Національний архівний фонд та архівні установи" по упорядкуванню документів ліквідованих підприємств, оформленню архівних довідок.

Л. Г. Вахрушева

* * *

На початку жовтня 2008 р. у Феодосійській міській раді проведено семінар-практикум з питань організації діловодства й відомчого зберігання документів в органах місцевого самоврядування, установах, а також на підприємствах усіх форм власності.

У роботі семінару взяли участь понад 40 чоловік, відповідальних за ведення документації та зберігання документів. На семінарі виступили директор Держархіву в Автономній Республіці Крим Л. В. Гурбова, начальник організаційно-аналітичного відділу архіву Т. О. Шарова, начальник відділу кадрів ВАТ "Феодосійський механічний завод" Т. Л. Тисельська, начальник архівного відділу Феодосійської міськради Л. В. Старікова.

Розглянуто питання експертизи цінності документів, у яких вийшов строк зберігання, організації діловодства, нормативної бази архівних підрозділів, відповідальності за порушення законодавства про Національний архівний фонд.

Л. В. Старікова

У Держархіві Вінницької області

Відповідно до плану організаційної роботи держархіву області на II півріччя 2008 р. 3–5 листопада 2008 р. проведено семінар-практикум з начальниками архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад з пріоритетних питань діяльності архівних установ низової ланки.

Тимчасово виконуючий обов'язки директора архіву О. Петренко виступив перед учасниками семінару-практикуму з питання методики проведення періодичного моніторингу стану забезпечення збереженості документів в архівних установах області та проаналізував результати першого його етапу, який проведено у вересні-жовтні на виконання наказу Держкомархіву від 26 червня 2008 р. № 134 "З оголошенням рішення колегії Держкомархіву від 17 червня 2008 р. "Про моніторинг забезпечення збереженості документів НАФ".

З метою максимального забезпечення учасників семінару нормативними та організаційно-методичними документами з діяльності архівної галузі в Україні та у Вінницькій області для учасників семінару підготовлено добірку таких документів, яку вони отримали на компакт-дисках.

Начальник відділу зберігання, обліку та науково-довідкового апарату Н. Сабадіна провела з учасниками семінару практичні заняття з методики ведення встановлених “Основними правилами роботи державних архівів України” облікових документів та ряду допоміжних форм, які доцільно складати при здійсненні суцільної перевірки наявності документів.

Заступник директора з науково-методичної роботи, к. і. н. Ф. А. Винокурова провела семінар на тему “До питання порядку та методики укладання списків №№ 1–2 юридичних осіб – джерел формування НАФ, № 3 – юридичних осіб, в діяльності яких не утворюються документи НАФ”. Було підкреслено виняткову важливість укладання списків як регламентуючого документу для формування НАФ України. Нею ж підготовлено та передано учасникам семінару для практичного використання у роботі методичні рекомендації з технології укладання списків №№ 1–3 юридичних та фізичних осіб з додатками, що базувалися на досвіді роботи Архівного відділу Жмеринської райдержадміністрації. Як додатки до методичних рекомендацій, представлено прорецензовані головою ЕПК та схвалені на спільному засіданні ЕПК та НМР списки №№ 1–3, укладені начальником Архівного відділу Жмеринської райдержадміністрації Л. Яковишиною, зразки облікових документів, що відкладаються в діяльності державного реєстратора, податкової адміністрації, управління статистики в районі (місті), відділі внутрішньої політики та зв’язків з громадськістю, за якими можна уточнити інформацію про діючі в районі установи, організації та підприємства.

Проведено консультації щодо укладання планово-звітної документації архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад. Максимальну увагу приділено питанню виконання Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору 1932–1933 рр. в Україні. Учасники семінару отримали компакт-диски зі сканованими документами, що експонувалися на виставці про трагічні події Голодомору на Вінниччині у читальному залі держархіву області.

Ф. А. Винокурова

* * *

Питання щодо перспектив виявлення документів з історії Вінниччини як складової частини зарубіжної українки в архівних установах Російської Федерації, Республіки Польща та інших держав в світлі виконання рішень колегії Держкомархіву від 19 грудня 2006 р., від 18 березня 2008 р. – щодо міжнародної діяльності державних архівних установ України у 2003–2007 рр. та перспективи розвитку двосторонніх міжнародних відносин, від 21 квітня 2008 р. “Про заходи щодо усунення порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою України, та реалізації рішення комітету Верховної Ради з питань культури і духовності” стало предметом обговорення колегією Держархіву області.

До розгляду колегією заступник директора архіву к. і. н. О. Петренко підготував аналітичний огляд архівних джерел з історії середньовіччя та нових часів Східного Поділля.

Певна робота з виявлення документів зарубіжної України вже проведена. В архіві зберігаються мікрофільми документів з російських, білоруських та українських архівів, виготовлені у 60–70 рр. минулого століття. Суттєвим кроком до створення бази даних на документи зарубіжного походження стало виявлення відомостей про наявність, загальну кількість та походження колекції мікрофільмів із закордонних архівів, складено відповідний реєстр. Іншим внутрішнім джерелом для виявлення документів з історії Вінниччини є складений реєстр колишніх фондів держархіву, переміщених у зарубіжні архіви.

Висловлено пропозицію, яку підтримало керівництво архіву, присутні члени колегії, що оскільки документи періодів УНР, Гетьманату, Директорії, радянської доби, німецько-румунської окупації збереглися в архівах України досить повно, першочергову увагу приділити опрацюванню документів дожовтневого періоду.

Зупинившись на причинах втрат найцінніших архівних джерел, О. С. Петренко назвав найбільшу втрату від пожежі, що сталася у квітні 2003 р. у Кам'янець-Подільському міському архіві. У своєму виступі доповідач окреслив неперевершене значення Литовської метрики як історичного джерела з історії краю, проанотував інші найцінніші архівні джерела Литовського періоду історії Поділля – грамоти литовських князів на володіння землями, матеріали межувань земельних володінь, привілеї містам. О. Петренко дав чіткі орієнтири, в яких фондах яких архівів слід здійснювати копіювання документів з історії Поділля і Вінниччини. Географія їх досить різноманітна – Російський державний архів давніх актів, Російський державний історичний архів. Особливу увагу акцентовано на фонді Головної викупної установи, де зберігаються копії уставних грамот, викупних актів та супутних документів часів селянської реформи імператора Олександра II по усіх населених пунктах Подільської та Київської губерній. Ще одне масове джерело з історії Вінниччини – Коронна Метрика, яка зберігається в Головному архіві давніх актів у Варшаві.

У Держархіві Волинської області

2 жовтня 2008 р. у новоствореній газеті Волинської обласної організації спілки журналістів “Діалог” започатковано рубрику “Ці дні в історії Волині”, що ґрунтуватиметься на матеріалах Державного архіву Волинської області.

* * *

9 жовтня 2008 р. директор архіву взяв участь у єдиному дні інформування населення Любешівського району з теми “Українське козацтво”.

* * *

19 жовтня 2008 р. директор архіву взяв участь у телепередачі “Нові технології” на Волинському телебаченні, де розповів про запровадження нового мікрофільмуючого обладнання та приладів для сканування документів у держархіві області.

* * *

28 жовтня 2008 р. проведено колегію архіву, на якій розглянуто питання ведення діловодства та архівної справи в установах культури області, що формують документи НАФ та передають їх на постійне державне зберігання. Проаналізувавши та узагальнивши обстеження стану зберігання та ведення діловодства в управлінні культури та туризму облдержадміністрації, 18-и відділах райдержадміністрацій, 2-х відділах міськрад та 10-и обласних закладах культури, звернено особливу увагу на умови зберігання документів, забезпечення їх охоронними та протипожежними засобами, дотримання термінів впорядкування документів та видачі справ у тимчасове користування. Участь в обговоренні порушеного питання взяв заступник начальника управління культури та туризму облдержадміністрації В. Дмитрук.

* * *

9 листопада 2008 р. знімальна група Волинського телебачення з метою підготовки телепередачі до Дня писемності та мови відвідала архів та оглянула стародруки Волині та рукописи листів Модеста Левицького, що зберігаються у фондах науково-довідкової бібліотеки держархіву.

* * *

26 листопада 2008 р. книги з фондів науково-довідкової бібліотеки архіву експонувалися на виставці під час проведення наукової конференції “Гоголь і світ”, яка проходила у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки.

* * *

27 листопада 2008 р. у держархіві області проведено семінар-навчання працівників архівних підрозділів установ, підприємств та організацій, які є джерелами комплектування архіву. З доповіддю на тему “Суспільна значимість архівів в Україні, структура архівної галузі та роль і відповідальність архівних підрозділів установ” виступив директор архіву В. Гика. Обговорено питання основних напрямків роботи архівних підрозділів та формування архівних документів у справи і порядок передачі їх в архів. Директор обласного комунального підприємства з архівної справи Н. Апанович поінформувала про науково-технічне опрацювання архівних документів установ, підприємств та організацій.

* * *

1 грудня 2008 р. відкрито виставку, присвячену Всеукраїнському референдуму 1 грудня 1991 р. Її оглянули учні шкіл, краєзнавці та дослідники читального залу. За матеріалами виставки підготовлено радіоінформацію.

* * *

1 грудня 2008 р. на нараді у голови облдержадміністрації заслухано звіт директора архіву про роботу державного архіву області. З аналогічними звітами виступили начальники архівних відділів Швацької, Володимир-Волинської, Луцької та Любешівської райдержадміністрацій, а також архівного відділу Нововолинської міської ради.

* * *

5–6 грудня 2008 р. директор держархіву області виступив на відкритті наукової історико-краєзнавчої конференції “Минуле і сучасне Волині і Полісся: Ковель і Ковельщина в історії України і Волині”. Начальник архівного відділу Ковельської міськради та начальник відділу інформації та використання документів держархіву області взяли участь у роботі пленарних засідань конференції.

* * *

11 грудня 2008 р. директор архіву взяв участь у єдиному дні інформування населення Любешівського району з нагоди проведення Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р.

* * *

12 грудня 2008 р. на базі архівного відділу Рожищенської райдержадміністрації проведено виїзне засідання ЕПК держархіву області за участі працівників архівних установ, підприємств та організацій району.

У Держархіві Донецької області *(З досвіду роботи архівних установ області)*

Архівний відділ Першотравневої районної державної адміністрації

Першотравневий районний архів відновив свою діяльність у травні 1945 року (дату створення архіву не встановлено).

На сьогодні архівний відділ розміщено в адміністративній будівлі Першотравневої районної ради: робочий кабінет – 11,5 кв. м, та 2 архівосховища – 18,5 кв. м. Штатна чисельність архіву – 1 посадова особа.

У 2004 р. прийнято “Програму збереження архівних фондів Першотравневого району на 2004–2007 рр.”, обсяг фінансування якої складав 11 000 тис. грн. Це сприяло зміцненню матеріально-технічної бази архівного відділу та створенню умов гарантованого збереження документів Національного архівного фонду, зокрема встановлено охоронно-пожежну сигналізацію, систему кондиціонування, комбіноване стелажне обладнання протяжністю 106 п. м. Архів має комп’ютер, сканер, ксерокс.

Крім того, на виконання Державної Програми розвитку архівної справи у 2007 р. архіву виділено 12 тис. грн. Зроблено капітальний ремонт робочого кабінету.

Для подальшого зміцнення матеріально-технічної бази архівного відділу рішенням сесії Першотравневої районної ради в 2007 р. затверджено районну Програму розвитку архівної справи в Першотравневому районі на 2008–2010 рр., очікуване фінансування якої складає 8 000 тис грн..

На зберіганні в архіві знаходиться 37 фондів, 4224 справ за 1943–2006 рр., у т. ч. 9 фондів періоду незалежності. Усі документи 100 % закартоновано.

Враховуючи обсяг завдань, які стоять перед архівом, впроваджуються нові форми роботи. З метою надання практичної допомоги архівним підрозділам установ та організацій, які є джерелами комплектування архіву, запроваджено проведення навчально-методичних семінарів з профільних питань та обміну досвідом роботи з організації діловодства на базі виконкомів сільських селищних рад. Це дає можливість відповідальним за архів обговорити проблеми, обмінятися думками, отримати поради. У ході проведення семінарів здійснюються взаємоперевірки роботи відповідного архівного підрозділу, що дає позитивний результат.

З метою ознайомлення з матеріально-технічним забезпеченням та умовами збереження документів в архівному відділі райдержадміністрації, районному трудовому архіві у 2008 р. відбувся обласний семінар на тему “Взаємодія органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з архівними установами у вирішенні питань розвитку архівної справи у Першотравневому районі”. Вперше в роботі семінару взяли участь куратори архівних установ – керівники апаратів райдержадміністрацій та керуючі справами районних рад. Вони разом з архівістами відвідали архів, де ознайомилися з умовами зберігання документів та формами роботи. На думку учасників, участь у семінарі дала можливість по-іншому подивитися на організацію роботи власних архівів, побачити те, що у повсякденній роботі залишається поза увагою, запровадити прогресивні методи в роботу своїх архівів.

Учасникам семінару була надана можливість ознайомитися з матеріально-технічною базою та організацією збереження документів в архівних підрозділах Ялтинської селищної та Урзуфської сільської ради. У ході культурної програми для учасників семінару проведено оглядову екскурсію до Ялтинської бібліотеки, Грецької площі у смт. Ялта, краєзнавчого музею Урзуфської загальноосвітньої школи.

З метою використання інформації документів Національного архівного фонду архівним відділом проводиться ініціативне інформування, публікуються документальні матеріали в районній газеті, збираються і описуються спогади очевидців жертв голодоморів 1932–1933 та 1946–1947 рр., підготовлено виставку документів до 75-х роковин вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні.

Начальник архівного відділу
М. Г. Кудрявцева

ПЕРШОТРАВНЕВИЙ РАЙОННИЙ ТРУДОВИЙ АРХІВ

Першотравневий районний трудовий архів створено у 2002 р. для прийому та зберігання документів з особового складу ліквідованих підприємств, установ та організацій всіх форм власності, які діяли на території району.

Трудовий архів – юридична особа з комунальною формою власності, фінансується за рахунок місцевого бюджету і коштів, які надходять на спеціальний рахунок трудового архіву за надання платних послуг.

У трудовому архіві працюють 3 штатних працівники: начальник архіву Г. Д. Ковальова, головний зберігач фондів О. О. Білуха, бухгалтер (0,5 шт. од.) Т. І. Ковалик, яка одночасно є прибиральницею приміщень архіву (0,5 шт. од.).

Трудовий архів розташований в орендованому приміщенні адміністративної будівлі Управління праці та соціального захисту населення, загальною площею 130 кв. м., з них: архівосховище – 42 кв. м, робоча кімната – 28 кв. м, кімната первинної обробки документів, які надходять до архіву – 15 кв. м., побутова кімната та хол. У приміщенні архіву створено необхідні умови для забезпечення збереженості архівних фондів та охорони праці.

Завдяки взаємодії органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з архівними установами у вирішенні питань розвитку архівної справи в районі прийнято місцеву Програму збереженості архівних фондів та розвитку архівної справи, яка у 2008 р. була профінансована на 100%.

Архів обладнано охоронною і пожежною сигналізацією, металевими ґратами на вікнах, сертифікованими металевими дверима, сучасними сертифікованими вогнегасниками. В архіві дотримуються вимоги інструкції з охоронного режиму та порядку доступу до приміщень архіву.

Архівосховище обладнано металевими стелажми, на вікнах є жалюзі для захисту документів від світла. Документи на полицях розташовані у порядку зростання номерів фондів. На кожному стелажі є постелажний покажчик. Ведуться усі облікові документи. Робочі кімнати обладнано сучасними новими меблями, робочі місця – оргтехнікою (два комп'ютери, принтер, ксерокс, сканер).

У районі вирішена проблема забезпечення збереження документів з особового складу всіх 14 ліквідованих КСП та інших реорганізованих підприємств з чисельним штатним складом. Упорядковані, внесені до описів та закартоновані не тільки всі 100% документів, які надійшли до трудового архіву, але й ті, що залишилися на зберіганні у правонаступників. Описи справ з особового складу всіх ліквідованих КСП погоджені ЕПК Держархіву Донецької області.

На зберіганні у трудовому архіві перебувають документи 68 фондів, 5173 од. зб. за 1943–2008 рр. Документи деяких ліквідованих підприємств, які надійшли на зберігання у невпорядкованому стані, упорядковувались працівниками архіву в робочому порядку.

У зв'язку зі щорічним збільшенням числа фондів та справ у архіві зростає кількість виконаних запитів щодо підтвердження трудового стажу та заробітної плати. Усього виконано 2750 запитів, з них у 2008 р. – 800.

Трудовий архів співпрацює з архівним відділом райдержадміністрації, Державним реєстратором і відділом статистики райдержадміністрації, Управлінням пенсійного фонду України у Першотравневому районі, Міжрайонною Державною податковою інспекцією.

У зоні комплектування трудового архіву перебувають 290 юридичних осіб, у діяльності яких не утворюються документи Національного архівного фонду. Завершено роботу з уточнення списків юридичних осіб, що ліквідовані, знаходяться на стадії банкрутства або санації. Списки погоджено експертною комісією (ЕК) архівного відділу райдержадміністрації та ЕПК Держархіву Донецької області.

З вересня 2003 р. трудовий архів на договірних засадах надає підприємствам платні послуги: проводить експертизу цінності і науково-технічне опрацювання документів; складає описи справ; акти про вилучення для знищення документів, строки зберігання яких вичерпано; створює необхідний довідковий апарат до них.

Працівники трудового архіву надають консультативно–методичну допомогу підприємствам і організаціям, здійснюють контролюючу функцію, другий рік поспіль проводять постійно діючий семінар з актуальних питань діловодства та архівної справи. У результаті майже на всіх підприємствах, установах і організаціях, які приймали участь у семінарах, розроблено або готуються номенклатури справ, описи справ з особового складу, акти про вилучення для знищення справ, строки зберігання яких закінчилися.

Окремі підприємства заключають договори с трудовим архівом на надання їм платних послуг з упорядкування документів, складання номенклатур справ, описів, актів про вилучення для знищення справ, строки зберігання яких вичерпані.

Враховуючи пріоритетні напрямки в роботі трудового архіву, у червні 2008 р. на його базі проведено обласний семінар з обміну досвідом керівників архівних установ Донецької області.

На виконання рішення спільного засідання колегії райдержадміністрації та президії районної ради від 21 травня 2008 р. №5 “Про стан архівної справи у районі” архівними установами району проводиться робота щодо вирішення питання про виділення на кожному підприємстві, в установах і організаціях окремих приміщень, придатних для гарантованого зберігання архівних документів та забезпечення їх обладнанням.

Колектив трудового архіву успішно і наполегливо працює, щоб виконати покладену на нього важливу місію зі збереження документів з особового складу та здійснення соціально-правового захисту населення.

А. Д. Ковальова

У Держархіві Житомирської області

5 листопада 2008 р. відкрито виставку документів “До 70-х роковин Великого терору – масових політичних репресій 1937–1938 рр.”. Виставка тематично поділена на кілька розділів, у яких представлено короткий огляд документів про репресії на Житомирщині, серед яких: протоколи засідання бюро Житомирського обкому КП(б)У, Андрушівського, Баранівського, Бердичівського, Новоград-Волинського, Радомишльського, Троянівського, Червоноармійського райкомів КП(б)У про вилучення з друкарень, видавництв і редакцій газет фотознімків і кліше ворогів народу тощо.

Центральною експозицією виставки стали архівно-слідчі справи жителів Житомирщини 1937–1938 рр., представників різних професій та соціального стану: наукових працівників, службовців, духовенства, архівістів, працівників освіти, медицини. Національна приналежність засуджених теж доволі строката: поляки, німці, чехи, євреї, італійці, цигани.

* * *

1 грудня 2008 р. у держархіві області відкрито виставку документів та періодичної преси “До 17-ї річниці проведення Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року”. На виставці представлено відомості Верховної Ради УРСР за 1991 р., де містяться постанова Верховної Ради про проголошення незалежності України та Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р., постанова Верховної Ради України про проведення Всеукраїнського референдуму у питання проголошення незалежності України від 11 жовтня 1991 р., звернення до українського народу щодо підтримки Акту проголошення незалежності України.

Добірки документів та періодичних видань висвітлюють підготовку, проведення та результати Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р. (газети “Голос України”, “Урядовий кур’єр”, “Радянська Житомирщина” та ін.). Виставку було широко освітлено у місцевих ЗМІ.

У Держархіві Закарпатської області

23 жовтня 2008 р. у Державному архіві Закарпатської області відкрито документально-ілюстративну виставку, присвячену 64-й річниці визволення Закарпаття від німецько-фашистських загарбників.

На виставці представлено документи, які розповідають про партизанський рух на Закарпатті у роки Другої світової війни, зокрема, звіти та довідки про діяльність партизанських загонів Д. Усти – І. Прищепи, В. П. Русина, М. М. Перечинського, І. Г. Мельникова та з'єднання О. В. Транка, хронологічні довідки про звільнення від німецько-фашистських загарбників населених пунктів Закарпатської області, фотографії учасників визволення Закарпаття, яким присвоєно звання Героя Радянського Союзу, зустрічі воїнів Радянської Армії жителями краю. Експонувалися фотодокументи про бойовий

шлях 1-го Чехословацького корпусу під командуванням генерала Л. Свободи, у складі якого воювали закарпатці.

* * *

18 листопада 2008 р. у Держархіві Закарпатської області проведено семінар керівників трудових архівів області. На семінарі розглянуто вимоги нормативно-правових документів з організації діяльності трудових архівів, стан роботи архівів щодо збереження та використання соціально вагомих документів, які не належать до Національного архівного фонду, практичне використання у роботі примірної номенклатури справ трудового архіву та методичних рекомендацій з обліку документів, оформлення планово-звітної документації, порядок упорядкування документів при реорганізації або ліквідації установ, організацій, підприємств та передавання їх на зберігання до трудових архівів.

На семінарі з доповідями виступили заступник директора архіву М. П. Штеля, начальник відділу формування НАФ та діловодства Н. В. Мілюкова, начальник відділу забезпечення збереженості та використання інформації документів Т. Я. Якович, головний спеціаліст відділу Р. І. Белінська.

З керівниками архівів проведено практичне заняття з підготовки довідок соціально-правового характеру за документами трудового архіву та ознайомлено з умовами зберігання документів в архівосховищі держархіву. Відбувся обмін думками з проблемних питань роботи трудових архівів.

* * *

19 листопада 2008 р. проведено розширене засідання колегії держархіву, в якому взяли участь начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад. Головним було питання створення в області мережі трудових архівів.

Проаналізувавши діяльність держархіву області, архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад щодо організаційно-методичного сприяння створенню трудових архівів, колегія відзначила позитивні зрушення у цьому напрямку роботи. Упродовж 2004–2006 рр. органами місцевого самоврядування та виконавчої влади прийнято рішення про створення 6 трудових архівів, у 2007 р. – 13, у 2008 р. – ще 4.

На сьогодні 2 трудових архіви створено при міських радах, 4 – при районних, 2 – при райдержадміністраціях, 15 – при сільських та селищних радах. Юридичними особами є 3 трудові архіви. З загальної кількості існуючих трудових архівів 12 реально працюють, а 11 знаходяться у стадії організації діяльності. Під архівосховища трудовим архівами виділено приміщення площею 374 кв. м. На обліку у цих архівах знаходиться 24 940 од. зб. особового складу та 911 од. зб. тимчасового зберігання.

З метою сприяння створенню мережі трудових архівів держархівом області розроблено три методичні матеріали з організації роботи трудового архіву, проведено два семінари з цих питань – начальників архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад та керівників трудових архівів у липні 2007 р. і керівників трудових архівів – у листопаді 2008 р.

У 2007 р. в трудових архівах області працювало 5 штатних працівників, якими упродовж року виконано 1818 запитів соціально-правового характеру. З початку 2008 р. кількість штатних працівників у трудових архівах збільшилася на 8, з них 6 чоловік – на 0,5 посадового окладу. За I півріччя 2008 р. ними виконано 3049 запитів громадян, що в 3 рази більше за показник попереднього року.

Нині найгострішою є проблема виділення коштів з місцевого бюджету для створення та організації роботи трудових архівів. Кошти, що виділяються з місцевого бюджету, не задовольняють потреби трудових архівів щодо забезпечення їх кадрами, приміщеннями, обладнанням у повному обсязі.

Колегія архіву прийняла рішення щодо активізації діяльності зі створення в області мережі трудових архівів, що б дало змогу цілковито задовольнити соціальні потреби жителів районів та міст області.

Цього ж дня проведено нараду начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад з питань планування роботи архівних установ на 2009 р. та підготовку звітів про роботу у 2008 р. відповідно до збірника форм “Планово-звітна документація архівних установ України”.

* * *

24 грудня 2008 р. з нагоди Дня працівників архівних установ у держархіві області відкрито фотодокументальну виставку “Державний архів Закарпатської області: історія та сучасність”. Експонувалися документи, що розповідають про розвиток архівної справи в Закарпатті, зокрема, створення Державного архіву Закарпатської області, районних та міських архівних установ. Належну увагу приділено сучасному життю та міжнародній діяльності держархіву області, зустрічам директора архіву з представниками архівних служб сусідніх держав, підписанню міжнародних угод у галузі архівної справи тощо.

У Держархіві Запорізької області

На виконання Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України Державним архівом Запорізької області проведено дні інформування громадськості, зокрема, щодо відносин України та НАТО, передумов прийняття та змісту Загальної декларації прав людини, проблем реалізації положень декларації в Україні (До відзначення в Україні 60-ї річниці проголошення Загальної декларації прав людини та Дня прав людини), діяльності товариства “Просвіта” (з нагоди 140-річчя Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Т. Г. Шевченка). Проведено виявлення документів та підготовлено он-лайнову виставку “До 140-річчя Просвіти. За матеріалами архівних документів”, розміщену на сайті Запорізької облдержадміністрації.

* * *

Згідно з планом першочергових заходів щодо розвитку зв'язків з українцями, які проживають за межами України, із збереження, захисту та

популяризації культурних надбань українства у світовому цивілізаційному просторі на 2008–2009 рр. держархівом області проведено виявлення видань з історії сучасного Мелітопольського району, що вийшли друком у м. Мелітополь до 1917 р., та дореволюційних газет, що виходили на території сучасної Запорізької області за каталогами Російської національної бібліотеки ім. Салтикова-Щедрина м. Санкт-Петербург (Російська Федерація).

* * *

27 листопада 2008 р. головний спеціаліст-архівіст В. Бондар взяв участь у програмі “Так склалося історично” на телеканалі “Запоріжжя” Запорізької ОДТРК, присвяченій 120-річчю від дня народження Нестора Махна.

* * *

9–10 грудня 2008 р. головний спеціаліст-архівіст В. Бондар взяв участь у конференції “Національна книга пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні: досвід створення та перспективи розвитку”, організованій Українським інститутом національної пам’яті.

22 грудня 2008 р. спеціалісти архіву виступили з інформацією про основні напрямки роботи архіву, зокрема із зверненнями громадян (надання консультацій і роз’яснень найбільш актуальних питань, що порушуються заявниками) в ефірі Запорізької ОДТРК у програмі, присвяченій Дню працівників архівних установ України.

У Держархіві Івано-Франківської області

11 грудня 2008 р. у Прикарпатському Національному університеті ім. В. Стефаника з нагоди 100-річчя від дня народження С. Бандери відкрито документальну виставку “Постать Степана Бандери в документах архівів України“, де використано документи Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного, держархівів Волинської, Івано-Франківської та Львівської областей.

У Держархіві Кіровоградської області

21 жовтня 2008 р. у Державному архіві Кіровоградської області відкрито виставку документів “Україна в боротьбі за державність” (з нагоди відзначення 90-річчя Української революції 1917–1921 рр.). Експонувалися документи Єлисаветградської міської думи та управи, матеріали місцевої преси періоду 1917–1919 рр., що відображають протистояння політичних сил, пов’язане з процесом українського державотворення на терені нашого краю та ін.

У Держархіві Луганської області

2 жовтня 2008 р. директор Державного архіву Луганської області М. М. Старовойтов взяв участь в урочистому мітингу, присвяченому відкриттю комунального закладу “Трудовий архів м. Первомайська”. У своєму виступі директор держархіву зазначив, що виконуючи розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 р. № 957 “Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України”, влада міста Первомайська поповнила мережу трудових архівів Луганської області. Це є значною подією не тільки для мешканців міста, але і для громадян України. Директор архіву наголосив, що спільною метою архівних установ та державної влади є реалізація законних прав та інтересів громадян України.

Голова Первомайської міської ради В. П. Мозальов підкреслив, що відкриття трудового архіву присвячено 70-річчю створення Луганської області.

* * *

Під час робочої поїздки директор Держархіву Луганської області провів відкритий урок, в якому розповів учням 11 класу Первомайської багатoproфільної гімназії про трагічні події 1932–1933 рр. на Луганщині. Присутні хвилиною скорботи вшанували пам’ять жертв Голодомору 1932–1933 рр. Навчальному закладу було презентовано науково-документальне видання “Голодомор на Луганщині 1932–1933 рр. Документи. Аналіз. Коментарі” авторів М. М. Старовойтова, В. В. Михайличенко.

* * *

3 жовтня 2008 р. у приміщенні Державного архіву Луганської області проведено нараду за участі начальника Головного управління охорони здоров’я Луганської облдержадміністрації та керівників медичних закладів м. Луганська. Директор Державного архіву Луганської області звернув увагу на гостру необхідність впорядкування документів Національного архівного фонду, а також передавання їх на державне зберігання.

* * *

4 жовтня 2008 р. директор Державного архіву Луганської області М. М. Старовойтов узяв участь у третьому відкритому обласному фестивалі лемківської культури “Стежками Лемківщини”, що проходив у с. Переможне Лутугинського району Луганської області. Він особисто відкрив пам’ятник примусово переселеним українцям у 1944–1948 рр. з території Польщі в Україну. Директор держархіву разом з дітьми, мешканцями с. Переможне, поклав квіти до пам’ятника жертвам репресій – малій етнічній групі української нації – лемкам.

Під час мітингу, присвяченого відкриттю пам’ятного знаку, М. М. Старовойтов у своєму виступі зазначив, що архівістами Луганщини проведено велику пошукову роботу з встановлення поіменного списку примусово переселених українців.

* * *

23 жовтня 2008 р. проведено розширене засідання колегії Державного архіву Луганської області, на якому розглянуто питання стану збереженості документів НАФ та з особового складу в архівних установах області та на підприємствах, установах, організаціях – джерелах формування НАФ, які передають документи до Державного архіву Луганської області; стану виконання Державним архівом Луганської області Плану заходів з відзначення 75-х роковин Голодомору в Україні 1932–1933 рр.; виконання запитів тематичного і соціально-правового характеру як один із аспектів використання архівної інформації тощо.

На засіданні були присутні заступники голів райдержадміністрацій і міських голів, відповідальні за архівну справу, начальники архівних відділів, керівники трудових архівів Луганської області, представники ЗМІ.

* * *

17 листопада 2008 р. у Державному архіві Луганської області проведено семінар–нараду з начальниками архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, керівниками трудових архівів. Під час семінару обговорено зміни до складання звітно-планової документації, визначено терміни надання до державного архіву області звітів за 2008 р. та планів на 2009 р.

* * *

25 листопада 2008 р. у Державному архіві Луганської області відкрито пересувну фотовиставку “Українська Повстанська Армія. Історія нескорених”.

Виставка є спільним проектом Служби безпеки України та Центру досліджень визвольного руху, за сприяння Українського інституту національної пам’яті. В експозиції представлено понад півтисячі фотографій, радянські та німецькі архівні документи, внутрішні документи ОУН та УПА.

Унікальність фотовиставки полягає у тому, що широкому загалу представлено фотокартки і документи, які протягом десятиліть приховувалися в архівах НКВД-КДБ, що переконливо та промовисто інформують про УПА, історію її створення та розвитку тощо.

У відкритті фотовиставки взяли участь керівництво і особовий склад Управління СБУ в Луганській області, керівництво Луганської облдержадміністрації, начальник Центру вивчення документів з історії визвольного руху Галузевого державного архіву Служби безпеки України О. С. Іщук, Луганське обласне об’єднання Всеукраїнського товариства “Просвіта”.

У Держархіві Миколаївської області

2 жовтня 2008 р. директор Державного архіву Миколаївської області, к. і. н. Л. Л. Левченко та начальник відділу інформації та використання документів М. О. Мельник взяли участь у роботі семінару-тренінгу для працівників централізованих бібліотечних систем області “Краєзнавча діяльність бібліотек: традиції та інноваційний пошук” з доповідям на тему “Архівні

установи області: обсяги та склад архівних документів”. Л. Л. Левченко розповіла про мережу архівних установ України та області, склад та зміст документів, які використовуються при написанні робіт з краєзнавчої тематики. М. О. Мельник представила “Методичні рекомендації щодо укладання історії населених пунктів” (Миколаїв: Державний архів Миколаївської області, 2005) та розповіла про правила укладання довідок з історії населених пунктів відповідно до специфіки документів архіву.

У Державному архіві Одеської області

1 жовтня 2008 р. начальником відділу зберігання та обліку документів НАФ архіву О. О. Солончук у Центрі підвищення кваліфікації Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України проведені методичні заняття для керівників апаратів райдержадміністрацій та начальників трудових архівів місцевих рад з тем ”Архівна система України. Зберігання документів НАФ в державних архівах” та “Система обліку в державних архівах”.

* * *

2 жовтня 2008 р. в Одеському регіональному Інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України начальником відділу формування НАФ та діловодства архіву Т. В. Ратушною прочитано лекцію на тему “Завдання та перспективи розвитку галузі архівознавства та діловодства на сучасному етапі. Комплектування архіву. Порядок впровадження ДСТУ”.

* * *

15 жовтня 2008 р. на державне зберігання до Державного архіву Одеської області надійшов особовий фонд М. Д. Дихана – професора, доктора історичних наук, академіка Балканської Академії наук. М. Д. Дихан народився у родині нащадків болгар-колоністів, що в значній мірі визначило проблематику його наукових інтересів: історія переселення болгар Півдня Російської імперії, їх роль в освоєнні краю, участь болгар у революціях, війнах, розбудові народного господарства, видатні особистості болгарського національного руху минулого і сьогодення та інші аспекти російсько-, радянсько-, українсько-, молдавсько-болгарських відносин.

М. Д. Дихан – видатний громадський діяч. Він був одним із лідерів національного відродження болгарської діаспори в СРСР, Україні та Молдові. Його заслуги відзначено численними нагородами СРСР, Болгарії, України. Серед них – 5 орденів і близько 20 медалей за бойові заслуги в роки Великої Вітчизняної війни. Болгарія відзначала його орденом Кирила і Мефодія II ступеня, медаллю ім. Івана Вазова.

* * *

27 жовтня 2008 р. директором Державного архіву Одеської області проведено апаратну нараду з керівним складом архіву. Розглянуто питання щодо підготовки статті про проблеми архівної галузі в Одеському регіоні для оприлюднення в ЗМІ та затверджено графік прийому звітів архівних установ районів та міст обласного значення.

* * *

12 листопада 2008 р. начальником відділу зберігання та обліку документів НАФ О. О. Солончук у Центрі підвищення кваліфікації Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України проведено методично-практичні заняття для начальників архівних відділів районних державних адміністрацій Одеської області з теми "Система обліку в державних архівах України".

* * *

18 листопада 2008 р. у газеті "Вечерня Одесса" опубліковано статтю директора архіву І. І. Ніточко про проблеми збереженості документів, діяльність трудових архівів "Спасите архивы – кладезь памяти прошлого".

Заступником начальника відділу зберігання та обліку документів НАФ архіву С. В. Виногловською проведено методично-практичний тренінг для спеціалістів відділу зберігання та обліку документів НАФ з теми "Система обліку в Державному архіві Одеської області".

* * *

2 грудня 2008 р. опубліковано чергове видання серії "Праці Державного архіву Одеської області" – книгу директора архіву І. І. Ніточко "Окупація: Березівський район: 1941–1944 рр.", присвячену 65-й річниці визволення Одещини від німецько-румунських загарбників.

На основі архівних документів, матеріалів Березівського райвійськкомату, спогадів очевидців книга відтворює події окупаційного періоду, що відбулися у селах Березівського району. У главах "Патріоти", "Березівське підпілля", "Тракторна" диверсія", "Поле смерті", "Нескорені", "Розстріл" відтворено діяльність підпільних груп району та загибель багатьох їх учасників від дій каральних німецьких груп. У главах "Бесіда з І. П. Луговим", "Бесіда з Анатолієм Баланом", "Бесіда з П. П. Лопато" та ін. подано спогади очевидців про діяльність підпільних груп на території Березівського району.

У книзі розглянуто події окупаційного періоду в кожному селі району окремо, подано списки учасників сільських підпільних груп, перелік пам'ятників загиблим воїнам, списки воїнів-березівчан, які не повернулися з фронту, списки березівчан, які повернулися додому після війни, анований перелік фондів Державного архіву Одеської області, що містять документи періоду Великої Вітчизняної війни.

* * *

4 грудня 2008 р. начальник відділу формування НАФ та діловодства архіву Т. В. Ратушна взяла участі у семінар-наradі Державної податкової адміністрації в Одеській області з питань “Проведення експертизи цінності документів та складання описів справ на документи постійного зберігання та особового складу”. На семінарі були присутні відповідальні за діловодство та архів районних податкових інспекцій області.

* * *

23 грудня 2008 р. Державним архівом Одеської області проведено прес-конференцію, присвячену Дню працівників архівних установ, у якій взяли участь директор архіву І. І. Ніточко, заступники директора Л. Г. Білоусова та В. Ю. Алексеєва. На прес-конференцію акредитовано сімнадцять засобів масової інформації.

* * *

24 грудня 2008 р. з нагоди відзначення Дня працівників архівних установ Державним архівом Одеської області проведено урочисту колегію за участю працівників держархіву області, архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад Одеської області, районних трудових архівів, відомчих архівів та представників громадськості. За професійні досягнення та багатолітню працю працівникам архівних установ вручено почесні грамоти від Державного комітету архівів України, Одеської обласної державної адміністрації, Одеської обласної ради, Одеського обласного комітету профспілок та Державного архіву Одеської області.

У Держархіві Рівненської області

28 жовтня 2008 р. у Державному архіві Рівненської області відкрито виставку “Голодомор 1932–1933 рр. (за документами державних архівів Вінницької, Миколаївської, Полтавської та Рівненської областей)”, присвячену трагічній сторінці в історії українського народу, масштаб якої вимірюється мільйонними втратами населення і становить за різними підрахунками від 5 до 14 млн осіб.

У відкритті виставки взяли участь заступник голови Рівненської облдержадміністрації С. І. Павлюк, заступник голови Рівненського обласного об’єднання Всеукраїнського товариства “Просвіта” О. А. Волощук. Відкрив виставку директор Державного архіву Рівненської області. Начальник відділу інформації документів та головний спеціаліст цього відділу ознайомили присутніх з експозицією виставки та розповіли про виявлення документів з тематики Голодомору в українських архівосховищах.

Експозиція виставки тематично поділялася на дві частини. Перша частина – “Голодомор 1932–1933 рр.” складалася з чотирьох розділів, де вміщено документи, які безпосередньо стосувалися голоду в Радянській Україні. Так, документи керівних органів радянської влади, т. зв. “другої хвилі”

(після колективізації та розкуркулення) наступу на село стосуються проведення хлібозаготівельної кампанії, яка стала останньою краплею на шляху до виникнення масштабного голоду. Окрему увагу заслуговує постанова ЦВК та РНК СРСР “Про охорону майна державних підприємств, колгоспів та кооперації і зміцнення громадської (соціалістичної) власності” від 7 серпня 1932 р. у народі вона отримала назву “закону про п’ять колосків”. Згідно постанови за півкишені зерна, принесеного з поля голодуючій сім’ї, можна було отримати 10 років концтаборів або навіть розстріл з конфіскацією всього майна.

Інформаційні зведення вказують на основний вид протесту – вихід з колгоспу, який мотивувався продовольчою незабезпеченістю. Винуватцями цього, за словами відділів ГПУ, були куркулі та місцеві колгоспні керівники, які не могли забезпечити хлібом селян. Масові випадки агітації селян проти нереальних хлібозаготівельних планів спричинили появу значної кількості судових процесів та відповідних покарань. Про це свідчать протоколи доповідей та обвинувачу вальні вирoki, представлені на виставці.

Офіційні документи партійно-радянських органів, зокрема спец повідомлення, доповідні записки окружних відділів ДПУ, різноманітні довідки доводять цілковиту поінформованість влади про ситуацію в Україні та розкривають масштаби трагедії народу. Спрямовані на адресу обкомів КП(б)У, вони інформують про численні факти голоду, канібалізму та трупoidства.

Окремий розділ виставки представлено свідченнями очевидців Голодомору.

Друга частина виставки, яка мала назву “Відлуння голоду на Волині”, висвітлює стан обізнаності населення цієї території до ситуації в УСРР та його ставлення до трагедії. Починається експозиція листівкою, написаною уродженцем с. Вербень Дубенського повіту З. Соловйовим та знайдена у караульному приміщенні взводу охорони Народного комісаріату шляхів сполучення на станції Таганрог Південний, де він служив стрільцем у червні 1932 р.

Експонувалися статті з тогочасної місцевої преси, назви яких – “Врожай гарний, але...”, “Трупи на околицях Києва – щоденним явищем”, “Вилюднені села, розвалені хати”, “Трупи по вулицях міст і сіл. Людоїдство” є надто промовистими. Серед статей також – відозва греко-католицького єпископату у Польщі “Український католицький єпископат Галицької церковної провінції в справі подій на великій Україні – до всіх людей доброї волі”.

Документи розповідають про проведений Громадським комітетом рятунку України День національної жалоби та протесту, створення у вересні 1933 р. у центрі Волині, м. Луцьку, Волинського громадського комітету допомоги голодуючим в Україні, який з 29 жовтня 1933 р. розпочав збір грошей та збіжжя і закликав кожного мешканця Волині виконати свій громадський обов’язок, допомігши у скрутну годину братам-українцям. До цієї акції були залучені “Просвітянські хати” Волинського українського об’єднання, інші українські організації.

* * *

28 жовтня 2008 р. проведено розширене засідання колегії Державного архіву Рівненської області за участі начальників архівних відділів райдержадміністрацій, міськрад та керівників і відповідальних за архівні та діловодні служби обласного, районних та міських центрів зайнятості.

На засіданні колегії розглянуто питання збереженості документів в районних та міських центрах зайнятості Рівненської області, виконання в області розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 р. № 957 “Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України”, розпорядження голови Рівненської облдержадміністрації від 24 березня 2006 р. № 166 “Про Програму розвитку архівної справи у Рівненській області на 2006–2010 рр.” та планових завдань розвитку архівної справи за 9 місяців 2007 р.

* * *

4 листопада 2008 р. проведено розширене засідання колегії держархіву за участі головних та провідних спеціалістів. На засіданні колегії розглянуто питання упорядкування документів юридичних осіб – джерел формування НАФ та комплектування архівних відділів райдержадміністрацій (міськрад), виконання Державним архівом Рівненської області Указу Президента України від 7 лютого 2008 р. № 109/2008 “Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування”, заходів щодо його реалізації, затверджених розпорядженням голови облдержадміністрації від 21 лютого 2008 р. № 74.

* * *

20 листопада 2008 р. проведено розширене засідання колегії держархіву за участі головних та провідних спеціалістів, на якому розглянуто питання виконання у Державному архіві Рівненської області вимог Законів України “Про боротьбу з корупцією” та “Про державну службу”, інших нормативно-правових актів з питань державної служби та боротьби з корупцією.

* * *

2 грудня 2008 р. у Державному архіві Рівненської області відкрито виставку документів “Здобудеш Українську Державу або загинеш у боротьбі за неї: до 100-річчя від дня народження Степана Бандери”. На виставці представлено матеріали з фондів Державного архіву Рівненської області: Рівненського окружного суду, Рівненського повітового староства, Управління Комітету державної безпеки по Рівненській області.

Документи виставки висвітлили структуру, напрямки, форми і методи боротьби ОУН. Окреме місце в експозиції присвячено найбільш резонансним судовим процесам проти членів організації на Волині, які відбулися у м. Рівне та м. Костопіль. Серед цих документів особливу увагу привертають постанови І Великого збору ОУН у м. Відні, програми вишколу командирів боївок ОУН, інформації відділу безпеки Волинського воєводства про діяльність Організації

українських націоналістів на території воєводства, інструкція ОУН для низових ланок про роботу на терені, фото Є. Коновальця, С. Бандери, С. Ленкавського, учасників політичних процесі, звіти організаційних клітин ОУН про діяльність, листівки організації, розповсюджені на західноукраїнських землях під час проведення “шкільної акції”, інформації у польській пресі про діяльність ОУН, вірші, вилучені під час обшуку в осіб, запідозрених у приналежності до ОУН на Бичальських хуторах Костопільського повіту.

О. Кондратюк

У Держархіві Сумської області

Протягом 29 вересня – 3 жовтня 2008 р. робочою групою Держкомархіву здійснено комплексну перевірку стану архівної справи Сумської області. 3 жовтня в облдержадміністрації проведено підсумкову нараду за результатами перевірки. У засіданні взяли участь голова Держкомархіву О. Удод, заступник керівника апарату облдержадміністрації С. Гумен, архівні працівники Сумщини.

О. А. Удод зазначив позитиви у діяльності держархіву області, а також проблеми, які є в роботі архівних установ. Одним з найважливіших завдань, які сьогодні стоять перед архівами України, є їх гуманітарна місія, насамперед виявлення і дослідження документів, які ілюструють замовчувані раніше сторінки нашої історії. Водночас актуальними залишаються для розвитку архівної галузі проблеми забезпечення збереженості документів, формування НАФ, використання документів.

Перевірка показала, що область має спрямувати свої зусилля на створення трудових архівів, оскільки працівники архівних установ надміру завантажені роботою із запитами соціально-правового характеру, а саме – щодо стажу роботи та розміру заробітної плати. Пріоритетами роботи Державного архіву Сумської області є робота з джерелами формування НАФ, забезпечення збереженості документів через встановлення нових систем кондиціонування, підтримання певного температурно-вологісного режиму, перекартонування справ.

Голова Держкомархіву відвідав Сумський прес-клуб. На прес-конференції за його участі обговорено проблеми архівної справи області та тенденції її сучасного розвитку.

* * *

15 жовтня 2008 р. директор держархіву Г. М. Іванущенко взяв участь у засіданні круглого столу на тему “Стан та перспективи розвитку місцевої демократії України”, що проходив у приміщенні Сумської облдержадміністрації, де ознайомив присутніх з історичними традиціями розвитку місцевої демократії.

* * *

2 грудня 2008 р. у Сумській обласній науковій бібліотеці розпочала роботу виставка, присвячена діяльності УПА. Експозицію підготували співробітники Галузевого державного архіву Служби безпеки України та працівники Центру досліджень визвольного руху за сприяння Українського

інституту національної пам'яті. До неї увійшли більше п'ятисот унікальних фотографій та документів з різних архівних джерел.

Експозиція виставки складається з фотографій та фотокопій документів, які протягом десятиліть зберігалися в архівах Державного політичного управління та Народного комісаріату внутрішніх справ та були недоступними для дослідників, і які є першоджерелом об'єктивної інформації про український визвольний рух середини ХХ століття. До експозиції також увійшли матеріали про діяльність повстанців на Сумщині.

* * *

3 грудня 2008 р. у держархіві області відкрито книжково-документальну виставку з нагоди 130-річчя від дня народження українського поета, драматурга, громадського діяча О. Олеся. На виставці представлено метричний запис про народження митця, вірш поета "Матері", вперше опублікований у газеті "Сумський вісник" (1943 р.), книгу журналіста-краєзнавця Г. Т. Петрова "Рідний берег поета", в якій на фактичному матеріалі досліджується місце народження та зв'язок О. Олеся з Сумщиною, а також ряд статей в обласних виданнях, присвячених життю та творчості видатного українського поета.

І. Є. Гончарова

У Держархіві Тернопільської області

1 жовтня 2008 р. проведено комплексну перевірку роботи архівного відділу Ланівецької райдержадміністрації.

* * *

2 жовтня 2008 р. урочисто відкрито виставку до 140-річчя від дня народження К. Студинського "З плеяди аристократів розуму і духу", підготовлену головним спеціалістом архіву С. Коваль.

* * *

3 жовтня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у відкритті XI Національної філателістичної виставки "Укрфілекс 2008" в м. Чернівці.

* * *

4 жовтня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у вечорі-пам'яті з нагоди річниці смерті доктора Р. Смика – тернопільчанина, мецената, популяризатора творчості братів Лепких.

* * *

6–10 жовтня 2008 р. проведено курси підвищення кваліфікації в Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ, організацій для начальників архівних відділів райдержадміністрацій, міської ради.

* * *

12 жовтня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у звітно-виборній конференції Всеукраїнського товариства “Меморіал” ім. В.Стуса у м. Вінниця.

* * *

13 жовтня 2008 р. головним спеціалістом О. Дишлюк підготовлено виставку знагоди 66-ої річниці утворення Української Повстанської Армії, Дня українського козацтва та Покрови Пресвятої Богородиці “За свій рідний край, за козацький звичай...”.

14 жовтня 2008 р. працівники держархіву області взяли участь в урочистому концерті з нагоди 66-ої річниці утворення Української Повстанської Армії, Дня українського козацтва та Покрови Пресвятої Богородиці в палаці культури “Березіль” ім. Л. Курбаса.

* * *

13 жовтня 2008 р. у держархіві області проведено презентацію проекту “Золотий лелека” – громадської нагороди, символу визнання заслуг людини перед суспільством.

* * *

14 жовтня 2008 р. головний спеціаліст архіву Ю. Кожій взяв участь в інформаційно-краєзнавчому рейді “Місцями Степана Бандери на Тернопільщині”.

* * *

20 жовтня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у засіданні спілки краєзнавців Тернопільщині та виступив зі звітом про виконану держархівом області роботу. Б. Хаварівського обрано членом правління спілки, а також делегатом на IV-й з’їзд Всеукраїнської спілки краєзнавців у м. Київ.

28 жовтня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у роботі IV з’їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців у м. Київ.

* * *

23 жовтня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у відкритті персональної виставки творчих робіт художника-живописця Є. Шпака “Моє життя на видноті”, що відкрилася у Тернопільському обласному художньому музеї.

* * *

24 жовтня 2008 р. вийшов друком дев’ятий номер газети “Архіваріус”.

* * *

30 жовтня 2008 р. урочисто відкрито виставку до 90-річчя Західно-Української Народної Республіки та Української галицької Армії “Листопадовий зрив”. З приводу відкриття цієї виставки на радіо “Промінь” прозвучало 20-хвилинне інтерв’ю директора держархіву області Б. Хаварівського.

* * *

31 жовтня 2008 р. працівники держархіву області взяли участь у покладанні квітів до підніжжя могил вояків Легіону українських січових стрільців та бійців Української Галицької армії, які поховані на Микулинецькому кладовищі у Тернополі.

* * *

3 листопада 2008 р. у читальному залі держархіву області проведено зустріч із письменником з м. Коктебель, заслуженим діячем мистецтв АР Крим, членом НСПУ, автором 26 книг поезії, прози, дитячих віршів В. Ложко.

* * *

7 листопада 2008 р. працівники держархіву області взяли участь у відкритті персональної виставки творчих робіт заслуженого майстра народної творчості України А. Гриба, що відкрилася у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї.

* * *

10 листопада 2008 р. головним спеціалістом О. Ковальчук підготовлено виставку документів “З одісеї Михайла Качалуби” (до 100-річчя від дня народження поета).

* * *

12 листопада 2008 р. працівники держархіву області Ю. Кожій та І. Крочак взяли участь в одноденному семінарі з впровадження інформаційних технологій в архівну справу, який відбувся на базі Державного комітету архівів України.

* * *

13 листопада 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський виступив на конференції до 70-річчя від дня народження І. П. Герети в краєзнавчому музеї.

* * *

14 листопада 2008 р. головним спеціалістом М. Дацків підготовлено виставку документів до 130-річчя від дня народження скульптора М. Паращука “І камінь розплющував очі”.

* * *

19 листопада 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у презентації книги М. Лазаровича “І було пекло на Землі” у Тернопільському краєзнавчому музеї за участю голови облдержадміністрації Юрія Чижмаря. Книга видана у видавництві “Джура”.

* * *

21 листопада 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський і головний спеціаліст М. Дацків взяли участь у роботі міжнародної науково-практичної конференції “Михайло Паращук: “Ровесник болгарської волі, страдник нашої долі” (до 130-х роковин від дня народження та 65-х роковин від дня смерті).

* * *

26 листопада 2008 р. керівництво архіву взяло участь у роботі колегії облдержадміністрації, де слухалося питання “Про хід виконання розпорядження Президента України від 13 квітня 2005 року № 957 “Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей в Україні”.

* * *

28 листопада 2008 р. проведено навчання з підвищення кваліфікації для працівників держархіву області з тем “Нові надходження науково-довідкової бібліотеки держархіву області” та “Методика проведення каталогізації документів”.

* * *

10 грудня 2008 р. головний спеціаліст О. Дишлюк взяла участь в історичних читаннях з нагоди 100-річчя від дня народження видатного українця “Степан Бандера: міфи, легенди та дійсність”, що проходила в Тернопільській обласній універсальній бібліотеці.

* * *

15 грудня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський та письменник М. Ониськів, автори книги “Михайло Паращук: “Ровесник болгарської волі, страдник нашої долі”, взяли участь у вшануванні 130-ї річниці від дня народження скульптора М. Паращука в обласній універсальній й бібліотеці.

* * *

16 грудня 2008 р. за участю авторів, письменників та журналістів краю у держархіві області проведено презентацію книжки Б. Мельничука, Н. Юрчак “Шляхами Богдана Хмельницького на Тернопільщині” (Тернопіль, 2008 р.).

* * *

16 грудня 2008 р. директор архіву взяв участь у вечорі спогадів про письменника, журналіста Б. Хижняка, особовий фонд якого відкрито у 2008 р. в держархіві області.

* * *

22 грудня 2008 р. проведено презентацію книжки к. і. н. Ярослава Стоцького “Держава і релігія в західних областях України (1944–1964)”.

* * *

23 грудня 2008 р. вийшов друком десятий номер газети “Архіваріус”.

* * *

24 грудня 2008 р. директор архіву Б. Хаварівський взяв участь у конференції, що проходила у Тернопільському краєзнавчому музеї з нагоди 130-ї річниці від дня народження уродженця Тернопілля, скульптора М. Парашука.

* * *

24 грудня 2008 р. проведено розширене засідання колегії держархіву області, присвяченого Дню працівників архівних установ.

У Держархіві Харківської області

28–31 жовтня 2008 р. представники Державного комітету архівів України, начальник управління організаційно-правового та аналітичного забезпечення Т. П. Прись і заступник начальника управління – начальник організаційно-аналітичного відділу Н. К. Богунова, провели перевірку діяльності Держархіву Харківської області на виконання рішення колегії Держкомархіву від 20 листопада 2007 р. “Про заходи щодо подолання проблем в архівній справі Харківської області”. У рамках перебування представників Держкомархіву на Харківщині відбулися їх зустрічі з керівниками Чугуївської райдержадміністрації та районної ради, деканом історичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна С. І. Посоховим та директором Центру краєзнавчих досліджень С. М. Куделко.

* * *

30 жовтня 2008 р. у держархіві області відкрито виставку “До відзначення 360-ї річниці подій, пов’язаних з початком національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.”, підготовлену за матеріалами ЦДІАК та ЦДІАЛ України.

* * *

6 листопада 2008 р. кореспондентом медіа групи “Об’єктив” телеканалу “Simon” та співробітником держархіву області Н. М. Харченко підготовлено сюжет до 80-річчя від дня відкриття Будинку державної промисловості (Держпрому) – архітектурного пам’ятника Харківщини. У передачі використано архівні документи, фото і коментарі співробітника архіву щодо

історії створення та будівництва Держпрому. Сюжет вийшов в ефір новин вищевказаного каналу 8 листопада 2008 р.

* * *

20–21 листопада 2008 р. у Держархіві Харківської області проведено семінар за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад області, на якому розглянуто питання про введення нових форм планово-звітної документації, надано рекомендації щодо заповнення форми планово-звітної документації тощо. Учасники семінару ознайомилися з виставкою “До 75-х роковин Голодомору 1932–1933 рр. в Україні”.

* * *

У листопаді 2008 р. підготовлена архівістами області виставка “До відзначення 70-річчя подій, пов’язаних із проголошенням Карпатської України” експонувалася у Державному архіві Харківської області, архівних відділах Богодухівської, Чугуївської райдержадміністрацій та Чугуївської міськради.

* * *

1 грудня 2008 р. у Держархіві Харківської області відбулася презентація виставки “Іншого шляху, крім Незалежності, для України немає”.

* * *

4 грудня 2008 р. начальник відділу організації та координації архівної справи архіву О. С. Гнезділо на запрошення кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна взяла участь у засіданні історичного гуртка університету, присвяченого актуальним питанням архівознавства: забезпеченню збереженості архівних документів, надійної охорони приміщень архівних установ, порядку користування архівними документами дослідниками у читальних залах, проектуванню сучасних архівосховищ тощо.

* * *

11 грудня 2008 р. заступник директора Л. М. Юдіна, працівники держархіву області В. В. Резнікова, Л. А. Чачія, Ю. П. Гунько на запрошення Харківського обласного комітету “Дробицький Яр” взяли участь у ювілейному засіданні комітету з нагоди 20-ї річниці його діяльності. Архівісти поздоровили голову комітету Л. П. Леонідова з 60-річчям від дня народження.

* * *

15 грудня 2008 р. відбулася робоча зустріч директора архіву Л. М. Момот, заступника директора О. С. Підкопаєва та начальника відділу організації та координації архівної справи О. С. Гнезділо з деканом історичного факультету С. І. Посоховим, його заступниками О. Д. Капліним, О. Г. Павловою та директором Центру краєзнавчих досліджень С. М. Куделко.

У ході зустрічі підведено підсумки співпраці архіву з кафедрою історії, джерелознавства та археології історичного факультету університету та підписано план співробітництва на наступний рік.

* * *

24 грудня 2008 р. з нагоди професіонального свята архівістів – Дня працівників архівних установ – у музеї історії у Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна проведено традиційну зустріч вчених-істориків, студентів, працівників музею, Центральної наукової бібліотеки університету з працівниками Держархіву Харківської області та Центрального державного науково-технічного архіву України. Під час зустрічі відбулася презентація книги мемуарів досвідченого архівіста, колишнього директора Державного архіву Харківської області Л. Г. Шульги та відкриття спільної виставки “З історії Харківської реклами”, підготовленої працівниками Державного архіву Харківської області, Центральним державним науково-технічним архівом України, музеєм та бібліотекою університету.

У Держархіві Херсонської області

2 жовтня 2008 р. з нагоди візиту короля Швеції Карла XVI Густава в с. Зміївка Бериславського району Херсонської області (колишня колонія Старошведська) та у рамках дня шведської культури організовано виставку цифрових копій документів державного архіву області “Шведи на Півдні України”. На виставці представлено близько 30 документів, серед яких: наказ Новоросійської губернської канцелярії (за Указом імператриці Катерини II) про відмежування земель під поселення шведів 1781 р.; план населеного пункту, призначеного для поселення шведів та план земель шведської колонії 1781, 1799 рр.; відомості про чисельність шведів в колонії за 1835 р.; метричні книги лютеранської церкви парафії Альт-Шведендорф; матеріали радянських часів. Копії відповідних документів надано обласній державній адміністрації для передачі Зміївській сільській раді.

* * *

17 жовтня 2008 р. у рамках проведення в області Європейського тижня місцевої демократії у державному архіві області проведено день відкритих дверей. Відвідувачі архіву ознайомилися з основними напрямками діяльності архіву, оглянули виставки архівних документів.

* * *

10 листопада 2008 р. співробітники держархіву взяли участь у “Круглому столі” на тему “Взаємодія у роботі під час створення та ведення реєстру виборців”, організованому відділом адміністрування Державного реєстру виборців апарату обласної державної адміністрації. Начальник відділу

формування НАФ і діловодства ознайомила присутніх з порядком видачі списків архівними установами для створення реєстру виборців.

* * *

24 листопада 2008 р. у державному архіві Херсонської області проведено планові спільні з Суворовським районним відділом Головного управління МНС в області пожежно-тактичні навчання з відпрацюванням плану пожежегасіння. У ході навчань опрацьовано дії пожежників щодо гасіння умовної пожежі, евакуації співробітників, допомоги при виведенні людей з приміщення тощо.

* * *

28 листопада 2008 р. співробітники держархіву взяли участь у проведенні семінару з питань ведення діловодства, що відбувся у Головному управлінні юстиції у Херсонській області за участю начальників районних і міських управлінь юстиції.

У Держархіві Черкаської області

У липні – серпні 2008 р. у приміщенні Державного архіву Черкаської області відбулося відкриття документальних виставок “До 100 річчя з часу першого демонстрування кіно в м. Черкаси”, “З історії кінематографу на Черкащині”, “Партизанський рух та підпілля на Черкащині”, “17-тій річниці Незалежності України присвячується”.

* * *

22 вересня 2008 р. працівники Державного архіву Черкаської області взяли участь в урочистостях з нагоди Дня партизанської слави.

* * *

25 вересня 2008 р. у газеті “Молодь Черкащини” за документами Державного архіву Черкаської області опубліковано статтю “Поліцейські будні дореволюційних Черкас та Черкаського повіту”.

* * *

8 жовтня 2008 р. у газеті “Прес-центр” за документами Державного архіву Черкаської області опубліковано статтю “Оунівський “крот” у гітлерівській поліції”, присвячену діяльності організації ОУН на території Черкащини в період Другої світової війни.

* * *

10 жовтня 2008 р. у приміщенні Державного архіву Черкаської області відкрито документальну виставку “Українська революційна доба: відродження козацтва на Черкащині”.

* * *

14 жовтня 2008 р. директор Державного архіву Черкаської області взяла участь у заходах, присвячених Дню українського козацтва.

Того ж дня Т. А. Клименко області взяла участь у відкритті виставки “УПА. Історія нескорених”, підготовленої Центром досліджень визвольного руху Служби безпеки України та Українським інститутом національної пам’яті, де представлено також документи Державного архіву Черкаської області.

У рамках підвищення кваліфікації працівників органів державної влади та органів самоврядування за участю керівників архівних установ Черкаської області та начальників загальними відділами райдержадміністрацій та міських рад на базі архівного відділу Черкаської райдержадміністрації проведено практичний семінар з питань ведення діловодства та вимог до забезпечення збереженості і використання архівних документів.

* * *

15 жовтня 2008 р. за участю представників установ, підприємств, організацій області проведено одноденну нарада-семінар на тему “Нормативно-правові акти, що регламентують роботу з документами. Вимоги до оформлення документів. Організація документообігу, контролю за виконанням документів. Документування роботи за зверненнями громадян. Номенклатура справ установи”. У ході семінару спеціалісти відділу формування НАФ та діловодства Державного архіву Черкаської області ознайомили працівників, відповідальних за діловодство обласних установ, з нормативно-правовими актами, що регламентують роботу з документами; організацією роботи з документами, підготовкою інструкції з діловодства установи, порядком реєстрації документів, формами реєстрації документів; складанням та оформленням службових документів, порядком їх розміщення та оформлення; організацією контролю за виконанням документів, строками виконання документів; документуванням роботи за зверненнями громадян, порядком реєстрації; розглядом звернень громадян; строками розгляду звернень; основними вимогами до складання номенклатури справ та формуванням документів у справи; забезпеченням збереженості справ у структурних підрозділах.

* * *

16 жовтня 2008 р. у Державному архіві Черкаської області проведено одноденний семінар для начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад з питань стану та перспектив діяльності архівних установ області.

У Держархіві Чернівецької області

11–14 листопада 2008 р. завідувач сектору забезпечення збереженості документів та фондів держархіву Д. Г. Олар взяв участь у міжнародному симпозіумі “Пауль Целан: творчість і життєвий шлях”, організованому філією Союзу письменників Румунії в Кишиневі та товариством румунських

письменників у Чернівцях, і виступив з доповіддю “Пауль Целан: архівні документи”.

* * *

Протягом останнього кварталу поточного року тривала робота над виявленням документів щодо підтвердження, роз’яснення чи спростування маловідомих та недосліджених історичних фактів та подій. Одним з результатів пошукової роботи стала підготовлена начальником відділу інформації та використання документів архіву Н. Б. Марсіяном та завідувачем сектору забезпечення збереженості документів та фондів архіву Д. Г. Оларем стаття “Нові документи про родину Реццорі”, де вперше оприлюднено інформацію про батьків видатного німецькомовного прозаїка Григора фон Реццорі та її проживання на Буковині, що базується на архівних документах.

* * *

У фондах архіву зберігаються відомості про людей різних національностей буковинського краю, репресованих у період тоталітарного режиму. У переліку цих осіб значаться тисячі невинних жертв, пізніше реабілітованих режимом. Відповідно до наказу Держкомархіву від 6 лютого 2008 р. № 17 “Про роботу над архівно-пошуковим проектом інформаційним проектом “Український мартиролог ХХ ст.” Державний архів Чернівецької області вирішив оприлюднити імена буковинців, які постраждали під час встановлення радянської влади на Буковині. Результатом роботи стало видання першої частини “Українського мартирологу ХХ століття. Чернівецька область”.

Архівом підготовлено та видано II частину “Чернівецького меморіалу”, що містить відомості про репресованих краян у період тоталітарного режиму.

* * *

Протягом IV кварталу відділом комплектування, відомчих архівів та діловодства розроблено методичні рекомендації “Порядок приймання-передавання документів (справ) під час зміни керівника установи, керівника архіву (особи, відповідальної за архів)”. Основним завданням методичних рекомендацій є встановлення єдиного для всіх установ порядку приймання-передавання документів (справ) при зміні керівництва установ.

У Держархіві Чернігівської області

8 жовтня 2008 р. Держархівом Чернігівської області за сприяння виконкому Чернігівської міськради проведено виїзну нараду-семінар з питань ведення архівної справи для юридичних осіб, що є джерелами формування НАФ архівного відділу Чернігівської міськради. У роботі семінару взяли участь директор держархіву Р. Б. Воробей, заступник директора архіву В. Т. Саржан та начальник відділу формування НАФ та діловодства архіву Н. М. Лобанова.

На семінарі розглянуто питання вимог до складання номенклатур та формування справ до документів, що подаються на розгляд експертно-перевірної комісії Державного архіву Чернігівської області. Директор архіву поінформувала присутніх про склад та зміст Національного архівного фонду України, нормативно-правову базу, якою керуються у своїй діяльності архівісти.

* * *

22 жовтня 2008 р. провідні спеціалісти відділу формування НАФ та діловодства архіву взяли участь у роботі семінару щодо складання номенклатури та формування справ для секретарів сільрад, що проводився у Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

* * *

6 листопада 2008 р. проведено засідання колегії держархіву області. На засіданні колегії були підведені підсумки виконання архівними установами області планових завдань, заслухано звіти начальників архівних відділів райдержадміністрацій, міськрад та районних трудових архівів.

Обговорено питання стану збереженості документів НАФ в архівних установах області, роботи з кадрами та стану виконавської дисципліни в держархіві області, інформаційну діяльність архівних установ області.

* * *

27 листопада 2008 р. начальник відділу формування НАФ та діловодства взяла участь у семінарі “Діловодство в органах державної виконавчої влади”, що проводився для спеціалістів загальних відділів райдержадміністрацій у Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

* * *

1 грудня 2008 р. у Державному архіві Чернігівської області проведено “День відкритих дверей”. У заході взяли участь працівники архіву, представник установи-фондоутворювача – Головного управління держказначейства у Чернігівській області. Було надано консультації з питань роботи архіву. До програми включено оглядову екскурсію до архівосховища, реставраційної майстерні та лабораторії мікрофільмування.

У “День відкритих дверей” архів відвідали 34 студенти історичного факультету Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Після проведення заходу студенти відповіли на питання анкети-запитальника щодо його проведення та залишили побажання у спеціальній “Книзі побажань”.

* * *

5 грудня 2008 р. працівники держархіву області взяли участь у вечорі пам'яті кандидата архітектури, члена-кореспондента Академії архітектури України, видатного пам'яткознавця і краєзнавця А. А. Карнабеда, особовий фонд якого зберігається в архіві.

Захід організовано Чернігівською обласною Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Його учасники мали нагоду ознайомитися з виставкою, присвяченою життю та творчості відомого архітектора.

* * *

9 грудня 2008 р. у держархіві області проведено заняття з підвищення кваліфікації працівників приватних скульптур, що здійснюють науково-технічне опрацювання документів в установах, організаціях, на підприємствах.

МІЖНАРОДНІ КОНТАКТИ

13–14 жовтня 2008 р. Голова Держкомархіву, д. і. н., проф. О. А. Удод взяв участь у черговій нараді українсько-російської академічної зустрічі істориків, яка відбулася в Інституті всесвітньої історії РАН (м. Москва, 13–14 жовтня).

У ході зустрічі презентовано дві книги – “Історію України” російською мовою, створену українськими істориками для російських читачів, та “Історію Росії“, видану українською мовою для українських читачів. Надалі планується обов'язкове залучення представників архівних служб обох країн до участі у заходах цього напрямку.

У ході зустрічі досягнуто домовленостей щодо копіювання документів т. зв. “Батуринського архіву“. Розпочато роботу над спільним українсько-російським архівним проектом “Україна у вогні. 1941 рік“.

* * *

15–18 жовтня 2008 р. делегація українських архівістів на чолі з Головою Державного комітету архівів України О. А. Удодом взяла участь в урочистих заходах з нагоди 200-річчя державних архівів Республіки Польща у м. Варшава, Пултуськ (Польща). У рамках заходів підписано нову редакцію Угоди про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща в галузі архівної справи.

Проведено плідні консультації з керівниками архівних служб Білорусі, Грузії, Латвії, Литви, Польщі, Угорщини, Чехії, Словаччини, Росії, Румунії, що сприятиме виконанню доручень Уряду України у частині виявлення в іноземних архівосховищах і передавання в Україну копій документів з історичного минулого українського народу, подальшій активізації міжнародного співробітництва архівістів України, інтеграції архівної служби України до європейського архівного середовища.

* * *

6–9 листопада 2008 р. делегація українських архівістів на чолі з Головою Державного комітету архівів України О. А. Удодом взяла участь у відкритті спільної українсько-вірменської виставки документів “Вірменська діаспора в Україні: історія та сучасність” (м. Єреван, Вірменія). Під час відкриття виставки О. А. Удод висвітлив тему “Джерела з історії вірменської діаспори в документах українських архівів”.

7 листопада офіційну делегацію українських архівістів прийняв віцепрем'єр-міністр Республіки Вірменія А. Геворкян. Під час зустрічі Голова Держкомархіву окреслив основні засади та перспективи співпраці українських та вірменських архівістів, повідомив про роботу над планом спільних заходів, наголосив на ролі директора Національного архіву Вірменії як Голови Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів, членом якої є Державний комітет архівів України. Були обговорені питання виявлення документів з історії вірмен в Україні та української діаспори у Вірменії.

Під час перебування у Єревані члени української делегації ознайомилися із досвідом архівістів Вірменії щодо приймання на зберігання виборчої документації, організації діяльності відомчих та регіональних архівів, питань співпраці державних архівів з архівами наукових установ та релігійних об'єднань

Заступник Голови Держкомархіву О. В. Музичук здійснила початкове виявлення документів, пов'язаних із історичним минулим України, вивчила питання щодо їх подальшого копіювання. Під час відвідання Інституту давніх рукописів Матенадаран нею опрацьовано досвід працівників реставраційної лабораторії у сфері збереження та реставрації стародруків та рукописних книг.

Вивчено питання щодо можливості організації подальшої роботи з виявлення профільних документів у Національному архіві Вірменії робочою групою українських архівістів; обговорено нормативно-методичні та правові засади діяльності архівних установ обох держав, питання підготовки спільних проектів у сфері комплектування, збереження документів, виконання соціально-правових та генеалогічних запитів тощо.

Голова делегації О. А. Удод провів консультації з керівництвом Національного архіву Вірменії щодо узгодження плану спільних заходів на 2009–2010 рр. та запропонував директору Національного архіву А. С. Вірабяну як Голові Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів провести чергове засідання Загальної конференції ЄВРАЗІКИ у 2010 р. в Україні на базі Державного архіву Закарпатської області.

Державний комітет архівів України остаточно узгодив організаційні питання щодо проведення спільної виставки документів “Історія вірменської церкви в Криму”, відкриття якої планується у 2009 р. у Криму, та підготовку спільного збірника документів. Вирішено питання про обмін довідковою інформацією щодо джерельної бази спільної історії, обмін спеціалістами для здійснення виявлення архівних документів та їх копіювання.

* * *

12 грудня 2008 р. заступник Голови Держкомархіву О. В. Музичук та в. о. директора Центрального державного історичного архіву України, м. Київ Л. Я. Демченко взяли участь у 2-му засіданні Міжнародної ради зі створення віртуальної реконструкції документальної спадщини Радзивіллів (м. Мінськ, Білорусь).

За підсумками було визначено основні завдання на 2009 р. для архівів Польщі, Білорусі, України, Литви, Росії, в яких зберігаються документи Несвизької ординації Радзивіллів.

У Центральному державному кінофотофоноархіві ім. Г. С. Пшеничного (ЦДКФФА)

19–22 листопада 2008 р. директор Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного Н. О. Топішко взяла участь у роботі Міжнародного форуму архівів “Зберігати у сріблі — 45”, присвяченого 90-річчю Латвійської Республіки та 45-річчю Латвійського державного архіву кінофотофонодокументів.

На робочих засіданнях обговорювалися проблеми забезпечення збереженості оригіналів кінодокументів та шляхи їх вирішення, створення фонду користування на кінодокументи у цифровому форматі та створення страхового фонду на аудіовізуальні документи. Досягнуто домовленості із представниками компанії СТМДЕВРІЕ про презентацію у другій половині грудня 2008 р. в ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного обладнання для консерваційно-профілактичних робіт із кінодокументами та їх оцифрування.

* * *

20 листопада 2008 р. відбулася урочиста церемонія повернення Федеральним архівом Німеччини Центральному державному кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного фотодокументів, вилучених з фондів архіву та вивезених до Німеччини під час Другої світової війни. Федеральним архівом Німеччини передано Державному комітету архівів України 246 фотопозитивів, що демонструють мотиви щоденного життя в Україні у період між двома світовими війнами, зокрема, сцени культурного життя та події у транспортній і оборонній галузях.

Ці фотозображення входили до матеріалу, зібраного внаслідок діяльності Оперативного штабу рейхсляйтера Розенберга в окупованих Німеччиною областях Радянського Союзу. Цей штаб утворено у 1940 р. для обліку в окупованих німецькими військами областях культурного надбання з бібліотек, архівів, музеїв, церковних канцелярій, а також з майна євреїв, єврейських об'єднань та масонських лож з метою подальшого їх транспортування до Німеччини. Фотопозитиви конфісковано Оперативним штабом рейхсляйтера Розенберга у Києві і по закінченню війни перевезено американськими окупаційними властями в США. Звідти, з Бібліотеки Конгресу на початку 60-х рр. збірка потрапила через американський Національний архів до Федерального архіву Німеччини.

Понад 3 тис. архівних документів з фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного було повернено у 1997 р. Додатковому виявленню документів з українських архівів, які передано цього року, передували тривалі спільні пошуки українських та німецьких архівістів.

На церемонії передавання фотодокументів були присутні Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні д-р Ганс-Юрген Гаймзот, заступник Міністра культури і туризму України М. Яковина, Голова Державного комітету архівів України О. Удод, Голова Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України Ю. Савчук, начальник відділу міжнародного співробітництва Федерального архіву Німеччини доктор Кай фон Йена, відповідальні працівники секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерства закордонних справ України, Державного комітету архівів України, Інституту історії НАН України, директори центральних державних архівів, представники засобів масової інформації.

У Державному архіві Закарпатської області

20 листопада 2008 р. у м. Ніредьгаза (Угорська Республіка) за участі Державного архіву Закарпатської області відкрито тематичну виставку з нагоди 75-х роковин Голодомору 1932–1933 років в Україні. У відкритті виставки взяли участь керівники та працівники мерії міста, співробітники Генерального консульства України у м. Ніредьгаза, українці, які проживають в Угорщині, та представники угорської інтелігенції.

26–28 листопада 2008 р. директор Державного архіву Закарпатської області взяв участь у семінарі “Українська повстанська армія і Словаччина після Другої світової війни”, що проводився у м. Кошице (Словаччина) у рамках “Європейського тижня науки і техніки”.

Важливою його складовою стала виставка документів про діяльність ОУН-УПА з фондів українських архівів, підготовлена та організована держархівом області. Одночасно у приміщенні Державного архіву в м. Кошице (Словаччина) презентовано виставку видань Державного архіву Закарпатської області. Обидві виставки, особливо публікацій архіву, викликали жвавий інтерес словацьких архівістів, науковців та засобів масової інформації.

У відкритті виставок взяли участь виконуючий обов'язки Генерального консула України у м. Пряшів (Словаччина) Ю. Колядинський, директор Інституту суспільних наук Словацької академії наук доктор М. Гайдош, співробітники інституту, Кошицького та Пряшівського університетів, працівники Кошицького міського архіву.

Співробітництво Державного архіву Закарпатської області з науковцями і архівістами сусідньої Словацької Республіки в 2008 р. набуло якісно нових рис і значного розвитку. Цікаві і важливі спільні заходи заплановані на 2009 р.

2 грудня 2008 р. директор держархіву області зустрівся з Генеральним консулом Чеської Республіки в Україні (м. Львів) п. Л. Грділом., якому у ході зустрічі вручено чергові видання архіву — книги “Відлуння жахливої трагедії”, “Тернистий шлях до України” та “Колочава”. У зустрічі взяв участь і віце-консул Чеської Республіки з питань культури В. Локай.

У Державному архіві Тернопільської області

22 жовтня 2008 р. Держархів Тернопільської області відвідала громадська діячка з Угорщини, Голова Європейського конгресу Українців Я. Хортяні. Накреслено заходи співпраці держархіву області з Українським товариством в Угорщині щодо здійснення сторонами пошуку, копіювання та обміну документами, пов'язаними з історією зв'язків України з Угорщиною, підготовки спільних видань, публікацій, номерів газет “Русалка Дністрова” та журналу “Громада”, проведення генеалогічних досліджень, пошуку могил Угорських військових, що загинули на Україні, розробки тем: “Про взаємовідносини УПА з Угорськими військами” а також з історії будівництва залізничної мережі спеціалістами Австро-Угорщини на Тернопільщині.

Я. Хортяні виступила з лекцією перед студентами історичного, географічного та філологічного факультетів Тернопільського національного педагогічного університету на тему “Європейський конгрес українців, співпраця між РП, Угорщиною, Румунією, Словаччиною та взаємозв'язки з Україною”. Інформацію було розміщено на сайті Тернопільської облдержадміністрації.

Держархівом області видано громадянам, що мають польські корені, 62 довідки для отримання “Карти Поляка” для безвізового режиму та можливості роботи у Польщі.

У Державному архіві Харківської області

7 листопада 2008 р. у приміщенні Центральної наукової бібліотеки ім. В. Н. Каразіна (ЦНБ) проведено презентацію третього збірника “Польський альманах”, що містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Формування історичної пам'яті: Польща і Україна”, яка проходила у Харкові в травні 2007 р. До альманаху увійшли доповіді, повідомлення, виступи учасників конференції.

У презентації взяли участь Генеральний консул Республіки Польща в Харкові Г. Серочинський, директор ЦНБ, Польського дому в Харкові, автори доповідей, опублікованих у збірнику, у тому числі – заступник начальника відділу інформації та використання документів Державного архіву Харківської області Н. М. Харченко.

На виставці фотографій видатного польського фотографа, харків'янина А. Федецького, експонованій у рамках презентації, використано документи з фондів держархіву області, які висвітлюють життя діяльність А. Федецького, а також його авторські фотознімки.

У III кварталі поточного року продовжено роботу держархіву області щодо створення цифрових копій документів генеалогічного характеру, яку розпочато в січні 2007 р. за договором між Держархівом Харківської області та Генеалогічним товариством Штату Юта (США). З 15 вересня до 15 грудня 2008 р. зроблено 22 929 цифрових копій архівних документів (це 41 справа з фонду Харківська казенна палата).

ЮВІЛЕЇ ТА ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

Батько української художньої повісті До 230 – річчя від дня народження відомого українського письменника Г. Ф. Квітки – Основ'яненка (з архівних зібрань ЦДАМЛМ України)

Всі скарби, здобуті працею й талантом, розумом і досвідом протягом довгого існування світу, належать, зрештою, нам. Тільки історія в стані навчити вас правильно цінувати ті блага, за які ми не відчуваємо завдяки тільки тому, що ми до них звикли й одержали їх без боротьби; тим часом ці блага коштували крові кращих і шляхетних людей, і для завоювання їх потрібна була важка праця багатьох поколінь !

Ф. Шіллер

*Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине ...
От де, люде, наша слава,
Слава України !
Т. Г. Шевченко "До Основ'яненка"*

29 листопада 2008 р. виповнюється 230 років від дня народження видатного українського письменника Григорія Федоровича Квітки – Основ'яненка (1778–1843). З нагоди ювілею у Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України організовано документальну виставку.

У ЦДАМЛМ зберігаються архівні документи про творчість і життя видатного письменника, зокрема, статті та дослідження М. К. Зерова, М. А. Плевако, матеріали до біографії, зібрані В. Я. Герасименком, бібліографічний нарис М. С. Возняка, підбірка документально-художньої біографії Г. Квітки-Основ'яненка літературознавця А. І. Костенка, ілюстрації художників І. Їжакевича та О. Овчинникової до творів письменника.

Ім'я Квітки – одне з найвідоміших імен українських письменників серед народу, його можна поставити поруч з І. Котляревським і Т. Шевченком.

“Твори Квітки читають не тільки історики літератури, їх читають навіть не школярі за програмою – їх читає українська інтелігенція, в них кохається і наш народ, якому припали вони до душі щиро – народною формою і змістом, глибоко – симпатичними образами героїв і героїнь, поважним відношенням до простого люду, його горя і радощів, замилювання старовиною, отим місцево – національним колоритом, яким перейняті оповідання нашого автора; вони любі й дорогі йому, коли хочете, навіть тією релігійністю і моральністю, що

проймають кожен рядок писання Квітки” – писав у далекому 1928 р. літературознавець та перекладач М.Зеров.

Г. Ф. Квітка, незважаючи на свою невисоку, майже шкільну освіту, дуже послужився рідному краю в справі розвитку народної освіти та місцевої художньої літератури.

Життєвий шлях письменника сповнений найнесподіваніших поворотів і змін. Походив із старовинного козацько–старшинського роду, відомого заслугами у військових справах та розвитку культури й освіти на Слобідській Україні. “Предки письменника прибули на Лівобережжя з-за Дніпра в XVII ст. і старшинували в Гадяцькому, Харківському, Ізюмському полках. Влітку 1709 року Григорій Семенович Квітка приймав у своєму маєтку в Харкові Петра І. З 1782 року, коли українська шляхта указом Катерини II прирівнялась у правах до російського дворянства, Квітки дістали дворянський титул.” Такі відомості про рід Квіток знаходимо серед матеріалів літературознавця А. Костенка.

Народився Г. Ф. Квітка 29 листопада 1778 р. у с. Основа поблизу Харкова. Звідси і його псевдонім – Основ’яненко. Матеріали А. Костенка змальовують атмосферу, в якій зростав майбутній письменник: “Батько майбутнього письменника, Федір Іванович, був людяний, відзначався щирою гостинністю, глибоким розумом і життєвою мудрістю, лагідною й веселою вдачею та відмінним даром пристосовуватись до кожного віку. Великопанські традиції жили в роду Квіток, традиції широкого і багатого життя. Родовий будинок Квіток в Основі був настільки пишний, що коли імператор Олександр І приїхав туди, то із здивуванням запитав: “Не во дворце ли я?”.

Мати його була, навпаки, горда, сувора жінка, з холодним характером. Щоб утримати занепалу фамільну можновладність і забезпечити маєтний ценз, необхідний для здобуття високих посад, її улюбленцеві – старшому синові Андрію – при розподілі спадщини було виділено весь маєток. Це дало тому змогу зайняти посаду “предводителя дворянства” Харківської губернії, а пізніше стати псковським губернатором та дослужитись до чину таємного радника.

Родина Квіток вирізнялась на Харківщині прихильністю до освіти та культури. Далеко за межами Харкова славився їх основ’янський домашній театр, у якому грали Григорій, Андрій, їхні сестри Парасковія, Єлизавета і Марія, юнаки та дівчата з інших багатих і бідних сімей. Григорій грав у театрі веселі і характерні ролі. Велика любов до театру залишилась у нього на все життя, про що свідчать написані ним п’єси.

“Григорій Квітка був з перших днів свого життя дитиною хворою, золотушною. Від золотухи ж він і осліп ще на руках няньки. Прозрів Квітка лише на п’ятому році життя, коли його повезли на богомілля в сусідній Озерянський монастир. Це несподіване щастя так вразило малого Квітку, що він, і без того дуже набожний, загорівся палкою вірою до Бога”. Факти набожності, високої духовної моралі, за А. Костенком, допомогли майбутньому автору “Марусі” та “Сватання на Гончарівці” усвідомити життя і побут простого українського люду. Треба сказати, що релігійний настрій взагалі панував в той час серед українського громадянства.

На дванадцятому році життя Квітка став просити батька відпустити його в монастир, але батько й мати не пустили. Вчив Квітку на Основі монах Курязького монастиря під керівництвом самого архімандрита. “Про свою шкільну освіту цікаве свідчення лишив нам сам Григорій Квітка у листі, написаному 27 березня 1939 р. до Петра Плетньова, редактора “Современника”: “Я й народився в той час, коли освіта не йшла далеко, та й місце не давало нагоди до того, до того ж, хвороби з дитинства бажання не бути в світі, а може й безтурботність і лінощі, властиві тодішньому вікові-все це було причиною, що я не дбав про майбутнє й ухилився навіть від того, що було під рукою і чого міг би навчитися. Вивчившись ставити карлючки, я думав, що досить з мене якщо вмю й так писати”. Такі відомості, що їх зафіксував літературознавець В. Герасименко, дають підстави говорити про самоосвіту Г. В. Квітки.

“Замість монастиря Квітка 11 грудня 1794 року вступив на військову службу – вахмістром Лейб – Гвардії кінного полку, але через рік перейшов на цивільну службу при Департаменті Герольдії. Насправді Григорій Квітка не бачив служби й у вічі. Але і “числячись” на військовій службі, не покинув Квітка своєї старої укоханої мрії, мрії про монастир.

Як пише у своїх біографічних дослідженнях про Квітку відомий бібліограф М. Плевако, на двадцять третьому році життя у 1800 р. він вступив таки послушником у Курязький монастир, де з перервами пробув близько чотирьох років. У згаданих уже біографічних матеріалах А. Костенко пише: “В той час батько Квітки був вже старим чоловіком і дуже сумував, що син його не послухав і вступив в ченці. Не раз він докоряв йому цим вчинком: “Немає тобі мого батьківського благословення на те, щоб ти був монахом!”, “Поки будеш монахом, забороняю тобі ходити на мою могилу”. Тихому і релігійно-настроєному Квітці було важко це слухати, але, поступившись благанням батька, він покинув монастир і віддав свої сили суспільству, трудам і турботам на користь ближніх, на користь батьківщини й рідної літератури.

Дома Г. Квітка захоплювався музикою, грав на фортепіано і флейті, котру особливо любив за її ніжні звуки”. У 1806 р. він знову вступає на службу, спершу по провіантській комісії у міліції Харківської губернії, а потім секретарем Слобідсько-Українського дворянства, де прослужив лише рік і в кінці 1807 р. вийшов у відставку.

З того часу і починається громадська діяльність Квітки, що залишила великий слід в культурному житті Харкова і всієї Слобідської України. З бібліографічних виписок М. Плевако дізнаємося, що “Квітка бере жваву участь у всіх культурних справах того часу. Бував на літературних зібраннях. Заходив він до “Дворянського Клубу” на вечірки і танці, і згодом став одним з членів-розпорядчиків, а потім і директором танцювального клубу. В 1812 році в Харкові постав постійний театр і його директором також був Квітка; він увесь час тоді перебував в театрі, наставляв акторів, давав їм цінні поради. В Харкові ж і почав свою блискучу артистичну діяльність М. С. Щепкін. Зі слів останнього Г. Данилевський розповідав, що тільки дякуючи Квітці, вперше в Харківському театрі була поставлена в бенефіс Щепкіна “Наталка Полтавка” І. Котляревського”.

Така різнобічна діяльність та переходи Квітки та дали привід Каразіну скласти епіграму на Квітку такого змісту:

Был монахом, был актером,
Был поэтом, был танцором

Про громадську діяльність Г. Квітки-Основ'яненка знаходимо в того ж таки А. Костенка: “Театр Квітка кинув тоді, коли почав іншу свою громадську роботу над заснуванням в Харкові “Благотворительного Общества”, котре відкрило “Институт для образования беднейших благородных девиц”.

Майже з самого заснування Товариства Г. Квітка бере в ньому участь в ролі “Правителя дел”, збирає пожертви, розсилає відозви. На цей інститут, як каже І. Срезневський, Квітка “принес в жертву почти все достояние свое”. Але, незважаючи на всю енергію Квітки, інституту в 1816 р. загрожувало закриття за браком коштів. Тоді Квітка почав домагатися, щоб інститут став державним і перейшов до відомства імператриці Марії. Таким чином у 1817 р. “Институт для образования беднейших благородных девиц” став просто “Харьковским институтом благородных девиц”. Цим Квітка забезпечив існування першої на Слобідській Україні жіночої школи, ще до педагогічної діяльності Христини Алчевської.

Не встиг Квітка передати інститут на державні кошти, як судилася йому нова громадська служба. 10 грудня 1816 р. його обрано “предводителем дворянства” Харківського повіту. “Під час цієї служби Квітка знову виявив себе, як “ревностный насадитель просвещения” і глибоко – гуманна людина. Праця його над поширенням освіти в рідному краї вилилася в заснування Кадетського Корпусу, згодом переведеного до Полтави. За “усердие” в цій справі Квітка в 1825 р. одержав в орден Анни 2-го степеня.

У 1832 р. дворянство обрало Квітку “совісним суддею”, в цій ролі він пробув до 1840 р., коли його обрано на посаду Голови Харківської палати карного суду. Після нового обрання Квітки на посаду голови карної палати, на нього складена ще одна епіграма:

Не надивлюсь я, Создатель,
Какой у нас мудреный век;
Актер, поэт и заседатель -
Один и тот же человек!

Квітка почав писати російською мовою. Коли не вважати літературними творами всілякі романси і вірші, як от “Воззвание к женщинам”:

Волосы седеют,
Зубы уж падут,
Душеньки, прощайте,
Не могу любить.
Обожал я Машу
Кате строил кур
Чуть не застрелился
Надю как узнал

Літературна діяльність Квітки розпочалася після його одруження. Спокійне сімейне щастя, мабуть, плідно впливало на письменника. Подобиці сімейного життя ми знаходимо у статті М. Зерова “Квітка і пізніша українська проза”: “А чого вартий, наприклад, лист від 14 грудня 1840 р., де він мріє на свої літературні заробітки купити для жінки шубу “понаряднее и попристойнее”, криту сукном, “употребительным в лучшем тоне”: “восемнадцать лет нашей супружеской жизни я не мог ничего доставить Анне Григорьевне”.

Після того, як інститут перейшов під “покровительство” імператриці Марії Федорівни, до Харкова приїхала в 1818 р. на посаду класної дами одна з пепінерок Катерининського інституту А. Г. Вульф. Через три роки в 1821 р. вона стала дружиною Квітки, котрому, як сам він казав, “дана судьбой в награду не знаю за что”.

Про початок літературної творчості Г. Квітки-Основ'яненка знаходимо також в матеріалах літературознавця В. Герасименка: “Тільки покинувши службу в 1828 році, Квітка переїхав в Основу і там-то почалась, під впливом Анни Григорівни, поважна літературна діяльність Григорія Федоровича. Під час служби Квітка писав лише комедію “Приезжий из столицы, или суматоха в уездном городе”, сюжет котрої цілком схожий з сюжетом “Ревизор” Гоголя. Надрукована була ця комедія в 1840 році. За цією комедією йшли інші кожного року: в 1829 р. вийшла комедія “Дворянские выборы”, в 1831 р. “Шельменко, волосний писарь” – всі друковані в Москві без імені автора. В наступному році Квітка пише вже цілком українську повість “Ганнуся”, але надрукована вона була в “Телескопі”. Вперше його псевдонім поставлено під повістю “Солдацький патрет” в “Утренней Звезде”, збірнику Петрова, що вийшов в Харкові”.

М. Плевако звертає увагу читачів на “малоросійську” сторінку творчості Г. Квітки-Основ'яненка: “Тоді ж були написані Квіткою і видані в 1834 році окремою книжкою “Малороссийские повести, рассказываемые Грицьком Основьяненком” ч. 1, де були вміщені “Солдацький патрет”, “Маруся” і “Мертвецький великдень”. Друга частина “повестей” в складі “Добре роби, добре й буде”, “Конотопська відьма”, “От тобі й скарб”. У 1836 р. другим виданням виходить “Шельменко-писарь”, з'являється новий твір – оперета “Сватання на Гончарівці”, пишеться “Козир – дівка”. Ці повісті завоювали Квітці велику популярність.

В. Герасименка цікавило оточення письменника, спогади його сучасників про період 1830-х рр., найбільш плідний період творчості: “Дело решенное” – писав К. Сементовський в 1840р. – “никто не пишет повестей так превосходно по русски, как Основьяненко пишет их по-малорусски. В его удивительной простоте столько силы и красоты, что даже в переводе их еще много остается”.

Почав Квітка свою літературну діяльність досить пізно, на п'ятому десятку свого життя, коли мав вже великий матеріал спостережень над людьми, коли пізнав серце людське і знав добре відносини життєві.

У виписках і записах А. Костенка бачимо Г. Квітку-Основ'яненка як справжнього українця за стилем письма і любов'ю до української народної

творчості: “З дитинства засвоїв він українську мову, познайомився з усною поезією, повір’ями і легендами народу, з його чудовими піснями, майстерно грав на флейті та фортепіано, виявив неабиякі композиторські здібності, створивши багато пісень, романсів, маршів і танців. Йому зокрема належать слова і мелодія популярної пісні “Грицю, Грицю, до роботи”, вміщеної у збірку А. Метлинського “Народные южнорусские песни” як фольклорний твір. Для кріпацького оркестру свого брата Андрія Квітка-Основ’яненко написав пісню мисливців, яка виконувалась на дванадцяти удосконалених ним же рогових інструментах з клапанами, схожих на кларнети”.

Велика низка матеріалів відклалася у фондах літературознавців, критиків, художників, акторів про творчість письменника. Це тексти ролей Забрюхи з повісті “Конотопська відьма” з фонду актора І. Твердохліба; Лопуцьковського з п’єси “Шельменко-денщик” з фонду актора-франківця Є. Пономаренка. Доречно було б згадати і про те, що такі видання, як “Живописная Россия” (1897) та Енциклопедичний словник Ф. А. Брокгауза, І. А. Ефрона (1895) подають відомості про життєвий шлях та творчість Г. Ф. Квітки-Основ’яненка. “Замечательный харьковец того времени, Г. Ф. Квитка известен как один из лучших малорусских писателей, писавших под псевдонимом – Основьяненко” – починається розповідь Я. Абрамова в “Живописной России”.

Квітка прожив шістдесят чотири роки, помер 8 серпня 1843 року. Через дев’ять років, 31 січня 1852 р., вмерла і його дружина. Дітей Квітки не мали.

Одним з перших в українському літературознавстві М.Зеров сказав вагоме і досить правдиве слово про автора перших українських оповідань і повістей, комедій: “Українські оповідання Квітки творять окрасу нашого письменства в час свого виходу вони були визначною подією. До Квітки на ниві української літератури зажили слави лише Іван Котляревський, що утворив цілу школу, та почасти Гулак-Артемівський.

Квітка виступив свідомим оборонцем прав української мови в справжній художній літературі і коли після Котляревського йому не було потреби завойовувати це право, то він вже здобуті літературні позиції її закріпив і справді таки доказав, що українська мова придатна до виразу всіх вищих думок і почувань людини, здатна до художнього змалювання людського життя з його повсякденним горем і щастям. Коли до цього додати, що українська мова була вперше вжита Квіtkою для прозових оповідань, то в ньому можна бачити літературного новатора, добрий і вдалий почин котрого покликав до життя в українському письменстві народну повість, народну по мові, формі, змісту і тенденції. Такі заслуги перед українським письменством дали права Квітці зайняти одне з визначних місць серед українських письменників”.

М. Зеров висловив думки щодо творчості Квітки-Основ’яненка, ввівши його вперше в контекст європейської літератури: “Як письменник, що темою для своїх творів взяв реальне життя народу і поставився до нього цілком поважно, Квітка попередив не тільки російську літературу, але й деякі західно-європейські. Повісті Квітки з’явилися в 1834 р. а народолюбні твори інших літератур, як повісті з життя французького селянства Жорж-Занд в 1841, “Деревня” і “Антон Горемыка” Григоровича в 1846, “Записки охотника”

Тургенєва в 1846. До Квітки народні теми в літературних творах здибаємо лише у англійського письменника Вальтер Скотта (“В’язниця в Единбургу”, “Верховинська вдова”) і у нашого батька української літератури І. Котляревського (“Наталка-Полтавка”).

Пізніше В. Герасименко написав про Квітку як про письменника, що заклало в українській літературі фундамент нового бачення простої “маленької” людини, розвинувши демократизм в літературному процесі ХІХ ст.: “Не менш велика і важна літературно-громадська заслуга його. Своїм, хоч і несвідомим, демократизмом, своєю народолубною тенденцією Квітка прищепив надовго українській літературі демократичні симпатії і проложив шлях в ній для визвольної ідеї, що стала одним з могутніх факторів в творчості Шевченка і Марка Вовчка”. Зрештою, можемо сказати, що Квітка був перший в повній мірі національний письменник в українській літературі.

А. А. Аксьом

“...І камінь розплющував очі”

З нагоди 130-річчя від дня народження уродженця Тернопільського краю М. Паращука у Держархіві Тернопільської області відкрито виставку “І камінь розплющував очі”, присвячена життєвій діяльності всесвітньо відомого скульптора.

Народився М. Паращук 16 листопада 1878 р. у с. Варваринцях на Терєбовлянщині. Ще хлопчиком виявив талант у різьбі на дереві. Ази мистецтва здобув у скульптора Вуйцика при оздобленні костелу в сусідньому Струсові та в Новому Санчі на Лемківщині. Згодом вчився у Краківській академії красних мистецтв та Віденській академії мистецтва у професора Венцеля. У 1905 р. разом з професором А. Попелем створив у Львові пам'ятник А. Міцкевичу. У тому ж році боровся на варшавських барикадах, після чого покинув батьківщину. Протягом 1907–1909 рр. вчився в академії Жюльєна у Парижі, де став першим лауреатом Міжнародного конкурсу скульпторів та отримав запрошення очолити кафедру в Америці, Китаї чи Японії. Молодий скульптор відмовився від цієї пропозиції і, закінчивши академію Жюльєна із золотою медаллю, вступив до майстерні знаменитого французького скульптора Огюста Родена. Аби бути ближче до рідної України, М. Паращук переїхав до Мюнхена, де викладав пластику в інституті ужиткового мистецтва.

Після амністії, у 1911 р., М. Паращук повернувся до Києва. Невдовзі через переслідування жандармами таємно перетнув кордон і оселився у Львові. Австро-угорський уряд запідозрив його у шпигунстві на користь царського режиму та заарештував. Чудом уникнувши розстрілу, видатний скульптор потрапив у табір військовополонених “Талергоф” (Зальцбург). Звільнившись, працював у Відні, та незабаром добровільно повернувся у табір в м. Раштат, де став організатором художньої майстерні.

По закінченні Першої світової війни від імені Міжнародного Червоного Хреста М. Паращука уповноважили досліджувати табори військовополонених у

країнах Балканського півострова. Так він потрапив до Болгарії, де збирався пробути недовго і повернутися в Україну. Та залишився там до кінця життя...

Помер відомий скульптор 24 грудня 1963 р. У болгарській пресі не було й кількох рядків про нього. Чи не заслужив мистець зі світовою славою бодай невеликої посмертної статті?

Документи виставки можна розділити на дві групи. Перша — біографічного характеру та документів, що розповідають про творчість митця. Особливе зацікавлення у відвідувачів виставки викликав метричний запис про народження М. Паращука в с. Варваринці Тереховлянського повіту, а також – оригінали звітів польської поліції про діяльність української еміграції в Болгарії. Друга група – це документи про суспільно-політичну діяльність скульптора.

Серед біографічних матеріалів увагу привертають документи, пов'язані з безпрецедентно жорстоким цькуванням його з боку Спілки болгарських художників. М. Паращука виключили із СБХ у 1944 р. як російського емігранта-білогвардійця та члена Української ради – ніби фашистської організації. У листі до Спілки він відповідає: “Я ніколи не був білогвардійцем і не воював з більшовиками. Був я і тепер є українським республіканцем та борцем проти скиненого у Радянським Союзі царського режиму... Українська рада означає, поперше, парламент в особі Центральної ради, членом якої я ніколи не був, і, подруге, Верховний уряд, членом якого я також ніколи не був. Крім того. Українська рада виникла 1917 р., коли фашизму ще не було й на гадці...” Отож ті, що звели на М. Паращука наклеп, не знали історії. Після цього листа чесне ім'я працівника мистецтва відновлене у Спілці.

Збереглися записи М. Паращука у щоденнику під час перебування у таборі. Думки про дружину Софію та доньку Ліду не залишали його: “Найбільше мене мучило те, що я не знав, де моя сім'я...” Бачив Софію у снах, бачив її докірливий погляд, чув голос: “Ми разом жити не можемо...” Пізніше Софія не захотіла приїхати ні в Естонію, де М. Паращук був у складі дипломатичної місії УНР, ні до Болгарії. Обставини розлучення з нею невідомі. Згодом Михайло одружився з дочкою одного із засновників Землеробського союзу Болгарії – Цветаною.

Надзвичайно багато документів про суспільно-політичну діяльність, яка тісно перепліталася зі справами української еміграції в Болгарії протягом 1921–1944 рр. Збереглися уривки з ювілейного випуску каталогу товариства “Сучасне мистецтво”, де в списку членів 1903–1933 рр. згадується і прізвище Паращука.

Запрошення, які збереглися, підтверджують, що він брав участь у святкових академіях з відзначення 75-літнього ювілею С. Русової та 80-річчя від дня народження І. Горбачевського, в академії з нагоди 10-ї річниці від дня смерті С. Петлюри, урочинах з нагоди 75-ліття від дня смерті Т. Шевченка, в освяченні пам'ятника М. Драгоманову.

Потрапив у фонд і лист до М. Паращука, в якому є пропозиція взяти участь у виставці виробів українських полонених у Берліні, а також статут Української кооперативної кустарної спілки полонених у Раштаті. Будучи організатором художньої майстерні, М. Паращук перетворив її у центр

виробництва різноманітного посуду, іграшок, які на міжнародних ярмарках у Лейпцігу розкуповували за високими цінами. На зароблені гроші полонені придбали книжки, зуміли організувати театр.

М. Паращук прожив у Болгарії більше 40 років і збагатив її культуру монументально-декоративною скульптурою, яка дотепер прикрашає споруди Народної бібліотеки ім. Кирила і Мефодія, Народного банку, університету ім. Климента Охридського, Академії наук, поштамт у Варні, палаци культури в Провадії, Перніке... Він виконав більше 30 скульптурних портретів відомих синів Болгарії, України, Польщі. Серед них — бюсти Д. Благоева, П. Яворова, С. Караджи, Г. Сенкевича, Т. Шевченка, М. Драгоманова, С. Петлюри, О. Ульгіна... За вагомий внесок у мистецтво Болгарії у 1964 р. Державна рада НРБ посмертно нагородила талановитого скульптора золотим орденом Кирила та Мефодія I ступеня.

М. Дацків

**Відзначення Дня працівників архівних установ та
15-ї річниці прийняття Закону України
“Про Національний архівний фонд та архівні установи“
(24 грудня 2008 р.)**

24 грудня 2008 р. у Центральному будинку художника проведено урочисте засідання працівників архівних установ з нагоди святкування Дня працівників архівних установ та 15-ї річниці прийняття Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи“.

Указ Президента України, яким у 1998 р. встановлено святкування професійного свята архівістів, став визнанням значного внеску архівних установ нашої держави у розвиток вітчизняної науки і культури та інші сфери життя суспільства, забезпечення його потреб у ретроспективній інформації.

Архіви є неодмінною складовою владної структури кожної правової держави і наріжним каменем інформаційного суспільства. Вони становлять пам'ять націй і суспільства, формують їхню ідентичність. Надаючи свідчення дій і справ людства, архіви сприяють ефективному державному управлінню, захищають права особи, організацій, держав. Гарантуючи громадянам право на доступ до офіційної інформації і на пізнання власної історії, архіви є фундаментом демократії, відповідальності й влади.

У рамках урочистого засідання представників апарату Держкомархіву, співробітників центральних та обласних архівів нагороджено почесними грамотами та подяками Кабінету Міністрів України, міністерств та відомств України. За вагомий особистий внесок у вшанування пам'яті жертв геноциду Українського народу у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 рр. в Україні, подвижницьку діяльність, спрямовану на висвітлення правди про Голодомор, кільком архівістам присвоєно почесні звання “Заслужений працівник культури України“. Для учасників засідання силами творчих колективів України організовано святковий концерт.

Запрошені та учасники урочистого засідання мали можливість ознайомитися з експозицією фотодокументальної виставки, де висвітлено процес прийняття Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, започаткування у 1998 р. святкування Дня архівіста, а також професійну, наукову, міжнародну та виставкову діяльність системи архівних установ протягом 2008 р.

На засіданні були присутні запрошені представники відповідальні працівники Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, профспілки працівників державних установ, інститутів системи НАН України, вищих навчальних закладів, громадських організацій, апарат Держкомархіву, керівники та фахівці державних архівних установ України.

Вітання Президента України працівникам архівних установ України

Шановні друзі!

Сердечно вітаю вас із професійним святом – Днем працівників архівних установ.

Високо ціную ваш високий професіоналізм і самовіддану працю зі збереження, вивчення й примноження Національного архівного фонду – одного з найцінніших культурно-історичних надбань нашого народу.

Ваша робота набуває особливого значення саме тепер, у час національного й духовного відродження України. Архівні матеріали допомагають нам відновити історичну пам'ять, встановити істину й розвінчати ідеологічні міфи тоталітарного минулого, більш чітко усвідомити свою роль і місце в європейському та світовому цивілізаційному просторі.

Окрема подяка архівістам за величезний внесок у дослідження й оприлюднення документів, що відкривають людству правду про Голодомор в Україні 1932–1933 років.

Упевнений, що знання та багатий фаховий досвід працівників архівних установ і надалі слугуватимуть справі зміцнення національної та державної самосвідомості Українського народу.

Бажаю здоров'я, щастя, благополуччя, нових успіхів та досягнень.

Віктор ЮЩЕНКО

**Привітання Прем'єр-міністра України
Юлії Тимошенко працівникам архівних установ
з нагоди професійного свята**

Дорогі друзі!

Від імені Уряду та від себе особисто щиросердечно вітаю хранителів документальних історично-культурних цінностей з професійним святом!

Ви, працівники архівних установ України, виконуєте почесну місію – збираєте та зберігаєте величезний масив документів, які відображають історію України, культурну спадщину нашого народу.

Завдяки вашій самовідданій праці майбутні покоління матимуть можливість отримувати правдиву інформацію про Україну. Вашими зусиллями документальна скарбниця нашої нації зберігається та примножується, зміцнюючи нерозривний зв'язок попередніх і прийдешніх поколінь.

Переконана, що ваш професіоналізм і висока відповідальність, відданість обраній справі і надалі будуть запорукою дбайливого зберігання безцінної національної спадщини, створення об'єктивного літопису для прийдешніх поколінь, які матимуть правдиву історію нової України.

У цей святковий день дякуємо вам за сумління, наполегливість, витримку та оптимізм.

Бажаю щастя, міцного здоров'я, благополуччя вам і вашим родинам.

З повагою,
Прем'єр-міністр України **Юлія ТИМОШЕНКО**

**Привітання Голови Верховної Ради України
Володимира Литвина працівникам архівних установ
з професійним святом**

Щиро вітаю вас з професійним святом – Днем працівників архівних установ.

Архіви – це безцінні ниті, які зримо поєднують сьогодення з минулими часами, це документальні підмурки історії народу і держави, це одне з головних джерел постійного цивілізаційного збагачення нації та неодмінна передумова примноження “нових” знань про себе в майбутньому.

Надзвичайно складна й багатоаспектна суспільна життєдіяльність, всезростаючий загальний інтерес до свого минулого, пошук і прагнення правди, бажання якнайповнішої історичної і культурної ідентифікації піднесли сьогодні архівознавство – в найширшому значенні цього поняття – на особливий рівень державної ваги й значимості.

Для української спільноти архіви – це щось набагато більше, аніж спеціальні установи з невичерпними запасами пам'яток і пам'яті,

архівознавство щось значно більше за просто наукову дисципліну. Сьогодні це – унікальні духовні материки, які заповнюють собою особливу сферу знань, що стосується всіх і кожного та виступають єднальною ланкою у пізнанні власного роду і народу.

У день професійного свята хотів би висловити вам, хранителям та примножувачам найцінніших надбань людства, щиро вдячність за подвижницьку працю та запевнити в тому, що Верховна Рада України докладе всіх зусиль, аби законодавчо забезпечити вам гідні життєві умови та достойні соціальні стандарти.

Щастя вам, добра, благополуччя, нових успіхів у виконанні високої загальнонаціональної місії.

Володимир ЛИТВИН

**Привітання від Голови Держкомархіву України
Олександра Удода працівникам архівних установ
з нагоди професійного свята**

Шановні колеги архівісти! Високоповажні ветерани архівної справи!

Щиро вітаю вас із професійним святом – Днем працівників архівних установ! Це свято є проявом шани та поваги з боку держави до всіх, хто дбайливо зберігає сторінки тисячолітньої писемної історії українського народу.

24 грудня обрано за датою прийняття у грудні 1993 року Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”. Сьогодні ми відзначаємо і 15-ту річницю цієї нашої архівної Конституції.

Національний архівний фонд утвердився в останні роки як важлива складова інформаційного простору України. В архівосховищах нашої держави сконцентровано безцінні скарби історії та культури, невичерпні джерела людської пам'яті.

Збираючи документи й зберігаючи їх для прийдешніх поколінь, архівісти виконують важливу і відповідальну місію, бо без архівів, без історичної пам'яті немає історії народу, а отже немає й самого народу. Документальні свідчення, що дійшли до нас із минулого, допомагають відчутти дихання далеких епох, зрозуміти логіку подій, що відбувалися, перейнятися думками і сподіваннями своїх попередників, відкрити нові грані їхнього життя. Так само ми передаємо своїм нащадкам неоціненну спадщину – документи нашої епохи.

Рік, що завершується, позначений в діяльності архівної сфери багатьма знаменними подіями. Серед них, зокрема, розгортання розбудови та реконструкції комплексу споруд центральних державних архівних установ.

Плідно велася робота з поглиблення міжнародних стосунків та виконання спільних проектів з архівістами і науковцями Білорусі, Вірменії, Канади, Латвії,

Литви, Росії, Польщі. Потужна делегація українських архівістів взяла участь у XVI Міжнародному конгресі архівів в Куала-Лумпур (Малайзія).

Активно працюють наші архіви за усіма основними напрямками архівної діяльності від забезпечення збереженості документів, поповнення Національного архівного фонду, зміцнення матеріально-технічної бази до популяризації архівних документів та всебічного використання їх інформації. Особливо хочу подякувати архівістам за проведену величезну роботу щодо дослідження теми Голодомору 1932–1933 років в Україні.

Сумлінна праця архівістів не залишається поза увагою суспільства та держави. Перекоаний, що професіоналізм архівістів, усвідомлення високої відповідальності перед минулим, сьогоденням і майбуттям будуть і надалі запорукою дбайливого збереження та примноження культурних цінностей і документальної пам'яті українського народу.

Щиро зичу Всім успіхів, невичерпної енергії, натхнення та нових звершень у повсякденній праці на благо нашої Вітчизни, міцного здоров'я, благополуччя і щастя в родинях.

Голова Держкомархіву України **Олександр Удод**

Орден “За заслуги” харківському архівістові

26 вересня 2008 р. опубліковано Указ Президента України “Про відзначення державними нагородами України” № 861/2008.

Цим Указом за мужність і самопожертву, виявлені у роки Великої Вітчизняної війни у врятуванні осіб єврейської національності від фашистського геноциду, збереження пам'яті жертв Голокосту орденом “За заслуги” III ступеня нагороджена Л. Г. Шульга – досвідчений архівіст, колишній директор Державного архіву Харківської області.

Це подія не тільки в житті Л. Г. Шульги, але й колективу архіву, бо працюють ще люди, які знають її як свого директора, потім – охоронця фондів колишнього партійного архіву Харківського обкому Компартії України, а після об'єднання двох архівів – знов відповідального працівника держархіву області (до 20 січня 1997 р.). Зараз вона також працює: пише мемуари, які побачать світ у грудні цього року – їх готує до друку історичний факультет Харківського Національного університету ім. В. Н. Каразіна.

Родом з с. Мала Рудка, що на Полтавщині. Народилася 27 березня 1929 р. Перед війною родина мешкала у с. Таранівка Зміївського району Харківської області, де мати Ліни, Антонєць Катерина Петрівна, 1896 р. народження, працювала вчителькою 7-річної школи. 1936 р. Ліна пішла у перший клас місцевої десятирічки. Вона встигла закінчити п'ять класів, коли розпочалася війна. Склалося так, що родина Антонців, батьки і троє дітей, залишились на окупованій території. Наприкінці жовтня 1941 р. район був зайнятий ворогом.

У Таранівській 7-річній школі разом з Катериною Петрівною за рік до війни почала працювати вчителькою російської мови та літератури Рада

Менделівна Цукерман, 1910 р. народження. Рада походила з багатодітної сім'ї, де було шість дітей, мати – неписьменна, батько – чоботар. Мати Ради померла в голодні 1932–1933 рр., а всі її родичі були розсіяні по Україні і за її межами.

До середини грудня 1941 р. окупанти не виявляли своїх намірів щодо єврейського населення, тому ніхто й гадки не мав, яка жахлива доля чекає на всіх, хто залишився в окупації. Але наприкінці 1941 р. вже не було ніяких сумнівів, що всі без винятку євреї будуть знищені. Тоді сім'я Антонець вирішила разом із Радою переїхати на батьківщину батька Ліни, Григорія Івановича, у с. Антонці Полтавської області. Староста с. Таранівки, який до війни працював секретарем сільради, а також перекладачка у німецького коменданта, що була вчителькою в цьому ж селі, посприяли тому, щоб Рада отримала німецький паспорт. Тепер вона була Радою Мелентійовною Петрунець, яка не знала своїх батьків, виховувалась у дитячому будинку в Нальчику, на Кавказі, за національністю – серб'янка.

У Полтавській області, в селі, куди родина дісталась кінець-кінцем, Катерина Петрівна відрекомендувала Раду як наречену свого старшого сина, що був на фронті.

Але тут постав новий жах: вже йшли до Німеччини ешелони з мирним населенням України на каторжні роботи. Треба було щось робити. І тут можна було б багато розповісти про те, що староста і цього села на Полтавщині виявився добрим знайомим Катерини Петрівни з довоєнних часів, і він не включав до списків на відправку до Німеччини Раду і сина Костю. Він повідомляв про черговий потяг на захід, а родина напередодні відправки ешелону йшла пішки у Полтаву, а потім поверталась. Не зайвим буде підкреслити, що взаємодопомога радянських людей навіть в умовах окупації і постійної загрози життю була дуже щира й мужня: староста й перекладачка німецької комендатури у с. Таранівка знали реальну ситуацію з єврейською дівчиною, їм про це відверто розповіла Катерина Петрівна. Але, ризикуючи своїм життям, вони зробили справжній громадянський та людський подвиг: зберегли життя зовсім чужої їм людині.

Давно немає на цьому світі батьків Ліни Григорівни, немає і врятованої їх родиною Ради, яка ще майже 50 років вважалась членом родини Антонців, але вдячний їм єврейський народ присвоїв українській родині звання Праведників миру. Батьки отримали це звання посмертно.

І ось державна нагорода Ліні Григорівні Шульзі (Антонець)... Усе в житті пов'язане. Моральний подвиг сім'ї, в тому числі дівчинки-підлітка, що був здійснений 65 років тому, визнаний на державному рівні в Україні.

Напередодні Дня працівника архівних установ харківські архівісти щиро вітають Ліну Григорівну Шульгу з високою нагородою і бажають їй міцного здоров'я і довгого й активного життя.

В. В. Резнікова

ВІСНИК

**Державного комітету
архівів України**

(жовтень–грудень 2008 року)

Випуск 4 (33)

Верстка
Семчук Р. М.

Підписано до друку 11.02.09. формат 60 x 84/16.
Папір ксерокс ний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 10,69.
Ум. фарб.-відб. 10,60. Обл.-вид. арк. 12,84.
Наклад 15 прим. Зам № 85.

Надруковано ДЦЗД НАФ
03680, Київ, вул. Солом'янська, 24